

ความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับ
ภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลวังเปา
อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

เรืองโร อินทรากอง

วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ธันวาคม 2557

ความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตร
ในตำบลช่วงเปา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

เรื่อง ไร่ อินทราทอง

การค้นคว้าแบบอิสระนี้เสนอต่อมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ธันวาคม 2557

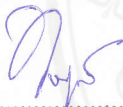
ความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตร
ในตำบลช่วงเป่า อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

เรื่อง ไร อินทรากอง

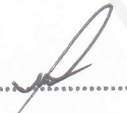
การค้นคว้าแบบอิสระนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการสอบ

คณะกรรมการที่ปรึกษา

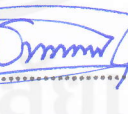

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพบุลย์ สุทธสุภา)

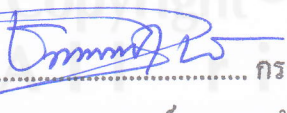

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.วรทัศน์ อินทร์คัมพร)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วรทัศน์ อินทร์คัมพร)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ชุชฉี ณ ลำปาง)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ชุชฉี ณ ลำปาง)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาญชัย แสงชโยสวัสดิ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาญชัย แสงชโยสวัสดิ์)

23 ธันวาคม 2557

© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณา สนับสนุนให้กำลังใจและคำแนะนำจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูริย์ สุทธิสุภา ประธานกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ อีกทั้ง รองศาสตราจารย์ ดร.วรัทศน์ อินทรคัมพร รองศาสตราจารย์ คุณหญิง ลำปาง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาญชัย แสงชโยสวัสดิ์ ที่ได้ให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้การค้นคว้า แบบอิสระเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ ภาควิชาส่งเสริมและเผยแพร่การเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ให้ความรู้ คำแนะนำในการศึกษาแก่ผู้วิจัยด้วยดี เสมอมา

ขอขอบคุณสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัดเชียงใหม่ องค์การบริหารส่วน ตำบลช่วงเปาและเจ้าของผลงานทางวิชาการทุกท่านที่ให้ความกรุณาในด้านเอกสาร ข้อมูลต่างๆมาใช้ อ้างอิงสำหรับงานวิจัย ตลอดจน ให้คำแนะนำเป็นอย่างดีแก่ผู้วิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้ง คุณปรัชญา นุชสุวรรณ เพื่อนร่วมชั้น ตลอดจนเพื่อนร่วมชั้นเรียนทุกท่านที่ได้ช่วยเหลือให้คำปรึกษา แนะนำ ให้กำลังใจในการทำวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกถึงพระคุณของคุณแม่สำราญ อินทรากอง คุณพ่อนิพล อินทรากอง บุคคลที่ ให้ชีวิต โอกาส ความรัก และการศึกษา ตลอดจนเป็นกำลังใจเสมอมา จนทำให้การค้นคว้าแบบอิสระ ฉบับนี้สำเร็จโดยสมบูรณ์บรรพบุรุษที่ดั่งไว้

ท้ายที่สุดนี้หากว่ามีสิ่งใดขาดตกบกพร่อง หรือผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยต้องขออภัยไว้เป็น อย่างสูง ณ โอกาสนี้ และผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการค้นคว้าอิสระนี้คงจะเป็นประโยชน์ไม่มากนัก ก็พอสมควรสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้ที่สนใจจะศึกษารายละเอียดเพื่อประโยชน์ต่อการ พัฒนาทางด้านเกษตรให้พัฒนาก้าวหน้าต่อไป

เรื่องไร อินทรากอง

หัวข้อการค้นคว้าแบบอิสระ	ความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลวังเปา อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่	
ผู้เขียน	นางสาวเรืองไร อินทรากอง	
ปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)	
คณะกรรมการที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. วรทัศน์ อินทร์คัมพร	อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
	รองศาสตราจารย์ คุณหญิง ลำปาง	อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชานูชัย แสงชโยสวัสดิ์	อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตร ในตำบลวังเปา อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ และเพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเมื่อได้รับภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลวังเปา อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ เกษตรกรที่เคยประสบภัยพิบัติทางการเกษตรในช่วงฤดูการผลิต 2554/2555 – 2555/2556 จำนวน 305 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้คือ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ถดถอยพหุ และค่าไคสแควร์

ผลการศึกษาคำรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติด้านการเกษตรอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 44.26 และร้อยละ 46.60)

การทดสอบสมมติฐานพบว่าปัจจัยที่สัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ระยะเวลาประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรม สถานภาพในสังคม ขนาดของพื้นที่ถือครองทางการเกษตรรอบ/ฤดูกาลผลิตในแต่ละปี และภัยพิบัติที่เกษตรกรได้รับผลกระทบ โดยมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตร และปัจจัยที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรได้แก่ ระยะเวลาประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรม การแข่งขันทะเบียนเกษตรกรกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือเกษตรกร โดยมีความสัมพันธ์

เชิงบวกกับการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตร และพบว่าความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลวังเปาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ

ปัญหาและอุปสรรคคือ การประชาสัมพันธ์การขึ้นทะเบียนเกษตรกรไม่ทั่วถึง อัตราการช่วยเหลือเป็นเงินจากรัฐบาลน้อยเกินไป สถานที่ติดต่อประกาศรายชื่อผู้ประสบภัยไม่เหมาะสม และการสำรวจความเสียหายมีความล่าช้า

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Independent Study Title	Farmers' Knowledge, Understanding and Practice About Agricultural Disaster in Khuang Pao Sub-district, Chom Thong District, Chiang Mai Province	
Author	Miss Ruengrai Intragong	
Degree	Master of Science (Agricultural Extension)	
Advisory Committee	Assoc. Prof. Dr. Wallratat Intaruccumporn	Advisor
	Assoc. Prof. Dusdee Na Lampang	Co-advisor
	Asst. Prof. Dr. Chanchai Sangchyoswat	Co-advisor

ABSTRACT

The objectives of this research were to investigating knowledge and understanding of Agricultural Disaster in Khuang Pao Sub-District, Chom Thong District, Chiang Mai Province, and to study problem and suggestion of farmers who had been effected from The Agricultural Disaster. The samples of this study was 305 farmers whose gistration of farmers with Department of Agricultural Extention in production year 2012/2013 – 2013/2014 and victims of the disaster. Data were collected by using interview questionnaires. Statistical Technique used were percentage, mean, standard deviation, minimum, maximum value, multiple regression analysis, multiple regression analysis and chi-square test.

From research finding, it was found that farmers' knowledge and understanding and practice about agricultural disaster was at moderate level. (44.26% and 46.60%)

From hypothesis testing, it was found that factor of farmers' knowledge, understanding about agricultural disaster which were sex, education, experience, social status, planting area size, frequency of cropping, type of the disaster. Factor of farmers' practices about agricultural disaster which were experience, farmers registration with the government and related organization. The level

of farmers' knowledge, understanding about agricultural disaster had positive relationship with the level of farmers' practice about agricultural disaster.

The problem and obstacles of farmers were the public relations registration of farmers with the government not thorough. The agricultural support of the government to the compensate for the damage which was too little of money. The location of post list of victims not suitable and the official working delayed.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
ABSTRACT	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	8
1.3 นิยามศัพท์	11
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความรู้ความเข้าใจ	12
2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติ	19
2.3 แนวคิดเรื่องภัยพิบัติ	19
2.4 หลักเกณฑ์และระเบียบวิธีการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติทางการเกษตร	21
2.5 ภัยพิบัติทางการเกษตรอำเภอจอมทองและตำบลวังเปา	38
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	48
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	58
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	58
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	60
3.3 การทดสอบแบบสอบถาม	63
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	63

	หน้า
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	63
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	65
4.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลเศรษฐกิจและสังคม และภัยพิบัติที่เกิดขึ้นกับตัวเกษตรกร	66
4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติตนของเกษตรกร เกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลช่วงเปา อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่	79
4.3 ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติ ทางการเกษตรในตำบลช่วงเปา อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่	90
4.4 ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล	92
4.4.1. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจ และการปฏิบัติของเกษตรกร เกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตร	92
4.4.2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการปฏิบัติ ของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลช่วงเปา อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่	104
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	107
5.1 สรุปผลการวิจัย	107
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	113
5.3 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	118
5.4 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป	119
เอกสารอ้างอิง	120
ภาคผนวก	130
ภาคผนวก ก	130
ภาคผนวก ข	137
ประวัติผู้เขียน	138

สารบัญตาราง

	หน้า	
ตารางที่ 1.1	แสดงพื้นที่/จำนวนราษฎรที่ได้รับความเดือดร้อนจากอุทกภัย จังหวัดเชียงใหม่ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2548 - 2552)	5
ตารางที่ 1.2	แสดงการให้ความช่วยเหลือ ผู้ประสบอุทกภัยจังหวัดเชียงใหม่ ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2548 - 2552)	5
ตารางที่ 1.3	แสดงความเสียหายและการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย จังหวัดเชียงใหม่ (แยกเป็นรายอำเภอ) ครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม 2554 ถึงตุลาคม 2554 (ข้อมูลตามแบบรายงานเหตุคว้นสาธารณภัยของอำเภอ)	6
ตารางที่ 2.1	แสดงความเสียหายและการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม 2554 ถึงตุลาคม 2554 (ข้อมูลตามแบบรายงานเหตุคว้นสาธารณภัย)	39
ตารางที่ 2.2	สรุปภัยธรรมชาติและการช่วยเหลือ ในตำบลช่วงเปา พ.ศ. 2554 - พ.ศ.2556	42
ตารางที่ 2.3	ข้อมูลแสดงการเกิดภัยพิบัติทางการเกษตรและจำนวนผู้ได้รับความเสียหาย แยกเป็นรายหมู่บ้าน	46
ตารางที่ 2.4	สรุปร้อยละของการเกิดภัยพิบัติทางการเกษตรในแต่ละหมู่บ้าน	47
ตารางที่ 3.1	การคำนวณหาสัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง	59
ตารางที่ 4.1	เพศ	66
ตารางที่ 4.2	ช่วงอายุของเกษตรกร	66
ตารางที่ 4.3	ระดับการศึกษาของเกษตรกร	67
ตารางที่ 4.4	ระยะเวลาประกอบอาชีพเกษตรกรกรรมของเกษตรกร	68
ตารางที่ 4.5	สถานภาพในสังคม	68
ตารางที่ 4.6	ที่อยู่อาศัยของตนเอง	69
ตารางที่ 4.7	ที่ดินทำการเกษตรของตนเอง	69
ตารางที่ 4.8	ที่ดินเช่าทำการเกษตร	70

หน้า

ตารางที่ 4.9	สรุปพื้นที่ทำการเกษตร	70
ตารางที่ 4.10	ปลูกข้าว	71
ตารางที่ 4.11	ปลูกถั่ว	71
ตารางที่ 4.12	ปลูกข้าวโพด	72
ตารางที่ 4.13	ปลูกผักต่างๆ หรือถั่ว	72
ตารางที่ 4.14	สรุปการประกอบอาชีพด้านการปลูกพืช	73
ตารางที่ 4.15	เลี้ยงไก่/เป็ด	73
ตารางที่ 4.16	เลี้ยงโค/กระบือ	74
ตารางที่ 4.17	เลี้ยงสุกร	74
ตารางที่ 4.18	สรุปการประกอบอาชีพด้านการเลี้ยงสัตว์	74
ตารางที่ 4.19	สรุปชนิด/ประเภทของพืชหรือสัตว์ที่ประกอบอาชีพการเกษตร	75
ตารางที่ 4.20	รอบ/ฤดูกาลผลิตในแต่ละปี	75
ตารางที่ 4.21	ภัยพิบัติที่เกษตรกรได้รับผลกระทบ ในช่วงปี พ.ศ. 2554-พ.ศ. 2556	76
ตารางที่ 4.22	พืชหรือสัตว์เลี้ยงที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ ในช่วงปี พ.ศ. 2554-พ.ศ. 2556	76
ตารางที่ 4.23	จำนวนครั้งที่เกษตรกรได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติในแต่ละปี (พ.ศ.2554-พ.ศ.2556)	77
ตารางที่ 4.24	การแจ้งขึ้นทะเบียนเกษตรกร กับหน่วยงานราชการ	77
ตารางที่ 4.25	การขึ้นทะเบียนผู้ปลูกพืชหรือแจ้งข้อมูลการเพาะปลูกพืชในฤดูกาลนั้น กับทางหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง	78
ตารางที่ 4.26	การปฏิบัติเมื่อประสบภัยพิบัติทางการเกษตร	78
ตารางที่ 4.27	ปัจจัยที่เกษตรกรได้รับความช่วยเหลือ	79
ตารางที่ 4.28	หน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือเกษตรกร	79
ตารางที่ 4.29	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ภัยพิบัติด้านการเกษตรที่เกิดขึ้นในตำบลช่วงเปา	82
ตารางที่ 4.30	สรุปความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยพิบัติด้านการเกษตร	86
ตารางที่ 4.31	ด้านการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรที่เกิดขึ้น ในตำบลช่วงเปา	87
ตารางที่ 4.32	สรุปการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติด้านการเกษตร	89

ตารางที่ 4.33	ปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติทางการเกษตร ในตำบลช่วงเปา อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่	90
ตารางที่ 4.34	ข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลช่วงเปา อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่	92
ตารางที่ 4.35	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์	94
ตารางที่ 4.36	ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ถดถอยพหุเมื่อตัวแปรตาม คือ ระดับความความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตร	97
ตารางที่ 4.37	ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ถดถอยพหุเมื่อตัวแปรตาม คือ ระดับความความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตร	99
ตารางที่ 4.38	ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ถดถอยพหุเมื่อตัวแปรตาม คือ ระดับการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตร	100
ตารางที่ 4.39	การวิเคราะห์ถดถอยพหุ ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจของเกษตรกร เกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตร	100
ตารางที่ 4.40	การวิเคราะห์ถดถอยพหุ ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติของเกษตรกร เกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตร	104
ตารางที่ 4.41	ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการปฏิบัติของเกษตรกร เกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลช่วงเปา	106

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภัยพิบัติทางธรรมชาติเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติหรือบางครั้งมนุษย์สร้างขึ้นทำให้เกิดความเสียหายมากบ้างน้อยบ้าง แต่อย่างไรก็ตามภัยพิบัติที่เกิดขึ้นแต่ละครั้งล้วนมีผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของมนุษย์ทั้งสิ้น ภัยธรรมชาติที่ก่อให้เกิดความเสียหายมีหลายประเภท เช่น พายุหมุนเขตร้อน มักก่อให้เกิดอุทกภัยในบริเวณที่พายุเคลื่อนผ่านและบริเวณใกล้เคียง แต่ก็มิได้หมายความว่าในพื้นที่ที่ไม่เคยมีพายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนผ่านจะไม่มีโอกาสเกิดอุทกภัย ฝนที่ตกเนื่องจากหย่อมความกดอากาศต่ำในเขตร้อนและมรสุมทางตอนใต้ของทวีปเอเชียและในพื้นที่อื่นๆก็ เป็นเหตุให้เกิดอุทกภัยได้เช่นเดียวกัน น้ำที่เกิดจากการละลายของหิมะบริเวณเทือกเขาอาจก่อให้เกิดน้ำท่วมในที่ลุ่มที่อยู่ห่างไกลออกไปได้ การเกิดน้ำหลากจากภูเขาเนื่องจากมีฝนตกหนักบริเวณต้นน้ำทำให้เกิดน้ำท่วมฉับพลัน จากอดีตที่ผ่านมา ภัยพิบัติที่เกี่ยวข้องกับสภาพอากาศครั้งที่เลวร้ายที่สุดนั้นเกิดขึ้นจากการไหลบ่าของแม่น้ำในแม่น้ำเนื่องจากน้ำล้นตลิ่ง การเกิดน้ำป่าจากแม่น้ำแยงซีในประเทศจีน ได้ก่อให้เกิดอุทกภัยหลายครั้ง แต่ครั้งเดียวครั้งเดียวได้คร่าชีวิตผู้คนนับล้านในช่วงเวลา 15 ปี (ระหว่าง พ.ศ. 2394-2409) มีผู้เสียชีวิตเนื่องจากจมน้ำในช่วงที่เกิดอุทกภัยจำนวนหลายล้านคน กระทั่งในปัจจุบันมีเพียงไม่กี่ประเทศในโลกที่สามารถป้องกันภัยจากน้ำป่าจากแม่น้ำได้จริง และโดยเฉลี่ยในแต่ละปียังคงมีผู้เสียชีวิตเนื่องจากเหตุดังกล่าวเป็นจำนวนนับพันคน (กรมอุตุฯ, 2551: ออนไลน์)

ปี 2554 ประเทศไทยประสบปัญหาอุทกภัยครั้งรุนแรงที่สุดเป็นประวัติการณ์ตั้งแต่ต้นปีจนถึงปลายปี และมีพื้นที่ประสบภัยกระจายตัวในทุกภาคของประเทศ โดยเฉพาะพื้นที่ภาคเหนือและภาคกลางที่น้ำท่วมหนักเป็นระยะเวลานานส่งผลให้เกิดความเสียหายอย่างหนักทั้งทางภาคการเกษตร อุตสาหกรรม เศรษฐกิจ สังคมและส่งผลกระทบเป็นลูกโซ่ไปยังภาคส่วนอื่นอีกเป็นจำนวนมากซึ่งพายุที่ส่งผลกระทบทำให้ประเทศไทยได้รับอิทธิพลทั้งโดยตรงและโดยอ้อมจากพายุที่เคลื่อนตัวมาจากทะเลจีนใต้ทั้งหมด 5 ลูก ได้แก่ พายุโซนร้อนไหหม่า นกเตน ไห่ถาง เนสาด และนาถกา โดยพื้นที่ภาคเหนือเป็นพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบหนักสุด(คลังข้อมูลสภาพน้ำ, 2555 : ออนไลน์)หากพิจารณา

รวมกันทั้งในแง่ขนาดของเศรษฐกิจและจำนวนผู้เสียชีวิตจากภัยธรรมชาติจะพบว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดในโลกในปีที่ผ่านมา หลังพื้นที่ 65 จาก 77 จังหวัดของไทยต้องเผชิญกับเหตุน้ำท่วมครั้งเลวร้ายที่ทำให้มีผู้เสียชีวิตเกือบ 900 ราย และอีกไม่ต่ำกว่า 13.6 ล้านคนได้รับผลกระทบ รวมถึงพื้นที่ทำการเกษตรอีกมากกว่า 20,000 ตารางกิโลเมตรได้รับความเสียหาย รongลงมา คือ ประเทศกัมพูชา ปากีสถานเอลซัลวาดอร์ ฟิลิปปินส์ บราซิลและสหรัฐฯ ตามลำดับ (ผู้จัดการออนไลน์, 2555 : ออนไลน์)

จากผลการสำรวจความเสียหายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2554 พบว่า ผลกระทบด้านพืช มีเกษตรกรได้รับความเสียหายทั้งหมด 1,284,106 รายมีพื้นที่การเกษตรเสียหายทั้งหมด 12.61 ล้านไร่ แบ่งเป็นข้าว 9.99 ล้านไร่ พืชไร่ 1.87 ล้านไร่ พืชสวนและอื่นๆ 0.75 ล้านไร่ ในด้านประมง พบว่าเกษตรกรได้รับความเสียหายทั้งหมด 130,262 ราย มีพื้นที่ได้รับความเสียหาย 269,088 ไร่ แบ่งเป็นบ่อปลา 215,719 ไร่ บ่อกุ้ง/ปู/หอย 53,567 ไร่รวมถึงมีกระชัง/บ่อซีเมนต์เสียหาย 288,819 ตร.ม. ส่วนในด้านปศุสัตว์ พบว่ามีเกษตรกรได้รับความเสียหายทั้งหมด 254,670 ราย มีสัตว์ได้รับความเสียหายทั้งหมด 30,317,232 ตัว แบ่งเป็น สัตว์ปีก 29,541,550 ตัว สุกร 337,723 ตัว แพะ/แกะ 43,505 ตัว โค/กระบือ 394,454 ตัว รวมถึงแปลงหญ้าได้รับความเสียหาย 17,776 ไร่ (ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2554: ออนไลน์)

สถานการณ์ดังกล่าวคาดว่าจะทำให้ตลาดสินค้าพืชผลการเกษตรประสบกับปัญหาขาดแคลนซึ่งเมื่อปริมาณการผลิตน้อย แต่ความต้องการบริโภคสินค้าเกษตรยังคงมีปริมาณมากอยู่เนื่องจากเป็นสินค้าที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ดังนั้นทุกคนต้องแย่งกันบริโภคก็จะผลักดันให้ราคาเพิ่มสูงขึ้นนั่นเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลผลิตข้าวซึ่งพื้นที่เพาะปลูกได้รับผลกระทบจากอุทกภัยรุนแรงที่สุด จึงจะส่งผลให้ราคาข้าวในปี 2555 ปรับตัวสูงขึ้นอีกทั้งยังอาจส่งผลกระทบต่อการแข่งขันกับต่างประเทศในเรื่องของส่วนแบ่งทางการตลาด

จากข้อมูลของสมาคมผู้ส่งออกข้าวไทย พบว่า ราคาข้าวขาว 5% ของประเทศอินเดียและปากีสถานราคาตันละ 13,200 บาท ประเทศเวียดนามราคาตันละ 16,200 บาทและสหรัฐอเมริการาคาตันละประมาณ 18,150 บาทเทียบกับราคาข้าวไทยที่ขายสูงสุดถึงตันละ 18,600 บาท (ที่มา:สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทย)อาจทำให้ประเทศคู่ค้าหันไปซื้อข้าวจากประเทศอื่นเพิ่มสูงขึ้นยิ่งไปกว่านั้นความเสียหายจากน้ำท่วมอาจส่งผลให้มีการผลิตข้าวลดลงจาก 25 ล้านตันเหลือเพียง 19 ล้านตัน (ที่มา: World Bank, 2554) ซึ่งลดลงถึง 24% จากเดิมที่ได้คาดการณ์ไว้ ทำให้อาจมีปริมาณผลผลิตข้าวในมือเกษตรกรน้อยและคุณภาพต่ำกว่าที่ทางรัฐบาลตั้งเป้าหมายในการรับจำนำ

ด้านการประมงคาดว่าในระยะสั้นจะส่งผลให้ตลาดสินค้าประมงประสบกับปัญหาขาดแคลน เนื่องจากการระบายน้ำจืดลงสู่ชายฝั่งทะเล และชายฝั่งแม่น้ำใน 4 จุด คือแม่น้ำท่าจีน แม่น้ำเจ้าพระยา ปากแม่น้ำบางปะกงและแม่น้ำแม่กลองนั้นส่วนใหญ่เป็นน้ำที่สกปรก โดยเป็นการเพิ่มปริมาณน้ำจืด ทำให้บริเวณซึ่งต้องใช้น้ำกร่อยในการทำประมงเสียสมดุลส่งผลให้สัตว์น้ำที่เลี้ยงในบริเวณดังกล่าว ตาย และเกษตรกรไม่สามารถทำการประมงได้ซึ่งจะส่งผลให้ราคาของสัตว์น้ำในตลาดสูงขึ้นในช่วงเวลาหนึ่งแต่ในระยะยาวนั้นคาดว่าไม่น่าจะมีผลกระทบมากนักเนื่องจากการปรับสมดุลของระบบน้ำตามธรรมชาติส่วนในด้านปศุสัตว์คาดว่าจะทำให้ประสบกับปัญหาขาดแคลนและราคาของสินค้าประเภทเนื้อสัตว์และผลผลิตจากสัตว์เพิ่มสูงขึ้นเช่นเดียวกับด้านอื่นๆ

จากสถานการณ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาและผลกระทบที่จะตามมาจากเหตุการณ์ภัยพิบัติน้ำท่วมซึ่งจะส่งผลกระทบทั้งในทางตรงและทางอ้อมกับเกษตรกรในด้านต่างๆด้วยเหตุนี้เกษตรกรจึงต้องวางแผนก่อนทำการเกษตรอย่างรัดกุมมากยิ่งขึ้นตั้งแต่การกู้ยืมเงิน การคัดเลือกพันธุ์พืช/สัตว์ ตลอดจนการกำหนดราคา และการตลาดซึ่งแม้รัฐบาลจะได้ทุ่มงบประมาณจำนวนมากมหาศาลในการช่วยฟื้นฟูพื้นที่ที่ประสบปัญหาน้ำท่วมในด้านต่างๆของทุกภาคส่วนเพื่อรักษาฐานการผลิตและสร้างความมั่นใจให้กับนักลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศก็ตามซึ่งในการช่วยเหลือฟื้นฟูทุกอย่างก็ต้องใช้เวลาอีกระยะหนึ่งกว่าจะกลับคืนสภาพเดิมแต่สิ่งที่สำคัญที่เชื่อว่าเกษตรกรต้องการมากที่สุด ก็คือการร่วมมือร่วมใจกันของทุกภาคส่วนในการช่วยกันป้องกันและการบริหารจัดการน้ำอย่างถูกต้องและตรงจุดเพื่อไม่ต้องมาเสียบงบประมาณและเสียเวลาในการฟื้นฟูอย่างเช่นในปัจจุบัน(สุรัชย์,2555)

จากข้อมูลสถิติภัยธรรมชาติในภาคเหนือของประเทศไทยภัยทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นมากที่สุดคือ อุทกภัยและวาตภัยซึ่งมักจะพบในจังหวัดน่านจังหวัดเชียงรายและจังหวัดเชียงใหม่จนก่อให้เกิดความเสียหายในด้านต่างๆเป็นจำนวนมากไม่ว่าจะเป็นชีวิตทรัพย์สินบ้านเรือนหรือที่อยู่อาศัยพื้นที่เกษตร ฯลฯ(พวงเพชรและคณะ, 2535)

ด้านปัญหาอุทกภัยที่เกิดขึ้นในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทยนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งจังหวัดเชียงใหม่เมื่อปีพ.ศ. 2548 ที่เกิดสภาวะอุทกภัยที่รุนแรงที่สุดของตัวเมืองเชียงใหม่มีน้ำท่วมตัวเมืองเชียงใหม่ถึง 4 ครั้งเนื่องจากมีฝนตกหนักเป็นประวัติการณ์บริเวณบนภูเขาเหนือตัวเมืองเชียงใหม่และยังมีบริเวณพื้นที่น้ำท่วมครอบคลุมไปถึงพื้นที่อำเภอสารภีอำเภอแม่ริมอำเภอแม่แตงอำเภอพร้าวอำเภอเชียงดาวอำเภอฝางและอำเภอไชยปราการซึ่งสร้างความเสียหายอย่างหนักแก่เขตตัวเมืองและอำเภอรอบนอกโดยเฉพาะย่านธุรกิจสำคัญริมฝั่งแม่น้ำปิงและบริเวณไนท์บาซาร์(ธเนศวร์, 2549)

จังหวัดที่เกิดน้ำท่วมปี 2554 ทั้งหมดในภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่มีพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบทั้งสิ้น 16 อำเภอ รวมทั้งเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ พื้นที่เกษตรได้รับความเสียหาย 22,237 ไร่ ปศุสัตว์ 1,286 ตัว ประมงเสียหาย 95 บ่อ บ้านเรือนเสียหาย 1,557 หลัง ถนนเสียหาย 59 สาย สะพาน 21 แห่ง เหมืองฝาย 103 แห่ง มูลค่าความเสียหายประมาณ 11,357,333 บาท นายแพทย์ชัยพร พรหมสิงห์ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 10 เปิดเผยว่า โรงพยาบาลได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์น้ำท่วมซึ่งระดับน้ำได้ไหลเข้าท่วมชั้นล่างของอาคารผู้ป่วยระดับน้ำสูงกว่า 1 เมตร ทำให้ต้องใช้รถหกล้อขนาดใหญ่ส่งต่อผู้ป่วยจำนวน 5 ราย ไปรักษาต่อที่โรงพยาบาลนครพิงค์วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2554 เกิดเหตุน้ำล้นเขื่อนแม่กวงเข้าท่วมอำเภอสันทราย ราษฎรได้รับผลกระทบกว่า 1,000 ครัวเรือน วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2554 น้ำได้เข้าท่วมเขตตัวเมืองเชียงใหม่ ทำให้โรงแรมกว่า 10 แห่งได้รับผลกระทบ โดยนักท่องเที่ยวบ้างขอย้ายโรงแรม และบ้างที่จองพักล่วงหน้าได้ขอเลื่อนเข้าพัก ด้านบุญเลิศ บูรณุปกรณ์ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ประเมินมูลค่าความเสียหายจากอุทกภัยครั้งนี้ไว้ที่ 7-8 พันล้านบาท สราวุฒิ แซ่เตียว นายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ระบุว่า รายได้จากการท่องเที่ยวและค้าขายในจังหวัดเชียงใหม่สูญแล้วกว่า 1,000 ล้านบาท แต่ยังคงคาดว่าจำนวนนักท่องเที่ยวจะเพิ่มขึ้น 20% จากปีที่แล้ว เพราะจังหวัดจะจัดกิจกรรมหลายอย่างในช่วงฤดูท่องเที่ยว(Nitisartruadrew,2554: ออนไลน์)

จังหวัดเชียงใหม่ประสบอุทกภัยแทบทุกปี จากข้อมูลสถานการณ์อุทกภัยจังหวัดเชียงใหม่ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2548-2552) พบว่า ปี พ.ศ. 2548 มีจำนวนพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดจากรอบ 5 ปี มีจำนวนทั้งสิ้น 21 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ, 302 ตำบล และ 1,557 หมู่บ้าน (ยังไม่มีข้อมูลจำนวนผู้ประสบความเดือดร้อนรายครัวเรือน และรายคน) จากข้อมูลดังกล่าว พบว่า ในปี พ.ศ. 2552 มีราษฎรได้รับความเดือดร้อนจากรอบมากที่สุดถึงจำนวน 65,865 ครัวเรือน 226,448 คน(ไม่รวมปี พ.ศ.2548)(ตารางที่ 1.1) และ(ตารางที่1.2)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 1.1 แสดงพื้นที่/จำนวนราษฎรที่ได้รับความเดือดร้อนจากอุทกภัยจังหวัดเชียงใหม่ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2548 - 2552)

พ.ศ.	อำเภอ/กิ่งอำเภอ (แห่ง)	ตำบล (แห่ง)	หมู่บ้าน(แห่ง)	ราษฎรได้รับความเดือดร้อน	
				ครัวเรือน	คน
2548	21 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ	302	1,557	0	0
2549	22 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ	223	754	33,161	122,642
2550	23	95	514	26,651	89,411
2551	21	160	813	49,199	173,811
2552	20	80	567	65,865	116,448

ที่มา : สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเชียงใหม่

ตารางที่ 1.2 แสดงการให้ความช่วยเหลือ ผู้ประสบอุทกภัยจังหวัดเชียงใหม่ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2548 - 2552)

พ.ศ.	ด้านการเกษตร (บาท)	สิ่งสาธารณประโยชน์ (บาท)	ที่อยู่อาศัย (บาท)	ปลูสัตว์ (บาท)	ประมง (บาท)	การช่วยเหลือ ด้านอื่นๆ (บาท)
2548	11,298,489.50	3207,590,270	0	1,706,317.50	2,599,187.50	25,243,764
2549	10,489,034.75	0	4,073,350	157,572.50	571,900	-
2550	735,372	2,673,600	0	0	0	0
2551	5,525,505.75	38,460,928	0	0	137,186	750,000
2552	4,412,327	21,197,413	400,000	978,560	-	8,128,262.50

ที่มา : สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเชียงใหม่

โดยเป็นการให้ความช่วยเหลือด้านสิ่งสาธารณประโยชน์มากที่สุด จำนวน 207,590,270 บาท รองลงมา คือ การช่วยเหลือด้านอื่นๆ จำนวน 25,243,764 บาท , ด้านการเกษตร จำนวน 11,298,489.50 บาท, ด้านการประมง จำนวน 2,599,187.50 บาท และด้านปลูสัตว์ จำนวน 1,706,317.50 บาท ตามลำดับ(ตารางที่ 1.3)

ตารางที่ 1.3 แสดงความเสียหายและการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยจังหวัดเชียงใหม่ (แยกเป็นรายอำเภอ) ครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม 2554 ถึงตุลาคม 2554 (ข้อมูลตามแบบรายงานเหตุความสาธารณภัยของอำเภอ)

ที่	พื้นที่ประสบภัย		ราษฎรเดือดร้อน		ความเสียหาย			มูลค่าความเสียหาย
	อำเภอ	ตำบล	ครัวเรือน	คน	พื้นที่เกษตร (ไร่)	ปศุสัตว์ (ตัว)	ประมง	
1	สันกำแพง	10	30,451	74,133	-	-	-	-
2	ดอยสะเก็ด	14	6,525	21,838	15,620	-	5	650,000
3	สันทราย	12	12,617	53,445	30,661	3,000	1,639	118,865,701
4	พร้าว	10	4,615	18,460	19,134	-	-	-
5	แม่แตง	13	13,909	41,678	19,529	150	40	1,659,304
6	อมก๋อย	6	17,967	57,789	2,549	-	-	-
7	แมริม	10	3,664	12,754	3,932	-	23	1,500,000
8	แม่อน	6	8,051	21,763	4,100	-	80	10,360,500
9	สันป่าตอง	10	17,119	6,582	4,045	-	1,510	3,227,000
10	สารภี	11	4,734	15,872	1,964	-	22	3,636,000
11	หางดง	10	5,128	13,221	3,420	2,942	74	9,461,333
12	สะเมิง	5	17,184	33,204	1,499	30	10	3,610,000
13	เวียงแหง	3	1,629	10,770	-	-	-	-
14	แม่ฮาด	7	3,969	11,893	12,012	60	10	-
15	เชียงดาว	8	14,227	46,174	11,006	520	99	19,058,873
16	จอมทอง	7	18,768	50,821	2,290	300	5	2,430,000

ที่มา : สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเชียงใหม่(ข้อมูล ณ วันที่ 10 พฤศจิกายน 2554)

หมายเหตุ: พื้นที่ประสบภัย ราษฎรเดือดร้อน และมูลค่าความเสียหาย เป็นข้อมูลที่รวมความเสียหายด้านอื่นๆ เช่น บ้านเรือนเสียหาย ถนน สะพาน เขื่อนฝาย พนัง ตลิ่ง ชำรุด ฯลฯ

ซึ่งจะเห็นได้ว่าอำเภอจอมทองเป็นอำเภอที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติมากที่สุดอำเภอหนึ่งใน 25 อำเภอของจังหวัดเชียงใหม่

สำหรับภัยพิบัติในตำบลช่วงเปา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ในแต่ละปีต้องประสบกับปัญหาภัยพิบัติต่างๆ ทั้งภัยแล้ง อุทกภัย วาตภัย โรคและแมลงศัตรูพืชระบาด ซึ่งกระทบและสร้างความเดือดร้อนแก่ประชาชนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะผลกระทบทางการเกษตรในพื้นที่เกษตรกรต้องเผชิญกับปัญหาภัยพิบัติอยู่ตลอดทั้งปี ในฤดูแล้งประสบปัญหาภัยแล้ง น้ำไม่เพียงพอต่อการเกษตร ผลผลิตลำไยไม่ได้ตามเป้าหมาย ข้าวนาปรัง ข้าวโพดและผักต่างๆ ขาดแคลนน้ำ บางจุดเกิดอศึภัย อันเนื่องมาจากความแห้งแล้งจัด ทำให้ไฟไหม้สวนลำไย เกิดความสูญเสียแก่เกษตรกรผลกระทบจากวาตภัย ทำให้ข้าวโพด ลำไย หักโค่น เสียหาย ก่อนที่จะได้รับผลผลิต ในฤดูฝนประสบกับปัญหาอุทกภัย น้ำท่วมขังในสวนลำไยเป็นเวลานานหลายวัน นาข้าวได้รับความเสียหาย เกษตรกรผู้เลี้ยงปลาในกระชังเดือดร้อนอันเนื่องมาจากระดับน้ำในแม่น้ำปิงขึ้นอย่างรวดเร็วทำให้ปลาตาย และในแต่ละฤดูกาลเพาะปลูกข้าวทั้งนาปีและนาปรังต้องเผชิญกับ โรค แมลงศัตรูพืชระบาด เช่น เพลี้ยกระโดด เพลี้ยแป้ง หนอนกอ หอยเชอรี่ เป็นต้นองค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา ต้องสูญเสียงบประมาณจำนวนมากในแต่ละปี เพื่อชดเชย เสียหาย ช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบภัยพิบัติต่างๆนี้

จากการดำเนินงานให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติ มักมีปัญหาด้านต่างๆเกิดขึ้นซึ่งปัญหาต่างๆที่พบ ได้แก่ ปัญหาการร้องเรียนว่าไม่ได้รับความช่วยเหลือที่เป็นธรรม ปัญหาความล่าช้าในการแจ้งขอรับความช่วยเหลือ ปัญหาจากการประกอบอาชีพการเกษตรในและนอกเขตพื้นที่ตำบล ปัญหารายชื่อตกหล่น ปัญหาการแอบอ้างสวมสิทธิ์ขอรับความช่วยเหลือจากการเช่าพื้นที่ทำกิน ปัญหาจากการแจ้งข้อมูลเท็จหรือแจ้งข้อมูลความเสียหายเกินกว่าความเป็นจริงและปัญหาจากการไม่ได้ขึ้นทะเบียนเกษตรกรทำให้ถูกตัดสิทธิ์การได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐ

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้รับผิดชอบด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติทางการเกษตรขององค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรต่อภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลช่วงเปา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อนำผลที่ได้รับไปปรับปรุงแก้ไข การดำเนินงานในครั้งต่อไปให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกรดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่พระราชทานแก่คณะกรรมการจัดงานสุรสีห์รำลึก เมื่อวันที่ 21 มีนาคม พ.ศ. 2522 ความตอนหนึ่งว่า “การบรรเทาความเดือดร้อนนั้นมีความสำคัญมาก แม้จะเป็นเพียงบรรเทามิใช่ขจัดโดยสิ้นเชิง แต่สำคัญมากที่ผู้ประสบภัยธรรมชาติ ย่อมมีความรู้สึกมีกำลังใจในการสู้ชีวิตถ้าหากได้รับการช่วยเหลือด้วยไมตรีจากผู้อื่นที่ไม่ประสพภัย” (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2550: 106)

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลช่วงเปา อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่
- 2) เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเมื่อได้รับภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลช่วงเปา อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยและข้อสรุปจากการวิจัย สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลช่วงเปา อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ และเสนอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงเพื่อหาแนวทางในการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรในโอกาสต่อไป

สมมุติฐาน

ลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางสังคมและ ภัยพิบัติที่เกิดขึ้นกับตัวของเกษตรกรมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลช่วงเปา อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาถึงความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลช่วงเปา อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่โดยแบ่งขอบเขตการวิจัยออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

- 1) ขอบเขตด้านประชากรที่ศึกษาคือเกษตรกรที่ทำการเกษตรในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา ที่เคยประสบภัยพิบัติทางการเกษตรในช่วงฤดูการผลิต 2554/2555-2555/2556 มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 1,290 ราย ตามที่เคยแจ้งความเสียหายและขอรับความช่วยเหลือจากองค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา
- 2) ขอบเขตด้านเนื้อหาประกอบด้วยตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) มีทั้งหมด 16 ปัจจัยซึ่งประกอบด้วย

2.1) ปัจจัยส่วนบุคคล

- เพศ

- อายุ
 - ระดับการศึกษา
 - ระยะเวลาประกอบอาชีพเกษตรกรรม
 - สถานภาพในสังคม
 - ขนาดพื้นที่ถือครองทางการเกษตร
 - ชนิด/ประเภทของพืชหรือสัตว์ที่ประกอบอาชีพการเกษตร
 - รอบ/ฤดูกาลผลิตในแต่ละปี
- 2.2) ภัยพิบัติที่เกิดขึ้นกับตัวเกษตรกร
- ภัยพิบัติที่เกษตรกรได้รับผลกระทบ
 - พืชหรือสัตว์ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ
 - จำนวนครั้งที่เกษตรกรได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติในแต่ละปี (พ.ศ.2554-พ.ศ.2556)
 - การแข่งขันทะเบียนเกษตรกรกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง
 - การแข่งขันทะเบียนผู้ปลูกพืช/ข้อมูลการเพาะปลูกพืชในฤดูกาลนั้น
 - การปฏิบัติ เมื่อประสบภัยพิบัติทางการเกษตร
 - บัณฑิตที่ได้รับความช่วยเหลือ
 - หน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือเกษตรกร

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลวังเปา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

(Independent Variables)

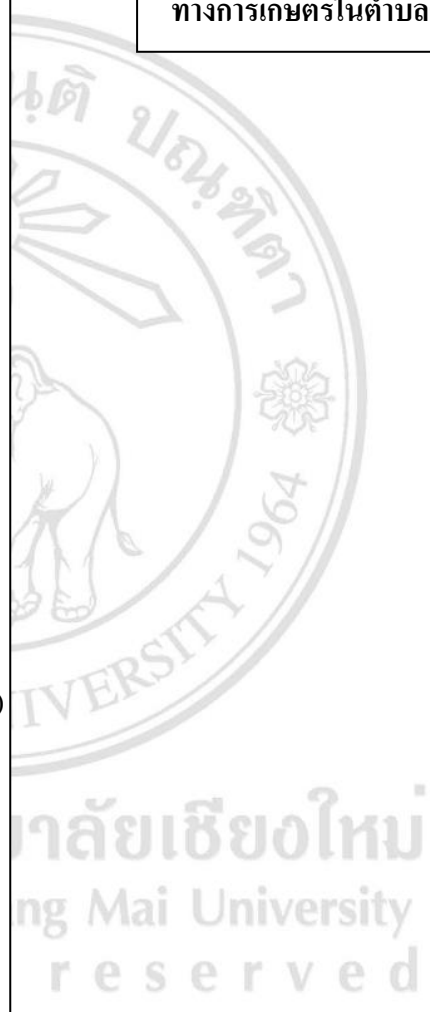
1. ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล
 - 1.1 เพศ
 - 1.2 อายุ
 - 1.3 ระดับการศึกษา
 - 1.4 ระยะเวลาประกอบอาชีพเกษตรกรรม
 - 1.5 สถานภาพในสังคม
 - 1.6 ขนาดพื้นที่ถือครองทางการเกษตร
 - 1.7 ชนิด/ประเภทของพืชหรือสัตว์
 - 1.8 รอบ/ฤดูกาลผลิตในแต่ละปี
2. ภัยพิบัติที่เกิดขึ้นกับตัวเกษตรกร
 - 2.1 ภัยพิบัติที่เกษตรกรได้รับผลกระทบ
 - 2.2 พืชหรือสัตว์ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ
 - 2.3 จำนวนครั้งที่เกษตรกรได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติในแต่ละปี (พ.ศ.2554-พ.ศ.2556)
 - 2.4 การแข่งขันทะเบียนเกษตรกรกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง
 - 2.5 การแข่งขันทะเบียนผู้ปลูกพืช/ข้อมูลการเพาะปลูกพืชในฤดูกาลนั้น
 - 2.6 การปฏิบัติ เมื่อประสบภัยพิบัติทางการเกษตร
 - 2.7 ปัจจัยที่ได้รับความช่วยเหลือ
 - 2.8 หน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือเกษตรกร

ตัวแปรตาม

(Dependent Variables)

ความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติ
ของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติ
ทางการเกษตรในตำบลช่วงเปา

1.3 นิยามศัพท์

ความรู้ความเข้าใจหมายถึงความรู้และความเข้าใจของเกษตรกรในตำบลช่วงเปา เกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตร ซึ่งได้แก่ เกษตรกร ภัยพิบัติทางการเกษตร ผู้ประสบภัยพิบัติ

เกษตรกรหมายถึง ผู้ทำการเกษตร ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ซึ่งเป็นผู้ขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตร ในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งผู้ที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่อื่น แต่ทำการเกษตรในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

ภัยพิบัติทางการเกษตรหมายถึงภัยต่างๆที่เกิดขึ้นในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา เช่น วาตภัย หรือลมพายุ อุทกภัยหรือน้ำท่วม ภัยแล้ง ไฟไหม้ โรคและแมลงศัตรูพืช อันมีผลทำให้พืชผลทางการเกษตร พืช และสัตว์ ได้รับความเสียหาย ถูกทำลาย หรือ ชะงักการเจริญเติบโต

ผู้ประสบภัยพิบัติหมายถึง เกษตรกรผู้ทำการเกษตรในเขตพื้นที่ขององค์การบริหาร ส่วนตำบลช่วงเปา ที่ได้รับผลกระทบ หรือได้รับความเดือดร้อน หรือได้รับความเสียหายจากภัยพิบัติ อันมีผลทำให้พืชผลทางการเกษตร ได้รับความเสียหาย ถูกทำลาย หรือ ชะงักการเจริญเติบโต

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลช่วงเปาอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารตำรา บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความรู้ความเข้าใจ
- 2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติ
- 2.3 แนวคิดเรื่องภัยพิบัติ
- 2.4 หลักเกณฑ์และระเบียบวิธีการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติทางการเกษตร
- 2.5 ภัยพิบัติทางการเกษตรตำบลช่วงเปา
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความรู้ความเข้าใจ

ความรู้หมายถึงข้อเท็จจริงกฎเกณฑ์และรายละเอียดต่างๆที่มนุษย์ได้รับและเก็บรวบรวมสะสมไว้ (Good, 1973: 325)

คำจำกัดความของคำว่า “ความรู้” เป็นความรู้ที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงกฎเกณฑ์และโครงสร้างที่เกิดขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าหรือเป็นความรู้ที่เกี่ยวกับสถานที่สิ่งของหรือนบุคคลที่ได้จากการสังเกตประสบการณ์หรือจากรายงานการรับข้อเท็จจริงเหล่านี้ต้องชัดเจนและต้องอาศัยเวลา (The Lexicon Webster Dictionary, 1977: 531)

ประภาเพ็ญ (2520: 16) กล่าวว่าความรู้หมายถึงพฤติกรรมเบื้องต้นซึ่งผู้เรียนเพียงแต่จำได้อาจจะจำได้โดยการนึกได้หรือโดยการมองเห็นได้ขึ้นก็จำได้ความรู้ในขั้นนี้ได้แก่ความรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความความหมายข้อเท็จจริงทฤษฎีกฎโครงสร้างวิธีการแก้ไขปัญหามาตรฐานเหล่านี้เป็นต้นจะ

เห็นได้ว่าการจำได้หรือระลึกได้นี้ไม่ได้ใช้กระบวนการด้านความคิดที่ซับซ้อนหรือไม่ได้ใช้ความสามารถของสมองมากนักซึ่งเป็นการแสดงระดับของพฤติกรรมขั้นต้นเท่านั้นส่วนความเข้าใจหมายถึงเมื่อบุคคลได้มีประสบการณ์กับข่าวสารหนึ่งๆอาจจะ โดยการฟังการอ่านการเขียนเป็นที่คาดว่าบุคคลนั้นจะทำความเข้าใจกับข่าวสารนั้นความเข้าใจนี้เองอาจจะแสดงออกในรูปของทักษะหรือความสามารถดังต่อไปนี้

- 1) การแปล (Translation) หมายความว่าความสามารถเขียนบรรยายเกี่ยวกับข่าวสารนั้นๆ โดยใช้คำพูดของตนเองซึ่งออกมาในรูปที่แตกต่างจากเดิมหรือออกมาในภาษาอื่นแต่ความหมายยังเหมือนเดิม
- 2) การให้ความหมาย (Interpretation) หมายถึงการให้ความหมายต่อสิ่งต่างๆซึ่งออกมาในรูปของความคิดเห็นข้อสรุปตามที่บุคคลนั้นเข้าใจ
- 3) การคาดคะเน (Extrapolation) หมายถึงความสามารถในการตั้งความหมายหรือคาดหวังว่าจะอะไรจะเกิดขึ้นซึ่งความหมายนี้จะเกิดขึ้นจากความเข้าใจสภาพการณ์และแนวโน้มที่อธิบายไว้ในข่าวสารนั้นๆ

บุญธรรม (2535:7) ได้ให้ความหมายของความรู้ว่า หมายถึง การระลึกถึงเรื่องราวต่างๆที่เคยมีประสบการณ์มาแล้วและรวมถึงการจำเนื้อเรื่องต่างๆทั้งที่ปรากฏอยู่ในแต่ละเนื้อหาวิชาและวิชาที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชานั้นด้วย

อุทุมพร (2533: 83-85) ความรู้หมายถึงพฤติกรรมและสภาพการณ์ต่างๆซึ่งเน้นการจำไม่ว่าจะเป็นการระลึกถึงหรือการระลึกได้ก็ตามเป็นสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นสืบเนื่องมาจากการเรียนรู้โดยเริ่มต้นจากการรวบรวมสาระต่างๆเหล่านั้นจนกระทั่งพัฒนาไปสู่ขั้นที่มีความซับซ้อนยิ่งขึ้นไปส่วนความเข้าใจหมายถึงขั้นตอนสำคัญของการสื่อความหมายโดยอาศัยความสามารถทางสมองและทักษะซึ่งอาจกระทำได้โดยใช้ปากเปล่าข้อเขียนภาษาหรือสัญลักษณ์ต่างๆโดยทำความเข้าใจด้วยการแปลตีความและการสรุปอ้างอิง

เกษม (2554: 39-40) กล่าวว่า ความรู้ หมายถึง การรวบรวมความคิดของมนุษย์ จัดให้เป็นหมวดหมู่และประมวลสาระที่สอดคล้องกัน โดยนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์

The Modern American Dictionary ให้คำจำกัดความของความรู้ที่แตกต่างกัน 3 ลักษณะ (Wikstrom และ Normann, 1994) ดังนี้

- 1) ความรู้ คือ ความคุ้นเคยกับข้อเท็จจริง(Fact) ความจริง (Truths) หรือหลักการโดยทั่วไป (principles)
- 2) ความรู้ คือ รู้ (Known) หรืออาจจะรู้ (May be known)
- 3) ความรู้ คือ จิตสำนึก ความสนใจ (Awareness)

กิริติ (2525: 1-3) ให้ความหมายของความรู้ไว้ว่าความรู้หมายถึงความรู้ทางตาเพียงอย่างเดียว ความเข้าใจหมายถึงความรู้ซึ่งสามารถเข้าถึงความสัมพันธ์ระหว่างวิทยาการต่างๆ

ไพศาล (2525: 96) กล่าวว่าความรู้หมายถึงบรรดาข้อเท็จจริงหรือรายละเอียดของเรื่องราวอันเป็นประสบการณ์ของบุคคลซึ่งสะสมและถ่ายทอดสืบต่อกันมาส่วนความเข้าใจนั้นคือความสามารถในการนำความรู้ความจำไปคัดแปลงปรับปรุงเพื่อให้สามารถจับใจความอธิบายหรือเปรียบเทียบย่อเรื่องราวความคิดข้อเท็จจริงต่างๆได้

ความเข้าใจ (Comprehension) หมายถึง ความสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องราวต่างๆได้ทั้งภาษา รหัส สัญลักษณ์ ทั้งรูปธรรมและนามธรรม แบ่งเป็น การแปลความ การตีความ การขยายความ ซึ่งจักรกริช(2542: 8-9) ได้แยกความเข้าใจออกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

- 1) การแปลความ คือ ความสามารถในการจับใจความให้ถูกต้องกับสิ่งที่สื่อความหมายหรือความสามารถในการถ่ายทอดความหมายจากภาษาหนึ่งหรือจากการสื่อสารรูปแบบหนึ่ง
- 2) การตีความ คือ ความสามารถในการอธิบายหรือแปลความหมายหลายๆอันมาเรียบเรียง โดยทำการจัดระเบียบ สรุปย่อคเป็นเนื้อความใหม่โดยยึดเป็นเนื้อความเดิมเป็นหลักไม่ต้องอาศัยหลักเกณฑ์อื่นใดมาใช้
- 3) การขยายความ คือ ความสามารถที่ขยายเนื้อหาข้อมูลที่รับรู้มาให้มากขึ้น หรือเป็นความสามารถในการทำนาย หรือคาดคะเนเหตุการณ์ล่วงหน้าได้อย่างดีโดยอาศัยข้อมูลอ้างอิงหรือแนวโน้มที่เกินเลยจากข้อมูล

ความเข้าใจหมายถึงความเชื่อหรือความนึกคิดต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งเป็นไปได้ในทางดีและทางไม่ดีความรู้ความเข้าใจนี้เป็นสิ่งที่ถ่ายทอดจากกลุ่มสังคมมาสู่ตัวบุคคลเช่นถ้ามีผู้สอนให้บุคคลเข้าใจและรู้ว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นอย่างไรผู้นั้นก็อาจจะเกิดทัศนคติต่อการปกครองแบบประชาธิปไตยได้(อรดิน. 2542: 15;อ้างอิงจาก Rosenberg and Hovland. 1960. Cognitive, Affective and Behavioral Components of Attitudes. P.11)

ความรู้ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการจำและเข้าใจรายละเอียดของข้อมูลต่างๆที่บุคคลได้สะสมไว้และถ่ายทอดต่อกันมาตลอดจนสามารถที่จะสื่อความความหมาย แปลความตีความ ขยายความหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่างๆหลังจากที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆแล้ว(ศุภกนิษฐ์, 2540)และ เกศินี (2540)

ระดับของความรู้

ศุภกนิษฐ์ (2546) Bloom และคณะ ทำการศึกษาและจำแนกพฤติกรรมด้านความรู้ออกเป็น 6 ระดับ โดยเรียงตามลำดับชั้นความสามารถจากต่ำไปสูง ดังนี้

- 1) ความรู้ หมายถึง ความสามารถในการจำ หรือรู้สึกได้แต่ไม่ใช่การใช้ความเข้าใจไปตีความหมายในเรื่องนั้นๆ แบ่งออกเป็นความรู้เกี่ยวกับเนื้อเรื่องซึ่งเป็นข้อเท็จจริง วิธีดำเนินงาน แนวคิด ทฤษฎี โครงสร้าง และหลักการ
- 2) ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องราวต่างๆ ได้ทั้งด้านภาษา รหัส สัญลักษณ์ ทั้งรูปธรรมและนามธรรม แบ่งเป็นการแปลความ การตีความ การขยายความ
- 3) การนำไปใช้ หมายถึง ความสามารถนำเอาสิ่งที่ได้ประสบมา เช่น แนวคิด ทฤษฎีต่างๆไปใช้ให้เป็นประโยชน์ หรือนำไปใช้แก้ปัญหาตามสถานการณ์ต่างๆได้
- 4) การวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการแยกแยะเรื่องราวออกเป็นส่วนประกอบย่อยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบส่วนย่อย และหลักการหรือทฤษฎี เพื่อให้เข้าใจเรื่องราวต่างๆ
- 5) การสังเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการนำเอาเรื่องราวหรือส่วนประกอบย่อยมาเป็นเรื่องราวเดียวกัน โดยมีการตัดแปลง ริเริ่ม สร้างสรรค์ ปรับปรุงของเก่าให้มีคุณค่าขึ้น
- 6) การประเมินค่า หมายถึง ความสามารถในการพิจารณาตัดสินคุณค่าของความคิดอย่างมีหลักเกณฑ์ เป็นการตัดสินใจว่าอะไรดีไม่ดียังไร ใช้หลักเกณฑ์เชื่อถือได้โดยอาศัยข้อเท็จจริงภายในและภายนอก

มนตรี (2537)กล่าวว่า ความรู้มีอยู่มากมายรอบๆตัวเรา และสามารถจัดแบ่งออกได้เป็น 4 ระดับ

ระดับแรก ความรู้กับสิ่งรอบตัวเรา ซึ่งสามารถรับรู้ได้โดยประสาทสัมผัส มองเห็น ได้ยิน ดม กลิ่น และลิ้มรสได้ เช่น ความร้อน-เย็น ความสว่าง-ความมืด เสียงดัง-เบา กลิ่นหอม-เหม็น และรส เค็ม-หวาน เป็นต้น ความรู้ระดับต้นนี้อาจเรียกว่าความรู้ลึก

ระดับที่สอง ได้แก่ ความรู้ด้านภาษา ซึ่งจะทำได้ อ่านและเขียนหนังสือได้ ฟังเข้าใจ ฟังวิทยุและดูทีวีรู้เรื่อง ตลอดจนมีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้สะสมและตกทอดกันมา

ระดับที่สาม ได้แก่ ความรู้ด้านวิชาการ ซึ่งได้จากการศึกษาเล่าเรียน ทำให้คิดเลขเป็น คำนวณ ดอกเบี้ยได้ ออกแบบอาคารได้ เขียนบทละครได้ ใช้คอมพิวเตอร์เป็น รู้กฎหมายบ้านเมือง รู้จัก กฎเกณฑ์ทางฟิสิกส์ ดาราศาสตร์ เคมีและชีววิทยา วิทยาศาสตร์ และรู้วิธีการรักษาโรค เป็นต้น ความรู้ วิชาการเหล่านี้ มักจะต้องเรียนรู้จากครู อาจารย์ เอกสาร ตำราทางวิชาการหรือผู้ที่รู้เรื่องนั้นมาก่อน

ระดับที่สี่ ได้แก่ ความรู้ใหม่ เป็นความรู้ที่ไม่เคยมีอยู่ก่อน ได้มาโดยการค้นคว้าวิจัย การคิดค้น กระบวนการใหม่ และควรหาแนวทางในการนำความรู้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์เพื่อให้เกิดการพัฒนา

การวัดความรู้

ไพศาล (2526:96-104) การวัดความรู้เป็นการวัดความสามารถในการระลึกเรื่องราวข้อเท็จจริง หรือประสบการณ์ต่างๆหรือเป็นการวัดการระลึกประสบการณ์เดิมที่บุคคลได้รับคำสอน การบอกกล่าว การฝึกฝนของผู้สอน รวมทั้งจากตำราจากสิ่งแวดล้อมต่างๆด้วยคำถาม การวัดความรู้แบ่ง ออกเป็น 3 ชนิด คือ

- 1) ถามความรู้ในเนื้อเรื่อง เป็นการถามรายละเอียดของเนื้อหา ข้อเท็จจริงต่างๆของเรื่องราวทั้งหลาย ประกอบด้วยคำถามประเภทต่างๆ เช่น ศัพท์ นิยม กฎ ความจริง หรือ รายละเอียดของเนื้อหาต่างๆ
- 2) ถามความรู้ในวิธีการดำเนินการ เป็นการถามวิธีการปฏิบัติต่างๆตามแบบแผนประเพณี ขั้นตอนของการปฏิบัติงานทั้งหลาย เช่น ถามระเบียบแบบแผน ลำดับขั้นแนวโน้ม การจัดการประเภทและหลักเกณฑ์ต่างๆ
- 3) ถามความรู้รวบยอด เป็นการถามความสามารถในการจดจำข้อสรุปหรือหลักการของเรื่องที่เกิดขึ้นจากการผสมผสานหาลักษณะร่วมเพื่อรวบรวมและย่อลงมาเป็นหลัก หรือ หัวใจของเนื้อหานั้น

จํานง (2535: 24-29) กล่าวถึงการวัดความรู้ว่าส่วนมากนิยมใช้แบบทดสอบซึ่งแบบทดสอบที่เป็นเครื่องมือประเภทข้อเขียนที่นิยมใช้กันทั่วไป แบ่งออกเป็น 2 ชนิดคือ

- 1) แบบอัตนัย หรือแบบความเรียง โดยให้เขียนตอบเป็นข้อความสั้นๆไม่เกิน1-2 บรรทัดหรือเป็นข้อๆ ตามความเหมาะสม
- 2) แบบปรนัย แบ่งเป็น

- แบบเติมคำ หรือเติมข้อความให้สมบูรณ์ แบบทดสอบนี้เป็นการวัดความสามารถในการหาคำหรือข้อความมาเติมลงในช่องว่างของประโยคที่กำหนดให้ถูกต้องแม่นยำโดยไม่มีคำตอบใดชี้นำมาก่อน
- แบบถูกผิด แบบทดสอบนี้วัดความสามารถในการพิจารณาข้อความที่กำหนดให้ว่าถูกหรือผิด ใช่หรือไม่ใช่จากความสามารถที่เรียนรู้มาแล้ว โดยจะเป็นการวัดความจำและความคิดในการออกแบบทดสอบควรต้องพิจารณาถึงข้อความจะต้องชัดเจน ถูกหรือผิดเพียงเรื่องเดียว ตั้บกะทัดรัดได้ใจความ และไม่ควรรใช้คำปฏิเสธซ้อน
- แบบจับคู่ แบบทดสอบนี้เป็นลักษณะการวางข้อเท็จจริง เงื่อนไข คำตัวเลขหรือสัญลักษณ์ไว้สองด้านขานกัน เป็นแถวตั้งสองแถว แล้วให้อ่านคู่ข้อเท็จจริงในแถวตั้งด้านหนึ่งว่ามีความเกี่ยวข้องกับจับคู่ได้พอดีกับข้อเท็จจริงในอีกแถวตั้งหนึ่ง โดยทั่วไปจะกำหนดให้ตัวเลือกในแถวตั้งด้านหนึ่งน้อยกว่าอีกด้านหนึ่งเพื่อให้ได้ใช้ความสามารถในการจับคู่มากขึ้น
- แบบเลือกตอบ ข้อสอบแบบนี้เป็นข้อสอบที่นิยมใช้กันในปัจจุบัน เนื่องจากสามารถวัดได้ครอบคลุมจุดประสงค์และตรวจให้คะแนนได้แน่นอน ลักษณะของข้อสอบประกอบด้วยส่วนข้อคำถามและตัวเลือก โดยตัวเลือกจะมีตัวเลือกที่เป็นตัวถูกและตัวเลือกที่เป็นตัวลวง ผู้เขียนข้อสอบต้องมีความรู้ในวิชานั้นอย่างลึกซึ้งและรู้วิธีการเขียนข้อสอบ โดยมีข้อควรพิจารณา คือ ในส่วนข้อคำถามต้องชัดเจนเพียงหนึ่งเรื่อง ภาษาที่ใช้กะทัดรัด เหมาะสมกับระดับของผู้ตอบ ไม่ใช้คำปฏิเสธหรือปฏิเสธซ้อนกันและไม่ควรถามคำถามแบบท่องจำและในส่วนตัวเลือกควรมีคำตอบถูกเพียงคำตอบเดียวที่มีความกะทัดรัด ไม่ชี้นำหรือแนะคำตอบ มีความ

เป็นอิสระจากกัน มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเรียงตามลำดับตามปริมาณหรือตัวเลขตัวลง ต้องมีความเป็นไปได้และกำหนดจำนวนตัวเลือกสี่หรือห้าตัวเลือก

เยาเวตี(2540:99) กล่าวถึงการวัดความรู้ว่าเป็นการวัดความสามารถของบุคคลในการระลึกนึกถึงเรื่องราวหรือสิ่งที่เคยเรียนมาแล้วซึ่งคำถามที่ใช้ในระดับนี้คือความจำและศุกกนิคย์ (2540:24) กล่าวถึงการวัดความรู้ว่าการวัดความรู้เป็นการวัดระดับความจำ ความสามารถในการคิด เข้าใจกับข้อเท็จจริงที่ได้รับการศึกษา และประสบการณ์เดิม โดยผ่านการทดสอบคุณภาพแล้ว จะแยกคนที่มีความรู้กับไม่มีความรู้ออกจากกันได้ระดับหนึ่ง

เครื่องมือในการวัดความรู้มีหลายชนิดแต่ละชนิดก็จะเหมาะสมกับการวัดความรู้ตามคุณลักษณะ ซึ่งแตกต่างกันออกไปในที่นี้จะกล่าวถึงเครื่องมือที่ใช้ในการวัดความรู้ที่นิยมกันมากคือแบบทดสอบ (Test) (บุญธรรม 2531,21-25) ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งเร้าเพื่อนำไปเร้าผู้ถูกสอบให้แสดงอาการตอบสนองออกมาด้วยพฤติกรรมบางอย่างเช่นการพูดการเขียนท่าทางฯลฯ เพื่อให้สามารถสังเกตเห็นหรือสามารถนับจำนวนปริมาณได้เพื่อนำไปแทนอันดับหรือคุณลักษณะของบุคคลนั้นรูปแบบของข้อสอบหรือแบบทดสอบมี 3 ลักษณะดังนี้

- 1) ข้อสอบปากเปล่าเป็นการสอบโดยการให้การตอบโต้ด้วยวาจาหรือคำพูดระหว่างผู้ทำการสอบกับผู้ถูกสอบ โดยตรงหรือบางครั้งเรียกว่า“การสัมภาษณ์” (Interview)
- 2) ข้อสอบข้อเขียนซึ่งแบ่งออกเป็น 2 แบบคือ
 - แบบความเรียงเป็นแบบที่ต้องการให้ผู้สอบตอบอธิบายเรื่องบรรยายเรื่องราว ประพันธ์หรือวิพากษ์วิจารณ์เรื่องราวเกี่ยวกับความรู้นั้น
 - แบบจำกัดความ เป็นข้อสอบที่ผู้ตอบ พิจารณาเปรียบเทียบตัดสินข้อความหรือรายละเอียดต่างๆ มี 4 แบบคือแบบถูกผิดแบบเติมคำแบบจับคู่และแบบเลือกตอบ
- 3) ข้อสอบภาคปฏิบัติเป็นข้อสอบที่ไม่ต้องการให้ผู้ถูกสอบตอบสนองออกมาด้วยคำพูดหรือการเขียนเครื่องหมายใดแต่มุ่งให้แสดงพฤติกรรมด้วยการกระทำจริง มักเป็นข้อสอบในเนื้อหาวิชาการที่ต้องการให้ปฏิบัติจริง

พวงรัตน์ (2538: 26) กล่าวว่าเครื่องมือสำหรับวัดความรู้มีหลายชนิดแต่ละชนิดก็เหมาะสมกับการวัดความรู้ตามคุณลักษณะที่แตกต่างกันออกไปในที่นี้จะกล่าวถึงเครื่องมือที่ใช้วัดความรู้ที่นิยมกันมากคือแบบทดสอบซึ่งเป็นชุดของสิ่งเร้าที่นำไปกระตุ้นให้บุคคลตอบสนองออกมาชุดของสิ่งเร้านี้

มักจะอยู่ในรูปข้อความอาจเขียนคำตอบให้แสดงพฤติกรรมให้ผู้ออกมาทางวาจาาก็ได้ทำให้สามารถวัดได้สังเกตได้และนำไปสู่การแปลความหมายได้รูปแบบของการทดสอบมี 3 แบบได้แก่แบบปากเปล่าแบบเขียนตอบและแบบข้อสอบภาคปฏิบัติ

จากคำจำกัดความที่มีผู้กล่าวไว้ในเบื้องต้นสามารถสรุปได้ว่าความรู้ หมายถึงข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์และรายละเอียดของเรื่องราวและการกระทำต่างๆที่บุคคลได้ประสบมาและเก็บสะสมไว้เป็นความจำที่สามารถถ่ายทอดต่อไปได้และสามารถวัดความรู้โดยการระลึกถึงเรื่องเหล่านั้นแล้วแสดงออกมา และความรู้ความเข้าใจหมายถึง ความทรงจำในเรื่องราว ข้อเท็จจริง รายละเอียดต่างๆ และความสามารถในการนำความรู้ที่เก็บรวบรวมมาใช้ตัดแปลง อธิบาย เปรียบเทียบในเรื่องนั้นๆ ได้อย่างมีเหตุผล และความรู้ความเข้าใจเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องโดยตรงและรวมถึงการนำความรู้ความเข้าใจไปใช้ในสถานการณ์จริงได้ตามขั้นตอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ

2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติ

นรินทร์ชัย (2542) การปฏิบัติคือสิ่งที่มนุษย์รับทราบถึงการปฏิบัติของกิจกรรมต่างๆ เช่นการฝึกว่ายน้ำต้องเริ่มจากความพยายามเลียนแบบ แล้วควบคุมให้เป็นไปตามแบบที่เห็น ทำให้ถูกต้องให้มากแล้วเชื่อมต่อเข้าด้วยกัน จากนั้นก็ฝึกหัดจนปฏิบัติได้อย่างเป็นธรรมชาติ

ธรรมรส(2519) กล่าวว่า การปฏิบัติเป็นกิริยาการกระทำหรือพฤติกรรมเกี่ยวกับสมอง อารมณ์ ความรู้สึก ความคิด มีสามเหตุเกี่ยวพันกับความต้องการ ความรู้สึกนึกคิดเป็นผลจากการตอบสนองสิ่งเร้าและเป็นปฏิกิริยาการกระทำตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่สามารถมองเห็นได้และมัลลิกา (2534) กล่าวถึงการปฏิบัติว่าเป็นการใช้ความสามารถที่แสดงออกทางร่างกายรวมถึงการปฏิบัติหรือพฤติกรรมที่แสดงออกและสังเกตได้ในสถานการณ์หนึ่ง หรืออาจเป็นพฤติกรรมที่ล่าช้า ก็เป็นพฤติกรรมที่บุคคลไม่ได้ปฏิบัติในทันที แต่คาดว่าจะปฏิบัติในโอกาสต่อไป

2.3 แนวคิดเรื่องภัยพิบัติ

ภัยธรรมชาติ (Natural Disaster) หมายถึง ภัยอันตรายต่างๆ ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติและมีผลกระทบต่อชีวิต ความเป็นอยู่ของมนุษย์ (กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม,2556: ออนไลน์)สามารถแบ่งภัยธรรมชาติออกได้เป็น 4 ด้านดังนี้

2.3.1 ภัยธรรมชาติด้านน้ำ

2.3.1.1 อุทกภัย (Flood) หมายถึงอันตรายจากน้ำท่วม อันเกิดจากระดับน้ำในทะเล

มหาสมุทร หรือแม่น้ำสูงมากจนท่วมพื้นดินฝั่งและตลิ่ง ไหลท่วมบ้านเรือน ด้วยความรุนแรงของกระแสน้ำทำความเสียหายแก่ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

2.3.1.2 **ภัยแล้ง (Droughts)** หมายถึงสภาวะที่มีฝนน้อยหรือไม่มีฝนเลยในช่วงเวลาหนึ่ง ซึ่งตามปกติจะต้องมีฝนโดยขึ้นอยู่กับสถานที่และฤดูกาล ณ ที่นั้นๆหรือสภาวะที่ระดับน้ำ และใต้ดินลดลง หรือน้ำในแม่น้ำลำคลองลดน้อยลงทำให้เกิดสภาวะขาดแคลนน้ำของพืช ณ ช่วงเวลาต่างๆ

2.3.2 ภัยธรรมชาติด้านลม

พายุ (Storms) หมายถึงภัยที่เกิดขึ้นจากพายุลมแรง จนทำให้เกิดความเสียหายแก่อาคารบ้านเรือน ต้นไม้และสิ่งก่อสร้าง (กรมอุตุนิยมวิทยา,2551)

2.3.3 ภัยธรรมชาติด้านไฟ

ไฟป่า (Wildfire) หมายถึงภัยธรรมชาติซึ่งเกิดจากมนุษย์เป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ การเผาของป่าเผาไร่ไร่เลื่อนลอยเผากำจัดวัชพืช ส่วนน้อยที่เกิดจากการเสียดสีของต้นไม้แห้งผลกระทบบจากไฟป่าทำให้เกิดมลพิษในอากาศมากขึ้น ผงฝุ่น คาร์บอนไฟกระจายในอากาศทั่วไปไม่สามารถลอยขึ้นเบื้องบนได้มองเห็นไม่ชัดเจน สุขภาพเสื่อมพืชผลการเกษตรด้อยคุณภาพ แหล่งทรัพยากรลดลง (กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม,2556: ออนไลน์)

2.3.4 ภัยธรรมชาติด้านดิน

2.3.4.1 ภูเขาไฟระเบิด (Volcano)

2.3.4.2 แผ่นดินไหว (Earthquakes)

2.3.4.3 แผ่นดินถล่ม (Land Slides)

พิชัย และคณะ(2551)กล่าวถึง ภัยพิบัติธรรมชาติ (Natural Disasters)ว่าหมายถึงรูปแบบต่างๆทางธรรมชาติที่ได้มีการศึกษารวบรวมและบันทึกรายละเอียดไว้ อาจสรุปได้เป็น 10 ประเภท คือ

- 1) การระเบิดของภูเขาไฟ (Volcano Eruptions)
- 2) แผ่นดินไหว (Earthquakes)
- 3) คลื่นใต้น้ำ (Tsunamis)

- 4) พายุในรูปแบบต่างๆ (Various Kinds of Storms) คือ
 - ก. พายุแถบเส้น Tropics ที่มีแหล่งกำเนิดในมหาสมุทร (Tropical Cyclones)
 - ข. พายุหมุนที่มีแหล่งกำเนิดบนบก (Tornadoes)
 - ค. พายุฝนฟ้าคะนอง (Thunderstorms)
- 5) อุทกภัย (Floods)
- 6) ภัยแล้ง หรือทุพภิกขภัย (Droughts)
- 7) อัคคีภัย (Fires)
- 8) ดินถล่ม และโคลนถล่ม (Landslides and Mudslides)
- 9) พายุหิมะและหิมะถล่ม (Blizzard and Avalanches) และ
- 10) โรคระบาดในคนและสัตว์ (Human Epidemics and Animal Diseases)

2.4 หลักเกณฑ์และระเบียบวิธีการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติทางการเกษตร

หลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2551 (กระทรวงการคลัง:2551)

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในข้อ 27 แห่งระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2546 กระทรวงการคลังจึงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินไว้ดังต่อไปนี้

2.4.1 หลักเกณฑ์นี้เรียกว่า “หลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2551”

2.4.2 หลักเกณฑ์นี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2551 เป็นต้นไป

2.4.3 ให้ยกเลิกหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ที่ประกาศใช้เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2546

บรรดาหลักเกณฑ์ และคำสั่งอื่นใดที่กำหนดไว้แล้วในหลักเกณฑ์นี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับหลักเกณฑ์นี้ ให้ใช้หลักเกณฑ์นี้แทน

2.4.4 ขอบเขตการจ่ายเงินทรงพระราชกร จะต้องเป็นการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ตามความหมายแห่งระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทรงพระราชกรเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน

2.4.5 การจ่ายเงินทรงพระราชกรเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และอัตราดังต่อไปนี้

2.4.5.1 ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ให้ดำเนินการช่วยเหลือสิ่งของหรือจ่ายเป็นเงิน โดยคำนึงถึงสภาพและเหตุการณ์ตามความเหมาะสม ดังนี้

- 1) ค่าอาหารจัดเลี้ยงมื้อละไม่เกิน 30 บาท / วัน / คน และช่วยเหลือเป็นถุงยังชีพ ชุดละไม่เกิน 500 บาท / ครอบครัว
- 2) ค่าเครื่องครัวและอุปกรณ์ในการประกอบอาหาร เท่าที่จ่ายจริง ครอบครัวละไม่เกิน 3,500 บาท
- 3) ค่าจัดซื้อหรือจัดหาน้ำสำหรับบริโภคและใช้สอยในที่อยู่อาศัยเท่าที่จ่ายจริง ตามความจำเป็นจนกว่าเหตุการณ์ประสบภัยพิบัติจะเข้าสู่ภาวะปกติ
- 4) ค่าวัสดุซ่อมแซมที่อยู่อาศัยประจำ ซึ่งผู้ประสบภัยพิบัติเป็นเจ้าของที่ได้รับ ความเสียหายบางส่วนและที่อยู่อาศัยของพระภิกษุสามเณรในวัดที่ได้รับ ความเสียหายบางส่วนเท่าที่จ่ายจริงหลังละไม่เกิน 20,000 บาท
- 5) ค่าวัสดุก่อสร้างที่อยู่อาศัยประจำ ซึ่งผู้ประสบภัยพิบัติเป็นเจ้าของที่ได้รับ ความเสียหายทั้งหลัง และที่อยู่อาศัยของพระภิกษุสามเณรในวัดที่ได้รับ ความเสียหายทั้งหลัง เท่าที่จ่ายจริงหลังละไม่เกิน 30,000 บาท
- 6) ค่าวัสดุซ่อมแซมยุ้งข้าว โรงเรือนสำหรับเก็บพืชผลและคอกสัตว์ที่ได้รับ ความเสียหายบางส่วน เท่าที่จ่ายจริง ครอบครัวละไม่เกิน 3,000 บาท

- 7) ค่าวัสดุสร้างยุงข้าว โรงเรือนสำหรับเก็บพืชผลและคอกสัตว์ที่ได้รับความเสียหายทั้งหลาย เท่าที่จ่ายจริง ครอบครัวยุติไม่เกิน 8,000 บาท
- 8) ค่าอุปกรณ์แสงสว่างในที่อยู่อาศัยแทนของเดิมเท่าที่จ่ายจริง ครอบครัวยุติไม่เกิน 200 บาท
- 9) กรณีต้องเช่าที่พักให้ผู้ประสบภัย ให้จ่ายค่าเช่าที่พักระยะเวลาไม่เกิน 7 วัน เท่าที่จ่ายจริง ในอัตราคนละไม่เกิน 100 บาท ต่อวัน
- 10) กรณีที่ผู้ประสบภัยพินิจเช่าบ้านเรือนของผู้อื่นและบ้านเช่าเสียหายจากภัยพิบัติทั้งหลายหรือเสียหายบางส่วนจนอยู่อาศัยไม่ได้ ให้ช่วยเหลือเป็นค่าเช่าบ้านแก่ผู้ประสบภัยพินิจเท่าที่จ่ายจริงในอัตราครอบครัวยุติไม่เกินเดือนละ 1,500 บาท เป็นเวลาไม่เกิน 2 เดือน
- 11) ค่าตัดแปลงสถานที่สำหรับเป็นที่พักชั่วคราว เท่าที่จ่ายจริง ครอบครัวยุติไม่เกิน 2,000 บาท หรือค่าสร้างที่พักชั่วคราว เท่าที่จ่ายจริง ครอบครัวยุติไม่เกิน 4,000 บาท หรือค่าผ้าใบหรือผ้าพลาสติกหรือวัสดุอื่น ๆ สำหรับกันแดดกันฝนและป้องกันอุทกภัย เท่าที่จ่ายจริง ครอบครัวยุติไม่เกิน 800 บาท
- 12) ค่าใช้จ่ายในการจัดสาธารณูปโภคในที่พักชั่วคราว
 - ก) ค่าไฟฟ้า ให้เป็นไปตามที่การไฟฟ้านครหลวงหรือการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจะเรียกเก็บ สำหรับกรณีที่ท้องถิ่นนั้นไม่มีไฟฟ้า ให้จัดอุปกรณ์แสงสว่างอื่น ๆ ทดแทนได้เท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็น
 - ข) จัดหาน้ำบริโภคและใช้สอย จากหน่วยงานที่จังหวัดและอำเภอมีอยู่ เช่น การประปาส่วนภูมิภาค การประปานครหลวง หน่วยดับเพลิงเทศบาล เป็นต้น หรือจัดซื้ออุปกรณ์บรรจุน้ำตามความจำเป็นของจำนวนผู้ประสบภัยพินิจ รวมทั้งการจัดซื้อเพื่อบริโภคใช้สอย เท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็น
 - ค) จัดสร้างห้องน้ำ 1 ที่ต่อ 10 คน เท่าที่จ่ายจริง เฉลี่ยไม่เกิน 1,500 บาท
 - ง) จัดสร้างห้องส้วม 1 ที่ต่อ 10 คน เท่าที่จ่ายจริงเฉลี่ยที่ละไม่เกิน 1,500 บาท

- จ) จัดสร้างโรงครัวและที่รับประทานอาหาร เท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็น
- ฉ) จัดสร้างที่รองรับ ทำลายหรือกำจัดขยะมูลฝอย เท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็น
- 13) ค่าเครื่องนุ่งห่ม คนละ 2 ชุด เท่าที่จ่ายจริงไม่เกิน 1,000 บาท ในกรณีที่ผู้ประสบภัยพิบัติเป็นนักเรียนหรือนักศึกษา ให้จ่ายค่าเครื่องแบบนักเรียนหรือนักศึกษาตามแบบของสถานศึกษาได้อีก คนละ 2 ชุด เท่าที่จ่ายจริงไม่เกิน 1,000 บาท
- 14) ค่าเครื่องนอน เท่าที่จ่ายจริงคนละไม่เกิน 500 บาท
- 15) ค่าเครื่องมือประกอบอาชีพ และหรือเงินทุนประกอบอาชีพสำหรับผู้ประสบภัยพิบัติ เท่าที่จ่ายจริง ครอบครัพละไม่เกิน 10,000 บาท
- 16) ค่าช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ
- ก) กรณีบาดเจ็บสาหัสที่ต้องรักษาในสถานพยาบาลตั้งแต่ 3 วัน ขึ้นไป ให้จ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้น 3,000 บาท และกรณีที่ต้องรักษาตัวเกิน 30 วัน ให้ช่วยเหลือเป็นเงินยืมอีกคนละ 2,000 บาท ต่อเดือน จนกว่าจะออกจากสถานพยาบาล
- ข) กรณีบาดเจ็บจนถึงขั้นพิการไม่สามารถประกอบอาชีพตามปกติได้ ให้ช่วยเหลือเบื้องต้นเป็นเงินจำนวน 10,000 บาท และให้ช่วยเหลือเป็นเงินยืมอีกคนละ 2,000 บาท ต่อเดือน เป็นระยะเวลาไม่เกิน 2 ปี เว้นแต่สามารถประกอบอาชีพมีรายได้พอเลี้ยงตนเอง หรือมีหน่วยงานอื่นช่วยเหลือต่อให้เงินยืมดังกล่าว
- ค) กรณีที่เป็นสาธารณภัยขนาดใหญ่ หรือรุนแรงเป็นที่สะเทือนขวัญของประชาชนทั่วไป ให้จ่ายเงินและหรือสิ่งของปลอบขวัญผู้ที่ได้รับบาดเจ็บที่รักษาตัวในสถานพยาบาลรายละไม่เกิน 2,000 บาท

17) ค่าจัดการศพผู้เสียชีวิต รายละไม่เกิน 25,000 บาท และในกรณีผู้ประสบภัยที่เสียชีวิตเป็นหัวหน้าครอบครัวหรือเป็นผู้หารายได้เลี้ยงดูครอบครัว ให้พิจารณาช่วยเหลือเงินสงเคราะห์ครอบครัวอีกไม่เกิน 25,000 บาท

18) กรณีอากาศยานจัดฝึกปฏิบัติ มีอุณหภูมิต่ำกว่า 15 องศาเซลเซียส และมีช่วงเวลาอากาศยานจัดยาวนานติดต่อกันเกิน 3 วัน ให้จ่ายค่าจัดซื้อเครื่องกันหนาวสงเคราะห์ราษฎรได้เท่าที่จ่ายจริงคนละไม่เกิน 240 บาท ทั้งนี้ จังหวัดหนึ่งไม่เกินงบประมาณปีละ 1,000,000 บาท

19) ค่าขนย้ายครอบครัวผู้ประสบภัยพิบัติที่จำเป็นต้องย้ายถิ่นที่อยู่ใหม่หรือกลับภูมิลำเนาเดิม เท่าที่จ่ายจริง ครอบครัวละไม่เกิน 5,000 บาท

2.4.5.2 ด้านสังคมสงเคราะห์และฟื้นฟูผู้ประสบภัย ให้ดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ดังนี้

1) ช่วยเหลือเป็นเงินสงเคราะห์แก่ผู้สูงอายุหรือผู้พิการ ซึ่งหัวหน้าครอบครัวประสบภัยพิบัติจนเสียชีวิต พิการ หรือบาดเจ็บ และไม่สามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็น (ได้แก่ รถเข็น รถโยก ไม้เท้า หรือสิ่งช่วยคนพิการโดยตรงอย่างอื่น และอุปกรณ์เสริมพิเศษ เช่น แวนตา เครื่องช่วยฟัง เป็นต้น) ได้ในกรณีเร่งด่วนตามความเหมาะสมและจำเป็น ครอบครัวละไม่เกิน 5,000 บาท

2) ช่วยเหลือเป็นเงินสงเคราะห์เพื่อบรรเทาภาวะวิกฤตเฉพาะหน้าแก่นักเรียน นักศึกษา ที่บิดา มารดา หรือผู้อุปการะเลี้ยงดู หรือผู้มีรายได้หลักเลี้ยงดูครอบครัวเสียชีวิตจากภัยพิบัติ ดังนี้

ก) ค่าอุปกรณ์การเรียน การศึกษา คนละไม่เกิน 3,000 บาท

ข) ค่าใช้จ่ายตามภารกิจประจำวันของนักเรียน นักศึกษา เช่น ค่าพาหนะเดินทางไปสถานศึกษา คนละ 500 บาท ต่อ 1 ภัยหรือ 1 เหตุการณ์

3) จัดโครงการฝึกอบรมส่งเสริมอาชีพระยะสั้นเฉพาะพื้นที่ประสบภัยพิบัติแก่ผู้ประสบภัยเพื่อให้มีรายได้เลี้ยงดูครอบครัวในภาวะวิกฤต โดยให้เบิกค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเท่าที่จ่ายจริง ดังนี้

- ก) ค่าใช้จ่ายสำหรับอุปกรณ์การฝึกอาชีพเท่าที่จ่ายจริงไม่เกิน 2,000 บาท
- ข) ค่าใช้จ่ายตอบแทนวิทยากร วันละไม่เกิน 500 บาท ไม่เกิน 10 วัน
- ค) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ปฏิบัติการฝึกอบรม เท่าที่จ่ายจริงภายในวงเงิน ไม่เกิน 10,000 บาท
- ง) ค่าอุปกรณ์ในการลงทุนประกอบอาชีพที่ได้รับการฝึกอบรม เท่าที่จ่ายจริงครบครวละไม่เกิน 4,000 บาท

2.4.5.3 ด้านการแพทย์และการสาธารณสุข ให้ดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ดังนี้

- 1) จัดให้บริการรักษาพยาบาลฟรีแก่ประชาชนที่เจ็บป่วยจากภัยพิบัติในสถานพยาบาล หรือจัดหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ไปให้บริการรักษาพยาบาลโรคทางกายและจิต ณ จุดเกิดเหตุ โดยจ่ายค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลผ่านสถานบริการได้ตามที่จ่ายจริง ตามอัตราค่าบริการของสถานบริการสาธารณสุขที่กระทรวงสาธารณสุขประกาศใช้ แต่ทั้งนี้ไม่เกิน 50,000 บาท ต่อคน
 - ก) ค่าวัสดุ เคมีภัณฑ์ สำหรับทำความสะอาดบ่อน้ำดื่มของประชาชน บ่อน้ำละไม่เกิน 30 บาท
 - ข) น้ำดื่มแก่ครอบครัวที่ขาดแคลนน้ำสะอาดบริโภค ครอบครัวละไม่เกิน 200 บาท
 - ค) ค่าอาหารเสริมโปรตีน และอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกายแก่ประชาชนผู้ประสบภัย เพื่อการฟื้นฟูสภาพร่างกายและเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรค ครอบครัวละไม่เกิน 500 บาท
- 3) จัดหาวัสดุ เคมีภัณฑ์ วัสดุวิทยาศาสตร์การแพทย์ สำหรับไปปฏิบัติงานช่วยเหลือประชาชน ปรับปรุงสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการควบคุมป้องกันโรค ได้แก่ค่าวัสดุ เคมีภัณฑ์ สำหรับทำความสะอาดบ่อน้ำ

สาธารณสุข ติดตั้งประปาสนาม ทำลายแหล่งแพร่เชื้อโรค เท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็น

- ก) ค่าใช้จ่ายในการเป่าล้างบ่อน้ำบาดาล แห่งละไม่เกิน 4,600 บาท
 - ข) ค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงซ่อมแซมระบบประปาหมู่บ้านแห่งละไม่เกิน 26,580 บาท
 - ค) ค่าวัสดุ เคมีภัณฑ์ สำหรับทำความสะอาดบ่อน้ำสาธารณสุข ติดตั้งประปาสนาม ทำลายแหล่งแพร่เชื้อโรค เท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็น
 - ง) ค่าวัสดุวิทยาศาสตร์การแพทย์สำหรับทดสอบเชื้ออุจจาระร่วงอย่างแรง น้ำ อาหาร และเครื่องดื่ม จ่ายได้ตัวอย่างละไม่เกิน 100 บาท
 - จ) ค่าวัสดุวิทยาศาสตร์สำหรับเตรียมอาหารเลี้ยงเชื้อเพื่อนำส่งอุจจาระจ่ายได้ตัวอย่างละไม่เกิน 15 บาท และเพื่อนำส่งตัวอย่างน้ำ จ่ายได้ไม่เกินตัวอย่างละ 25 บาท สำหรับตรวจหาเชื้อก่อโรคอุจจาระร่วง
 - ฉ) ค่าวัสดุวิทยาศาสตร์การแพทย์ สำหรับการทดสอบอาหาร จ่ายได้ตัวอย่างละไม่เกิน 30 บาท
 - ช) ค่าวัสดุวิทยาศาสตร์สำหรับตรวจวินิจฉัยโรคเลปโต สไปโรชีส จ่ายได้ตัวอย่างละไม่เกิน 50 บาท
 - ซ) ค่ายาและเวชภัณฑ์ สำหรับการรักษาและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคจ่ายได้ไม่เกินคนละ 68 บาท
- 4) จัดหาวัสดุในการเก็บตัวอย่างอากาศ
- ก) ค่าวัสดุสำหรับเครื่องเก็บตัวอย่างฝุ่นละออง ขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน ประกอบด้วย แปร่งถ่าน 1 คู่ ปากกา เครื่องบันทึกอัตราการไหล แผ่นกราฟวงกลมบันทึกอัตราการไหล กระดาษกรองใยแก้ว และค่าตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการ ไม่เกิน 4,020 บาท
 - ข) ค่าวัสดุเก็บตัวอย่างและน้ำยาวิเคราะห์ตะกั่วตัวอย่างละไม่เกิน 500 บาท

- ค) ค่าวัสดุเก็บตัวอย่าง น้ำยา และสารเคมี ในการเก็บตัวอย่างและวิเคราะห์แก๊สซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ตัวอย่างละไม่เกิน 300 บาท
- ง) ค่าวัสดุเก็บตัวอย่าง น้ำยาและสารเคมีในการเก็บตัวอย่างและวิเคราะห์แก๊สไนโตรเจนไดออกไซด์ ตัวอย่างละไม่เกิน 300 บาท
- 5) ซ่อมแซมสถานบริการทางสาธารณสุขรวมทั้งครุภัณฑ์ที่เสียหายจากภัยพิบัติหรือระหว่างให้การช่วยเหลือเฉพาะรายการที่มีความจำเป็นเร่งด่วน เพื่อให้คืนสู่สภาพปกติและสามารถให้บริการแก่ประชาชนได้โดยเร็วเท่าที่จำเป็น โดยให้ ก.ช.ภ.อ. หรือ ก.ช.ภ.กอ. ควบคุมดูแลให้การปฏิบัติเป็นไปโดยถูกต้อง
- 6) ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลา ค่าใช้จ่ายในการเดินทางสำหรับเจ้าหน้าที่ที่ออกปฏิบัติงานให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยในพื้นที่ประสบภัยให้เบิกจ่ายได้เฉพาะกรณีงบประมาณปกติไม่เพียงพอ หรือมิได้ตั้งไว้เพื่อการนี้ และให้เบิกจ่ายตามระเบียบของทางราชการ โดยให้ถือหลักเกณฑ์ ดังนี้
- ก) หน่วยแพทย์เคลื่อนที่ออกปฏิบัติงานครั้งละไม่เกิน 10 คน/หน่วย/ ครั้ง
- ข) หน่วยสาธิตประปาสนาม ออกปฏิบัติงาน ครั้งละไม่เกิน 5 คน
- ค) หน่วยสาธิตการล้างบ่อน้ำ ออกปฏิบัติงาน ครั้งละไม่เกิน 3 คน
- ง) หน่วยเป่าล้างบ่อน้ำบาดาล ประปาหมู่บ้าน ออกปฏิบัติงาน ครั้งละไม่เกิน 3 คน
- จ) หน่วยสุขศึกษาและประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ ออกปฏิบัติงาน ครั้งละไม่เกิน 3 คน / หน่วย / ครั้ง
- ฉ) หน่วยปฏิบัติงานด้านควบคุมป้องกันโรค ออกปฏิบัติงาน ครั้งละไม่เกิน 3 คน

2.4.5.4 ด้านพืชให้ดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ดังนี้

- 1) กรณีพืชอายุสั้นเสียหาย ให้ช่วยเหลือเป็นพันธุ์พืชอายุสั้นไม่เกินร้อยละ 100 ของพื้นที่เสียหาย หรือพันธุ์ไม้ผล ไม้ยืนต้น ไม่เกินร้อยละ 25 ของพื้นที่

เสียหาย พร้อมทั้งช่วยเหลือในด้านสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช หรือสารเคมี หรืออินทรีย์วัตถุที่ช่วยในการเจริญเติบโตของพืชในอัตราไม่เกินร้อยละ 50 ของพื้นที่ที่ให้ความช่วยเหลือ

- 2) กรณีไม้ผลยืนต้นเสียหาย ให้ช่วยเหลือเป็นพันธุ์ไม้ผลยืนต้นไม่เกินร้อยละ 100 ของพื้นที่เสียหาย พร้อมทั้งช่วยเหลือในด้านสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช หรือสารเคมีหรืออินทรีย์วัตถุที่ช่วยในการเจริญเติบโตของพืชในอัตราร้อยละ 50 ของพื้นที่ที่ให้ความช่วยเหลือ
- 3) กรณีพืชที่ปลูกได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ ทำให้ชะงักการเจริญเติบโตแต่ไม่ตายและยังอยู่ในสภาพฟื้นฟูให้กลับสู่สภาพเดิมได้ให้ช่วยเหลือด้านสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช หรือสารเคมีหรืออินทรีย์วัตถุที่ช่วยในการฟื้นฟูให้พืชที่ทรุดโทรมนั้นในอัตราไม่เกินร้อยละ 50 ของพื้นที่ที่สามารถฟื้นฟูได้
- 4) กรณีพื้นที่ทำการเพาะปลูกได้ถูกหิน ดินทราย ไม้ โคลน รวมทั้งซากวัสดุทุกชนิดทับถมจนไม่สามารถใช้เพาะปลูกได้ และหน่วยงานของรัฐไม่สามารถเข้าไปให้ความช่วยเหลือ กรณีดังกล่าวได้ให้ช่วยเหลือค่าใช้จ่ายเป็นค่าจ้างเหมาในการขุดลอกขนย้ายหิน ดิน ทราย ไม้ โคลน รวมทั้งซากวัสดุที่ทับถมพื้นที่แปลงเกษตรกรรม เพื่อให้สามารถใช้พื้นที่เพื่อการเพาะปลูกพืชอายุสั้นได้ในขนาดพื้นที่ไม่เกิน 5 ไร่
- 5) กรณีราษฎรมีความจำเป็นต้องย้ายปัจจัยการผลิตและผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ ให้ช่วยเหลือค่าใช้จ่ายในการขนย้ายปัจจัยการผลิตและผลผลิต ในอัตราร้อยละ 50 ของปัจจัยการผลิตและผลผลิตของเกษตรกรที่ดำเนินการขนย้าย
- 6) กรณีเกิดการแพร่ระบาดของศัตรูพืชให้ดำเนินการจัดหาเคมี สารเคมีหรืออินทรีย์วัตถุ ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ในการป้องกันและกำจัดการแพร่ระบาดของศัตรูพืชทุกชนิด
- 7) เกษตรกรที่ได้รับการช่วยเหลือต้องเป็นเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนด้านพืชกับหน่วยงานของกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ก่อนเกิดภัยพิบัติแล้วเท่านั้น

2.4.5.5 ด้านการประมงให้ดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ดังนี้

- 1) ให้ดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในกรณีเกิดภัยพิบัติขึ้นในพื้นที่เฉพาะแห่งภายในพื้นที่จังหวัด หรือเป็นภัยพิบัติเล็กน้อย และมีความเสียหายแก่แหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของเกษตรกร และความเสียหายนั้นอยู่ในระดับที่สามารถให้ความช่วยเหลือได้โดยอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด
- 2) ให้ดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยโดยสนับสนุนพันธุ์สัตว์น้ำ อาหารสัตว์น้ำ วัสดุทางการประมง สารเคมีและยารักษาโรคที่จำเป็นได้ตามหลักเกณฑ์วิธีการเงื่อนไข และอัตราที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด
- 3) เกษตรกรที่ได้รับการช่วยเหลือต้องเป็นเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนด้านประมงกับหน่วยงานของกรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ก่อนเกิดภัยพิบัติแล้วเท่านั้น

2.4.5.6 ด้านปศุสัตว์ให้ดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ดังนี้

- 1) จัดหาพืชอาหารสัตว์หรืออาหารสัตว์ให้แก่สัตว์ของราษฎรในกรณีที่ขาดแคลนและมีผลกระทบต่อชีวิตสัตว์ ตามความเหมาะสมกับประเภทและจำนวนสัตว์ของเกษตรกร โดยรวมถึงการจัดหาอาหารสำเร็จรูปที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับคุณลักษณะและประเภทของสัตว์ที่ให้ความช่วยเหลือแต่ละชนิด ตามราคาท้องตลาด
- 2) จัดหาวัคซีนและเวชภัณฑ์รักษาสัตว์ เพื่อปรับปรุงสุขภาพสัตว์เลี้ยงและป้องกันกำจัดโรคอันเกิดจากผลกระทบของภาวะภัยพิบัติตามความจำเป็นในพื้นที่จังหวัดประสบภัย
- 3) ให้การสนับสนุนพันธุ์พืชอาหารสัตว์ในกรณีแปลงหญ้าเลี้ยงสัตว์ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์เสียหาย
- 4) ให้การสนับสนุนพันธุ์สัตว์พร้อมอาหารสัตว์ได้เฉพาะในกรณีที่เกิดภัยพิบัติขึ้นในพื้นที่เฉพาะแห่งภายในพื้นที่จังหวัด หรือเป็นภัยพิบัติขนาดเล็ก ทำให้สัตว์ของเกษตรกรตายหรือสูญหาย โดยความเสียหายอยู่ในระดับที่สามารถให้ความช่วยเหลือได้โดยอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด

5) เกษตรกรที่ได้รับการช่วยเหลือต้องเป็นเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนด้านปศุสัตว์กับหน่วยงานของกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ก่อนเกิดภัยพิบัติแล้วเท่านั้น

2.4.5.7 ด้านการเกษตรอื่น ให้ดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ รวมทั้งการป้องกันภัยพิบัติ โดยเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายได้ ดังนี้

- 1) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการปรับเปลี่ยนพื้นที่ การไถพรวน ยกร่อง การก่อสร้างคันดิน เพื่อการเพาะปลูกพืชหรือประกอบกิจกรรมด้านการเกษตรที่เป็นการบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนของผู้ประสบภัยพิบัติ
- 2) ค่าซ่อมแซมอาคารชลประทาน และระบบชลประทาน ให้สามารถใช้งานได้ในช่วงฉุกเฉิน โดยให้ดำเนินการได้เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการระบายน้ำ
- 3) ค่าจ้างเหมารถยนต์ ค่าระวางบรรทุกทางรถไฟและเรือบรรทุกของเอกชน เพื่อใช้ในการขนย้ายสัตว์เลี้ยงที่ประสบภัย และที่นำไปสนับสนุนหรือขนส่งพืชหญ้าอาหารสัตว์ หรืออาหารสัตว์ให้เบิกจ่ายดังนี้
 - ก) ค่าจ้างเหมารถยนต์และเรือบรรทุกของเอกชน ให้จ่ายเป็นรายวันตามราคาท้องถื่น
 - ข) ค่าระวางบรรทุกทางรถไฟให้เบิกจ่ายได้เท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็น

2.4.5.8 ด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ให้ดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติได้ตามความจำเป็น ดังนี้

- 1) จัดหาน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น สำหรับยานพาหนะบรรทุกน้ำของทางราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชน ที่นำมาช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในกรณีภัยแล้ง โดยให้ ก.ช.ภ.อ. หรือ ก.ช.ภ.กอ. กำหนดความช่วยเหลือโดยพิจารณาถึงจำนวนราษฎร จำนวนวันที่จะต้องจ่ายระยะทางจากแหล่งน้ำถึงหมู่บ้านที่จะช่วยเหลือจำนวนยานพาหนะบรรทุกน้ำและความจุของการบรรทุก

- 2) จัดหาภาชนะรองรับน้ำ เช่น โองซีเมนต์ ถังเหล็กอบสังกะสี ถังเก็บน้ำ ค.ส.ล.ถังปูนฉาบเสริมลวด หรือถังเก็บน้ำประเภทอื่น ๆ เพื่อช่วยเหลือราษฎรที่ขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค
- 3) ซ่อมแซมภาชนะรองรับน้ำที่ชำรุดเสียหาย เพื่อให้สามารถใช้เก็บน้ำไว้อุปโภคบริโภค ตลอดจนปรับปรุงซ่อมแซมบ่อน้ำบาดาลและบ่อน้ำตื้นโดยให้ ก.ช.ภ.อ. หรือ ก.ช.ภ.กอ. ควบคุมดูแลการซ่อมแซมให้เป็นไปโดยถูกต้อง
- 4) จัดหาวัสดุ (ได้แก่ กระสอบทราย ดิน ลูกกรัง เสาค้ำ ไม้แบบ เป็นต้น) เพื่อนำไปป้องกันและแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้า หรือลดอันตรายจากภัยพิบัติที่จะทำความเสียหายต่อสิ่งสาธารณประโยชน์หรือความเสียหายต่อราษฎรโดยรวม
- 5) ซ่อมแซมสิ่งสาธารณประโยชน์ที่ได้รับความเสียหายจากภัยพิบัติซึ่งมิได้อยู่ในความรับผิดชอบของส่วนราชการ ให้กระทำได้เฉพาะในกรณีเร่งด่วนจำเป็นเพื่อให้กลับคืนสู่สภาพเดิม โดยการซ่อมแซมนั้นต้องไม่ซ้ำซ้อนกับโครงการที่ได้รับงบประมาณดำเนินการในบริเวณนั้นอยู่แล้ว

สำหรับการซ่อมแซมสิ่งสาธารณประโยชน์ที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องเป็นกรณีเร่งด่วนเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ซึ่งตั้งไว้ในปีนั้นได้ใช้จ่ายหมดแล้ว และหากไม่ซ่อมแซมจะบังเกิดความเสียหายต่อสิ่งสาธารณประโยชน์หรือสร้างความเดือดร้อนแก่ราษฎรโดยรวม

สิ่งสาธารณประโยชน์ที่ต้องใช้งบประมาณและระยะเวลาดำเนินการซ่อมแซมนานให้ใช้งบประมาณปกติดำเนินการ

สำหรับสะพานหรือถนน หรือถนนที่มีท่อระบายน้ำที่ได้รับความเสียหายจนไม่สามารถซ่อมแซมให้กลับคืนสู่สภาพเดิมได้ ให้ก่อสร้างสะพานคอนกรีตทดแทนหรือก่อสร้างสะพานไม้ชั่วคราว หรือท่อเหลี่ยม คสล. ขึ้นใหม่ทดแทนของเดิมได้เท่าที่จำเป็น เร่งด่วนเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ทั้งนี้ การก่อสร้างสะพานคอนกรีตทดแทนต้องใช้ระยะเวลาในการก่อสร้างไม่เกิน 45 วัน

กรณีในเขตชุมชนที่เกิดภัยพิบัติเป็นระยะเวลานาน ทำให้ราษฎรได้รับความเดือดร้อนในการสัญจรไปมา ให้จัดทำสะพานไม้ทางเดินชั่วคราวได้ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนตามความจำเป็น

- 6) จ้างเหมาตัด ราน หรือริดต้นไม้หรือกิ่งไม้ที่หักโค่นอันเนื่องมาจากภัยพิบัติ ซึ่งอาจจะทำความเสียหายแก่สิ่งสาธารณประโยชน์ หรือทรัพย์สินของทางราชการ
- 7) จ้างเหมากำจัดสิ่งกีดขวางทางน้ำ อันได้แก่ สิ่งก่อสร้างสาธารณประโยชน์ที่กีดขวางทางน้ำ หรือกิ่งไม้ ต้นไม้ เศษสวะ กอไฟ ฯลฯ ที่อุดช่องทางน้ำเป็นอุปสรรคต่อการระบายน้ำ ทำให้สิ่งสาธารณประโยชน์ด้านทานน้ำไม่ไหว เกิดความชำรุดเสียหาย หรือเกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินรวมทั้งการป้องกัน
- 8) จัดหาน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น สำหรับเครื่องจักรกลของทางราชการที่นำมาใช้ในการขุดดินทำคันกันน้ำ หรือกำจัดสิ่งกีดขวางทางน้ำ เพื่อป้องกันมิให้น้ำท่วมสิ่งสาธารณประโยชน์และบ้านเรือนราษฎร

2.4.5.9 ด้านการปฏิบัติงานให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย ให้เบิกค่าใช้จ่าย ดังนี้

- 1) ค่าซ่อมแซมครุภัณฑ์ รวมทั้งยานพาหนะของราชการหรือเอกชนที่นำมาช่วยเหลือ โดยสมัครใจและไม่คิดมูลค่า ซึ่งชำรุดเสียหายในระหว่างปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยตามความจำเป็นให้อยู่ในสภาพเดิม เฉพาะกรณีจำเป็นเร่งด่วนเพื่อให้การให้ความช่วยเหลือราษฎรผู้ประสบภัยสำเร็จ ลุล่วงไปได้
- 2) ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น รวมทั้งค่ากระแสไฟฟ้าสำหรับเครื่องสูบน้ำของทางราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อดำเนินการสูบน้ำเข้า/ออก และเครื่องสูบน้ำของที่เอกชนนำมาใช้ช่วยเหลือเฉพาะในกรณีที่เครื่องสูบน้ำของทางราชการมีจำนวนไม่เพียงพอโดยคำนึงถึงความจำเป็นและประหยัด และการให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือตนเองเป็นสำคัญ
- 3) ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น สำหรับยานพาหนะของราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือเอกชนที่นำมาใช้ปฏิบัติงานช่วยเหลือโดยสมัครใจและไม่คิดมูลค่าโดยคำนึงถึงความจำเป็นและประหยัด และการให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือตนเองเป็นสำคัญ

- 4) กรณีที่เครื่องสูบน้ำ หรือยานพาหนะของทางราชการและเอกชนที่นำมาช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติมีไม่เพียงพอและไม่สามารถขอความร่วมมือจากภาคเอกชนได้ให้เช่าหรือจ้างเหมาเครื่องสูบน้ำ หรือยานพาหนะเพื่อนำไปช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติได้เท่าที่จำเป็นเร่งด่วน โดยจ่ายค่าเช่าเป็นรายวัน ตามราคาท้องถื่น
- 5) ค่าจ้างเหมาหรือจ้างแรงงานแบกหามสิ่งของ รวมทั้งค่าจ้างเหมาแรงงาน จัดหีบห่อ ให้ใช้เจ้าหน้าที่ของส่วนราชการก่อน ในกรณีที่มีเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอให้จ้างบุคคลภายนอกได้ตามจำนวนที่เห็นควร ตามอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำตามประกาศของกระทรวงแรงงาน
- 6) ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าตอบแทน ค่าตอบแทนการปฏิบัติงาน นอกเวลา ค่าใช้จ่ายในการเดินทางสำหรับเจ้าหน้าที่ที่ออกปฏิบัติงานให้ความช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ที่ประสบภัยให้เบิกจ่ายดังนี้
 - ก) ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลา ค่าใช้จ่ายในการเดินทางสำหรับเจ้าหน้าที่ที่เป็นข้าราชการหรือลูกจ้างของทางราชการ ให้เบิกจ่ายได้ในกรณีที่ยังงบประมาณปกติไม่เพียงพอ หรือมิได้ตั้งไว้เพื่อการนี้ และให้เบิกจ่ายตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ
 - ข) ค่าตอบแทนสำหรับเจ้าหน้าที่ที่มีใช้ข้าราชการ หรือลูกจ้างของทางราชการ ให้เบิกจ่ายตามอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำตามประกาศของกระทรวงแรงงาน
 - ค) ค่าเบี้ยเลี้ยงหรือค่าตอบแทน สำหรับเจ้าหน้าที่ควบคุมเครื่องสูบน้ำให้เบิกจ่ายได้ 1 คน ต่อ 1 จุด ที่ตั้งเครื่องสูบน้ำ
 - ง) ค่าเบี้ยเลี้ยงหรือค่าตอบแทนสำหรับเจ้าหน้าที่คนขับรถยนต์บรรทุกเครื่องสูบน้ำ วัสดุและครุภัณฑ์ 1 คน ต่อรถยนต์ 1 คัน
- 7) ค่าอาหารจัดเลี้ยงเจ้าหน้าที่ของทางราชการและผู้มาให้ความช่วยเหลือ มื้อละไม่เกิน 30 บาทต่อคน ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ของทางราชการและผู้มาให้ความช่วยเหลือต้องไม่ได้รับเงินอื่นใดจากทางราชการอีก
- 8) ค่าใช้จ่ายในการรับ-ส่ง และติดต่อสื่อสาร เท่าที่จ่ายจริง

- 9) ค่าวัสดุสำนักงานซึ่งเกี่ยวเนื่องในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย และค่าวัสดุในการจัดหีบห่อ ค่าจ้างเหมาบริการอื่น ๆ ที่จำเป็น เช่น เช่าเครื่องถ่ายเอกสาร เครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น ให้เบิกได้ตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ
- 10) กรณีมีความจำเป็น หากรายการใดมิได้กำหนดให้จ่ายเป็นเงิน ให้อยู่ในดุลยพินิจของผู้มีอำนาจอนุมัติให้การช่วยเหลือพิจารณาให้จ่ายเป็นเงินก็ได้ โดยคำนึงถึงสภาพและเหตุการณ์ตามความเหมาะสม
- 11) ในกรณีที่เกิดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินตามกฎหมายระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ซึ่งมีใช้หลักภัย วาตภัย อุทกภัย ภัยแล้ง ภาวะฝนแล้ง ฝนทิ้งช่วง ไฟป่า ภัยจากลูกเห็บ ภัยอันเกิดจากไฟฟ้า ภัยที่เกิดจากโรคหรือการระบาดของแมลงหรือศัตรูพืชทุกชนิด อากาศหนาวจัดผิดปกติ ภัยสงคราม และภัยอันเนื่องมาจากการกระทำของผู้ก่อการร้าย กองกำลังจากนอกประเทศหรือจากการปราบปรามของเจ้าหน้าที่ของทางราชการ ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้
- ก) ระดับอำเภอ กิ่งอำเภอ หรือจังหวัด ให้ ก.ช.ภ.อ. หรือ ก.ช.ภ.กอ. นำเสนอ ก.ช.ภ.จ. และให้ ก.ช.ภ.จ. นำเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดอนุมัติ ให้ ก.ช.ภ.อ. หรือ ก.ช.ภ.กอ. หรือ ก.ช.ภ.จ. ให้การช่วยเหลือในด้านพืช ด้านประมง ด้านปศุสัตว์ ด้านการเกษตรอื่น ๆ ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ด้านสังคมสงเคราะห์และฟื้นฟูผู้ประสบภัย ด้านการแพทย์และการสาธารณสุข ด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และด้านอื่น ๆ ได้เป็นกรณีพิเศษ โดยให้พิจารณาถึงความจำเป็นและประหยัดเป็นสำคัญ
- ข) กรุงเทพมหานคร ให้กระทรวงการพัฒนากำลังคนและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข และกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พิจารณาให้การช่วยเหลืออันเป็นงานในหน้าที่ของตนได้เป็นกรณีพิเศษ โดยให้พิจารณาถึงความจำเป็นและประหยัดเป็นสำคัญ

2.4.6 การให้ความช่วยเหลือข้างต้น ให้มีการประสานงานกันระหว่างส่วนราชการ หน่วยงานอื่นของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน และองค์กรการกุศลที่เกี่ยวข้องเพื่อให้

การช่วยเหลือทั่วถึงไม่ซ้ำซ้อนกัน และการให้ความช่วยเหลือดังกล่าวให้ถือปฏิบัติ เช่นเดียวกับเงินงบประมาณรายจ่ายโดยอนุโลม

2.4.7 ให้จังหวัดรายงานผลการปฏิบัติงานให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินไปให้ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทราบทุก ๆ 15 วัน จนกว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จให้ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ออกไปตรวจสอบติดตามผลการ ปฏิบัติงานของจังหวัดอีกทางหนึ่งด้วย

2.4.8 ให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข และกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีอำนาจกำหนด หลักเกณฑ์วิธีปฏิบัติปลีกย่อยเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยตามหลักเกณฑ์ และวิธีการให้การช่วยเหลือตามข้อ 5 ได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับหลักเกณฑ์และวิธีการ ดำเนินการนี้

2.4.9 กรณีที่มีความจำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือนอกเหนือจากหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการนี้ ให้ขออนุมัติต่อกระทรวงการคลัง

หลักเกณฑ์วิธีปฏิบัติปลีกย่อยเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตรผู้ประสบภัยพิบัติ กรณีฉุกเฉินพ.ศ. 2552(กระทรวงเกษตรและสหกรณ์:2552)

ด้านพืช ให้ดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ดังนี้

1) การให้ความช่วยเหลือเป็นปัจจัยการผลิต

การดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติเป็นปัจจัยการผลิตให้ดำเนินการจัดหาปัจจัย การผลิตตามอัตราที่กำหนดในหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือ โดยให้ใช้บัญชีราคากลาง และอัตรา การใช้ปัจจัยการผลิตการเกษตร ตามประกาศกรมส่งเสริมการเกษตร โดยความเห็นชอบของ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และให้ถือประกาศที่ผ่านความเห็นชอบแล้ว เป็นส่วนหนึ่งของ หลักเกณฑ์นี้ด้วย

2) การให้ความช่วยเหลือเป็นเงิน

การดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติเป็นเงินให้ดำเนินการคิดอัตราการให้ความ ช่วยเหลือ ดังนี้

2.1) กรณีพืชที่เสียหาย ให้ช่วยเหลือดังนี้

-	ข้าว	อัตราไร่ละ	606 บาท
-	พืชไร่	อัตราไร่ละ	837 บาท
-	พืชสวน และอื่นๆ	อัตราไร่ละ	912 บาท

- 2.2) กรณีพืชสวนและไม้ยืนต้น ตามที่กรมส่งเสริมการเกษตรประกาศกำหนด ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติทำให้ชะงักการเจริญเติบโต แต่ไม่ตายและยังอยู่ในสภาพฟื้นฟูให้กลับสู่สภาพเดิมได้ ให้ช่วยเหลืออัตราไร่ละ 287 บาท
- 2.3) กรณีพื้นที่ประกอบเกษตรกรรมได้ถูก หิน ดิน ทราย ไม้ โคลน รวมทั้งซากวัชพืชทุกชนิดทับถมจนไม่สามารถเพาะปลูกได้ และหน่วยงานของรัฐไม่สามารถเข้าไปให้ความช่วยเหลือกรณีดังกล่าวได้ ให้ช่วยเหลือค่าใช้จ่ายเป็นค่าจ้างเหมาตามราคาท้องตลาด ในการขุดลอก ขนย้ายหิน ดิน ทราย ไม้ โคลน รวมทั้งซากวัชพืชที่ทับถมพื้นที่แปลงเกษตรกรรม เพื่อให้สามารถใช้ พื้นที่เพื่อการเพาะปลูกพืชอายุสั้นได้ในพื้นที่ไม่เกิน 5 ไร่ ทั้งนี้ ราคาไม่เกินไร่ละ 7,000 บาท
- 2.4) กรณีราษฎรมีความจำเป็นต้องขนย้ายปัจจัยการผลิตและผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ ให้ช่วยเหลือค่าใช้จ่ายในการขนย้ายปัจจัยการผลิตและผลผลิตในอัตราร้อยละ 50 ของ ค่าจ้างดำเนินการขนย้ายตามที่จ่ายจริง
- 2.5) กรณีเกิดการแพร่ระบาดของศัตรูพืช ให้ช่วยเหลือเป็นเงินในการจัดหา ยาเคมี สารเคมี หรืออินทรีย์วัตถุ ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ในการป้องกันและกำจัดการแพร่ระบาดของศัตรูพืชทุกชนิด ตามราคาท้องตลาดในขณะนั้น ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักวิชาการ

ด้านประมง ให้ดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ดังนี้

การดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ประสบภัยพิบัติ โดยการช่วยเหลือเป็นปัจจัยการผลิตหรือเป็นเงิน ซึ่งมีอัตรากาช่วยเหลือ ดังนี้

- 1) ปลาทุกชนิดในบ่อดินและนาข้าว (คิดเฉพาะพื้นที่เลี้ยง) อัตราการให้ความช่วยเหลือไร่ละ 3,406 บาท รายละไม่เกิน 5 ไร่
- 2) กุ้ง ปู และหอย อัตราการให้ความช่วยเหลือไร่ละ 9,098 บาท รายละไม่เกิน 5 ไร่

- 3) กรณีสัตว์น้ำที่เลี้ยงในกระชัง บ่อซีเมนต์ และอื่นๆ เช่น ปลาสวยงาม กบ ตะพาบน้ำ เป็นต้น อัตราการให้ความช่วยเหลือตารางเมตรละ 257 บาท รายละไม่เกิน 80 ตารางเมตร

ทั้งนี้ หากเกษตรกรรายใด คำนวณพื้นที่การเลี้ยงแล้วจะได้รับการช่วยเหลือคิดเป็นเงินต่ำกว่า 257 บาท ก็ให้ได้รับการช่วยเหลือในอัตรารายละ 257 บาท

เกณฑ์และอัตราการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยปี 2554 กรณีพิเศษตามมติของคณะรัฐมนตรี

ด้านพืช

ให้ช่วยเหลือร้อยละ 100 ของพื้นที่เสียหายในอัตราดังนี้

ข้าว	ไร่ละ	2,222	บาท
พืชไร่	ไร่ละ	3,150	บาท
พืชสวนและอื่นๆ	ไร่ละ	5,099	บาท

กรณีพืชสวนและอื่นๆ ได้รับผลกระทบจากอุทกภัย ทำให้ชะงักการเจริญเติบโตแต่ไม่ตายและยังอยู่ในสภาพฟื้นฟูให้กลับสู่สภาพปกติได้ ให้ช่วยเหลืออัตราร้อยละ 2,549 บาท

กรณีพื้นที่การเกษตรถูกดินทับถม ได้รับความเสียหาย ให้ช่วยเหลือ อัตราร้อยละ 7,000 บาท รายละไม่เกิน 5 ไร่

ช่วยเหลือตามหลักเกณฑ์วิธีปฏิบัติปลีกย่อยเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตร ผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2552 ในกรณีได้รับความเสียหายที่เกิดจากการช่วยเหลือตามหลักเกณฑ์วิธีปฏิบัติปลีกย่อยฯ ให้ได้รับความช่วยเหลืออีกครั้งหนึ่งของความเสียหายส่วนที่เกินนั้น (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์: 2554)

2.5 ภัยพิบัติทางการเกษตรอำเภอจอมทอง และตำบลช่วงเปา

อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ มี 7 ตำบล ได้แก่ ตำบลจอมทองตำบลช่วงเปาตำบลบ้านหลวง ตำบลแม่สอยตำบลสบเตี๊ยะ ตำบลบ้านแปะและตำบลดอยแก้ว โดยมีข้อมูลความเสียหายจากภัยพิบัติ ในปี พ.ศ. 2554 (ตารางที่ 2.1)

ตารางที่ 2.1 แสดงความเสียหายและการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยจังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม 2554 ถึงตุลาคม 2554(ข้อมูลตามแบบรายงานเหตุด่วน สาธารณภัย)

ว/ค/ป ที่เกิด ภัย	ว/ค/ป สิ้นสุด ภัย	พื้นที่ประสบภัย		ราษฎรเดือดร้อน		ความเสียหาย		มูลค่าความเสียหาย
		ตำบล	หมู่	ครัวเรือน	คน	พท. เกษตร (ไร่)	ปศุ สัตว์ (ตัว)	
1/8/54	5/8/54	บ้านหลวง	23	1,211	3,634	1,000	-	-
		ช่วงเปา	10	-	-	-	-	-
		บ้านแปะ	1,3,5,8,10,11,14, 16, 18,19	-	-	-	-	-
25 /8/54	26 /8/54	ช่วงเปา	6,9,11	765	1,218	100	-	100,000
		แม่สอย	10	-	-	-	-	-
1/9/54		บ้านหลวง	1,6,9,10,14,15, 17,20,21	-	-	-	-	-
		ช่วงเปา	1,2,3,8,12,13	-	-	-	-	-
		สบเตี๊ยะ	1-21	-	-	-	-	-
		แม่สอย	1-8, 10, 12,15	-	-	-	-	-
		บ้านแปะ	1-20	-	-	-	-	-
7 /9/54	11 /9/54	สบเตี๊ยะ	12	304	498	-	-	-
		ช่วงเปา	1,3,10,13	242	770	-	-	1,100,000
11 /9/54	15/9/ 54	บ้านแปะ	1,2,4,11, 13,15,16	211	598	-	-	-
		ช่วงเปา	10	-	-	-	-	-
		แม่สอย	7	-	-	-	-	-
1/10/54	4/10/54	ช่วงเปา	7,10,15	-	-	-	-	-
		แม่สอย	13	-	-	-	-	-
		บ้านหลวง	7,11	-	-	-	-	-

ที่มา : สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเชียงใหม่(ข้อมูล ณ วันที่ 10 พฤศจิกายน 2554)

หมายเหตุ: มูลค่าความเสียหาย นั้นรวมไปถึงโครงสร้างพื้นฐานอื่นๆเช่น บ้านเรือนเสียหาย ถนน สะพาน เหมือง สาย พลัง ดึง ชำรุด ฯลฯและในบางครั้ง หน่วยงานท้องถิ่นได้ใช้งบประมาณ ของท้องถิ่นเองในการช่วยเหลือราษฎร

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าตำบลช่วงเปาได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติต่างๆ อยู่เสมอ ซึ่ง สร้างความเสียหายแก่ประชาชนและเกษตรกรเป็นอย่างมาก

ข้อมูลทั่วไปของตำบลช่วงเปา

ตำบลช่วงเปา เป็นตำบลหนึ่งในอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอ จอมทอง ห่างจากตัวอำเภอ ไปทางทิศเหนือประมาณ 4 กิโลเมตร อยู่ห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ไปทาง ทิศใต้ประมาณ 55 กิโลเมตร ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 108 มีเนื้อที่ประมาณ 49.50 ตาราง กิโลเมตร หรือประมาณ 30,937.50 ไร่ มีสภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบเชิงเขา ชั้นความสูงประมาณ 300- 400 เมตรจากระดับน้ำทะเล มีพื้นที่ราบกว้างลาดเอียง ไปทางทิศใต้มีแม่น้ำปิงไหลผ่านโดยใช้เป็นเขต แดนกับอำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน ทำให้บางปีจะมีปัญหาเกี่ยวกับน้ำท่วม อาชีพหลักที่สำคัญ คืออาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ อาชีพทำสวน เช่น ลำไย มะม่วง อาชีพทำไร่ เช่น ถั่วเหลือง ข้าวโพดเลี้ยง สัตว์ อาชีพทำนาและอาชีพเลี้ยงสัตว์ สุกร เป็ด ไก่ เลี้ยงปลาในกระชัง เป็นต้น โดยมีแหล่งน้ำทาง การเกษตร คือ อ่างเก็บน้ำ แม่น้ำปิง และสถานีสูบน้ำด้วยพลังไฟฟ้า จำนวน 4 สถานีอ่างเก็บน้ำ จำนวน 13 แห่ง หมู่บ้านในเขตตำบลช่วงเปา มีจำนวน 15 หมู่บ้านดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านหนองห้าย

หมู่ที่ 2 บ้านห้วยน้ำดิบ

หมู่ที่ 3 บ้านท่าศาลา

หมู่ที่ 4 บ้านช่วงเปา

หมู่ที่ 5 บ้านฮ่อม

หมู่ที่ 6 บ้านสี่แยกน้อย

หมู่ที่ 7 บ้านวังดิน

หมู่ที่ 8 บ้านใหม่สันติ

หมู่ที่ 9 บ้านสันป่าซาง

หมู่ที่ 10 บ้านใหม่สามัคคี

หมู่ที่ 11 บ้านรวมน้ำใจช่วงเปา

หมู่ที่ 12 บ้านน้ำดิบสามัคคี

หมู่ที่ 13 บ้านหนองห้ายสามัคคี

หมู่ที่ 14 บ้านอังครักษ์

หมู่ที่ 15 บ้านใหม่อังครักษ์

หมู่บ้านที่มีพื้นที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา ทั้งหมดเต็มพื้นที่ รวม 10 หมู่บ้าน คือหมู่ที่ 1, 2, 3, 7, 8, 10, 12, 13, 14, และ 15 หมู่บ้านที่มีพื้นที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลช่วง เปา บางส่วน มี 3 หมู่บ้านคือหมู่ที่ 5, 6 และ 9 และหมู่บ้านที่ไม่มีพื้นที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วน ตำบลช่วงเปาเลยมี 2 หมู่บ้านคือหมู่ที่ 4 และ 11 (อยู่ในเขตเทศบาล)

ข้อมูลประชากร จากสำนักทะเบียน กรมการปกครอง อำเภอจอมทอง ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2555 มี ชาย 2,855 คน หญิง 2,980 คน รวม 5,835 คน จำนวนครัวเรือน 2,408 ครัวเรือน(งานนโยบาย และแผนองค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา,2556)

สำหรับการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในตำบลช่วงเปา (ด้านการเกษตร) โดยใช้งบประมาณ รายจ่ายประจำปีงบประมาณ ขององค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา ซึ่งในส่วนขององค์กรปกครอง ท้องถิ่น สามารถดำเนินการได้โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยประกาศภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินตามระเบียบ กระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน หากได้ ดำเนินการตามขั้นตอนที่ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541 ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2547 และหลักเกณฑ์ว่าด้วย การตั้งงบประมาณช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ พ.ศ. 2543 กำหนดแล้ว ก็สามารถใช้ง งบประมาณของตนเองไปช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติได้ตามอำนาจหน้าที่ โดยไม่จำเป็นต้องอาศัย ประกาศภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือ ผู้ประสบภัยพิบัติ กรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2549 (กรมส่งเสริมการ ปกครองท้องถิ่น,2551) ทั้งนี้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปาได้แต่งตั้งคณะกรรมการสำรวจ ความเสียหายผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน เพื่อตรวจสอบข้อมูล ความเสียหายที่เกิดขึ้นจริง เพื่อ ดำเนินการช่วยเหลือเกษตรกรโดยอ้างอิงหลักเกณฑ์วิธีปฏิบัติปลีกย่อยเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือ ด้านการเกษตรผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2552 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และระเบียบ หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนหลักเกณฑ์หรือประกาศต่างๆที่ทางรัฐบาลกำหนดไว้

เดือนเมษายน พ.ศ.2554 ลำไยเสียหายจากสาเหตุวาตภัย จำนวน 18 รายคิดเป็นพื้นที่เสียหาย 5.5 ไร่ วงเงินที่ได้รับการช่วยเหลือ 5,016 บาท อัตรารายช่วยเหลือ ไร่ละ 912 บาท/ไร่ ตามหลักเกณฑ์วิธี ปฏิบัติปลีกย่อยเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตรผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินพ.ศ. 2552

เดือนกรกฎาคม พ.ศ.2554 ไรคและแมลงศัตรูพืชระบาดในนาข้าวเกษตรกร152ราย พื้นที่เสียหาย จำนวน1,023.75 ไร่ช่วยเหลือเป็นสารเคมีกำจัดศัตรูพืช โดยวงเงินในการจัดหาสารเคมี 44,760 บาท

เดือนกรกฎาคม - สิงหาคม พ.ศ.2554 อิทธิพลของพายุโซนร้อนนกกเตน (Nok-Ten) ทำให้ผลผลิตข้าวนาปรังที่กำลังเก็บเกี่ยวได้รับความเสียหาย เกษตรกร 1 ราย พื้นที่นาข้าวเสียหาย 5 ไร่ วงเงินที่

ได้รับการช่วยเหลือ 3,030 บาท อัตราการช่วยเหลือข้าว ไร่ละ 606 บาท/ไร่ตามหลักเกณฑ์วิธีปฏิบัติ
ปลีกย่อยเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตรผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินพ.ศ. 2552

เดือนกันยายน – ตุลาคม พ.ศ.2554 จากอิทธิพลของพายุโซนร้อนไห่ถาง (Haitang) และพายุ
โซนร้อนเนสาด (Nesat) ทำให้เกษตรกรในตำบลช่วงเปาได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง ทั้งเกษตรกรผู้
เลี้ยงปลากระชังในแม่น้ำปิง อันเนื่องจากฝายวังปาน-ท่าหลุก ที่อยู่ด้านล่างของพื้นที่ตำบลช่วงเปาแตก
ระดับน้ำที่ลดลงอย่างรวดเร็วทำให้ปลาในกระชังได้รับความเสียหายเป็นจำนวนมาก เกษตรกรผู้ปลูก
ข้าวได้รับความเสียหาย 23 ราย พื้นที่เสียหาย 94 ไร่ วงเงินที่ได้รับการช่วยเหลือ 208,868 บาท
(วงเงินช่วยเหลือจาก ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัดเชียงใหม่ ตามเกณฑ์และอัตราการ
ช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยปี 2554 กรณีพิเศษ)

เดือนมิถุนายน พ.ศ.2555 หอยเชอรี่ระบาดในข้าวนาปีกัดกินต้นกล้าอ่อน เกษตรกร 83 ราย ได้
รับความเสียหายจำนวน 298 ไร่ งาน ช่วยเหลือเป็นสารเคมีกำจัดศัตรูพืช จำนวน 27,405บาท

เดือนสิงหาคม พ.ศ.2555 โรคและแมลงศัตรูพืชระบาดในนาข้าวเกษตรกร 154 ราย 8
หมู่บ้าน พื้นที่ความเสียหาย จำนวน 573.5 ไร่ช่วยเหลือเป็นสารเคมีกำจัดศัตรูพืช จำนวนรวม
45,910 บาทถ้วน

เดือนมกราคม พ.ศ.2556 เกษตรกรได้รับความเสียหายจากวาตภัย 137 ราย จำนวน 214.75 ไร่
วงเงินที่ได้รับการช่วยเหลือ 195,852 บาท (งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยองค์การบริหารส่วน
ตำบลช่วงเปา : 2554-2556)(ตารางที่ 2.2)

ตารางที่ 2.2 สรุปภัยธรรมชาติและ การช่วยเหลือ ในตำบลช่วงเปา พ.ศ. 2554 - พ.ศ.2556

ว/ด/ป	สาเหตุการ เกิดภัย	พท.ประสบภัย (หมู่บ้าน/ชุมชน)	จำนวน ครัวเรือนที่ ประสบภัย	ความเสียหาย	หมายเหตุ
15/4/54, 17/4/54	วาตภัย ลำไย ข้าวโพดหัก โค่น	10 หมู่บ้าน ม. 1,2,3,5.6,7,8,10, 12 และ ม.13	-เกษตรกร 138 ราย	-เกษตรกร 204 ราย เป็นลำไย 3021 ต้น ข้าวโพด 55.25 ไร่ ถั่ว 6 ไร่	- งบ กชกอ. จอมทอง 119,158.50 บ.

ตารางที่ 2.2 สรุปลักษณะธรรมชาติและ การช่วยเหลือ ในตำบลช่วงเปา พ.ศ. 2554 - พ.ศ.2556(ต่อ)

ว/ด/ป	สาเหตุการเกิดภัย	พท.ประสบภัย (หมู่บ้าน/ชุมชน)	จำนวนครัวเรือนที่ประสบภัย	ความเสียหาย	หมายเหตุ
13/5/54	วาตภัย ลำไยหักโค่น เสียหาย	พื้นที่เขต ม. 6	18 ราช	128 ต้น	งบ อบต. ชดเชย 5,016 บ.
1/7/54	หอยเชอรี่ ระบาดข้าวนา ปี	6 หมู่บ้าน ม. 3,6,9,12,13 และ 14	125 ราช	1023.75 ไร่	งบ อบต.ซื้อ สารเคมี 44760 บ.
1/8/54	อุทกภัย นา ข้าวเสียหาย	ม.3	1 ราช	5 ไร่	อบต. ชดเชยความ เสียหาย 3,030 บ.
25/8/54	อุทกภัย จาก พายุโซนร้อน นกเตน ผลผลิตทาง การเกษตร เสียหาย	8 หมู่บ้าน ม. 1,5,6,7,9 ,10,13 และม. 15	136 ราช	188.75 ไร่	งบ กชภอ. จอมทอง 481,123.75 บ.
1- 5/10/54	อุทกภัย จาก พายุโซนร้อน ให้ถ่างและเน สาด	8 หมู่บ้าน ม.1, ม.2, ม.3, ม.6,ม.7,ม.8, ม.10, ม.15	90 ราช	ผลผลิต ทาง การเกษตร เสียหาย 240.5 ไร่	งบ กชภอ. จอมทอง 646,843.50 บ.
1/10/54	อุทกภัย เกษตรกร รายชื่อดก หล่นจาก อุทกภัย รอบ 1-5/10/54		3 ราช	3 ไร่	งบ อบต.15,000 บ.

ตารางที่ 2.2 สรุปลักษณะธรรมชาติและ การช่วยเหลือ ในตำบลช่วงเปา พ.ศ. 2554 - พ.ศ.2556(ต่อ)

ว/ด/ป	สาเหตุการเกิดภัย	พท.ประสบภัย (หมู่บ้าน/ชุมชน)	จำนวนครัวเรือนที่ประสบภัย	ความเสียหาย	หมายเหตุ
26/6/55	หอยเชอรี่ระบาดข้าวนาปรัง	3หมู่บ้าน หมู่ 7, 10, 12	50 ราย	289.75 ไร่	งบ อบต. สนับสนุนสารเคมี
20/8/55	เพลี้ยกระโดดระบาดข้าวนาปี	11 หมู่บ้าน ม.1, 2, 3,5,6,7,9, 10, 12,และ 13	205 ราย	573.5 ไร่	งบ อบต. สนับสนุนสารเคมี 45,910 บ.
17/10/55	ภัยแล้ง ฝนน้ำจากอ่างห้วยสวกมาห้วยปู่เถา	หมู่ 8 หมู่ 12	-	-	งบ อบต สนับสนุนค่าน้ำมัน .3,000 บาท
30 /1/56	วาดภัย	8 หมู่บ้าน ม.3, 5,6,8,9 ,12,13 และ 14	ครัวเรือน -ลำไย 180 ราย	-ลำไย ข้าวโพดหัก โคน 214.75 ไร่	- เกษตรกรรับความช่วยเหลือ งบ กชท.อ. จอมทอง 195,852 บ. (จ่ายเมื่อ 1 เมษายน 2556)
5/4/56	เพลี้ยกระโดดระบาดข้าวนาปรัง	5 หมู่บ้าน ม.2,3,8,10, และ12	83 ราย	188.5 ไร่	งบ อบต. สนับสนุนสารเคมี 26,950 บ.

ตารางที่ 2.2 สรุปรหัสธรรมชาติและ การช่วยเหลือ ในตำบลช่วงเปา พ.ศ. 2554 - พ.ศ.2556(ต่อ)

ว/ด/ป	สาเหตุการเกิดภัย	พท.ประสบภัย (หมู่บ้าน/ชุมชน)	จำนวนครัวเรือนที่ประสบภัย	ความเสียหาย	หมายเหตุ
31/5/56	ภัยแล้ง ไฟไหม้สวน ลำไย ข้าวนาปรัง และข้าวโพด ขาดน้ำ	6 หมู่บ้าน ม. 5,7,9,12,13 และ 14	53 ราช	-ข้าวโพด 22 ไร่ -ลำไย 4 ไร่ 1 งาน -ข้าว นา ปรัง 15 ไร่	งบ อบต.ชดเชย ความเสียหาย 12,378 บ.
13/8/56	เพลิงกระโดด ระบาดข้าวนาปี	10 หมู่บ้าน ม 1,2,3,5,6,7,8,9, 10 และ 12	208 ราช	-ข้าว 656 ไร่	งบ อบต. สนับสนุน สารเคมี 53,300 บ.

ที่มา:งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย องค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา พ.ศ.2554-พ.ศ. 2556

หมายเหตุ งบประมาณในการช่วยเหลือมาจากป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัดเชียงใหม่ ผ่านมายังป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอจอมทอง และบางส่วน องค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา ใช้งบประมาณของตนเอง

Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 2.3 ข้อมูลแสดงการเกิดภัยพิบัติทางการเกษตรและจำนวนผู้ได้รับความเสียหายแยกเป็นรายหมู่บ้าน

วันที่	ภัย	หมู่บ้าน													รวม (คน)
		1	2	3	5	6	7	8	9	10	12	13	14	15	
15-17/4/54	วาตภัย	4	5	6	22	36	21	25	-	7	7	5	-	-	138
13/5/54	วาตภัย	-	-	-	-	18	-	-	-	-	-	-	-	-	18
1/7/54	โรคแมลง	-	-	11	-	33	-	-	36	-	8	27	10	-	125
1/8/54	อุทก ภัย	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
25/8/54	อุทก ภัย	13	-	-	37	31	6	-	16	12	-	9	-	12	136
1-5/ 10/54	อุทก ภัย	12	16	23	-	13	4	5	-	5	-	-	-	15	93
26/6/ 55	โรคแมลง	-	-	-	-	-	22	-	-	13	15	-	-	-	50
20/8/ 55	โรคแมลง	26	15	21	13	35	23	-	30	14	16	12	-	-	205
30/1/ 56	วาตภัย	-	-	25	43	30	-	7	33	-	7	16	19	-	180
5/4/56	โรคแมลง	-	17	20	-	-	-	18	-	14	14	-	-	-	83

ลิขสิทธิ์ © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 2.3 ข้อมูลแสดงการเกิดภัยพิบัติทางการเกษตรและจำนวนผู้ได้รับความเสียหายแยกเป็นรายหมู่บ้าน(ต่อ)

วันที่	ภัย	หมู่													รวม (คน)
		1	2	3	5	6	7	8	9	10	12	13	14	15	
31/5/ 56	ภัยแล้ง	-	-	-	12	-	2	-	18	-	2	14	5	-	53
13/8/ 56	โรคแมลง	25	16	20	15	33	22	26	27	17	7	-	-	-	208
รวม		80	69	127	142	229	100	81	160	82	76	83	34	27	1290

ตารางที่ 2.4 สรุปร้อยละของการเกิดภัยพิบัติทางการเกษตรในแต่ละหมู่บ้าน

หมู่	เฉลี่ยภัย				รวม ร้อยละ
	ภัยโรคและแมลงระบาด	อุทกภัย	วาตภัย	ภัยแล้ง	
1	1.67	10.42	15.94	0	28.03
2	8.68	8.94	10.40	4.11	32.13
3	8.13	6.30	14.17	0	28.60
5	15.25	8.69	4.93	8.45	37.32
6	12.22	6.40	11.02	0	29.64
7	7.03	3.33	16.75	2.0	29.11
8	13.17	2.06	13.58	0	28.81
9	6.87	3.33	14.53	11.25	36.98
10	2.85	6.91	17.68	0	27.44
12	6.14	0	19.73	2.63	28.50
13	8.43	3.61	11.74	16.87	40.65
14	18.15	0	7.35	14.70	40.20
15	0	33.33	0	0	33.33

ทั้งนี้งบประมาณในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่องค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปาตั้งไว้ไม่เพียงพอต่อความต้องการขอรับการช่วยเหลือเพราะนอกจากด้านการเกษตรแล้ว ยังมีสาธารณูปโภคด้านอื่นๆเช่น ถนนหนทางชำรุด ต่ิ่งพัง บ้านเรือนประชาชนริมตลิ่งของแม่น้ำปิงทรุดตัว ความต้องการทราย กระสอบทราย เป็นต้น ซึ่งต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วนและใช้งบประมาณมากเช่นกัน ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปาจึงรายงานความเสียหายและขอรับการช่วยเหลือต่อไปยังอำเภอจอมทอง รวมทั้งความเสียหายด้านการเกษตรที่แจ้งไปยังสำนักงานเกษตรอำเภอจอมทอง

จากการดำเนินงานให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติ มักมีปัญหาด้านต่างๆเกิดขึ้น ซึ่งปัญหาต่างๆที่พบ ได้แก่ ปัญหาการร้องเรียนว่าไม่ได้รับความช่วยเหลือที่เป็นธรรม ปัญหาความล่าช้าในการแจ้งขอรับความช่วยเหลือ ปัญหาจากการประกอบอาชีพการเกษตรในและนอกเขตพื้นที่ตำบล ปัญหารายชื่อตกหล่น ปัญหาการแอบอ้างสวมสิทธิ์ขอรับความช่วยเหลือจากการเช่าพื้นที่ทำกิน ปัญหาจากการแจ้งข้อมูลเท็จหรือแจ้งข้อมูลความเสียหายเกินกว่าความเป็นจริง และปัญหาจากการไม่ได้ขึ้นทะเบียนเกษตรกรทำให้ถูกตัดสิทธิ์การได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐ

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมงานวิจัย ทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรต่อภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลช่วงเปา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ มีงานวิจัยที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน เพื่อสนับสนุนความมุ่งหมายของงานวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติ

ชนาลักษณ์ (2545) ได้ศึกษาความรู้ความเข้าใจของประชาชนกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา พบว่าความรู้ความเข้าใจของประชาชนกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา อยู่ในระดับปานกลาง ความสัมพันธ์ด้านปัจจัยส่วนบุคคล อันได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจของประชาชนกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาส่วนปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุของประชาชนกรุงเทพมหานครไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา โดยกลุ่มตัวอย่างเสนอแนะว่าควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์โดยต่อเนื่องทั้งในกรุงเทพมหานครและส่วนภูมิภาคต่างๆด้วย โดยสื่อต่างๆ ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ การจัดรายการวิทยุ สื่อโฆษณาทั้งทางวิทยุและทางโทรทัศน์เช่นเดียวกับ ชัยนิตย์ (2544) ที่ศึกษาความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้สารป้องกัน

กำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรในอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่าความรู้เกี่ยวกับการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชมีคะแนนความรู้ในส่วนที่เกี่ยวกับสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชอยู่ในระดับปานกลาง เกษตรกรมีการปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกต้องและปลอดภัยอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน และเขาวภา (2540,54) ศึกษาความรู้เกี่ยวกับการบริโภคพื้นฐานของผู้บริโภคในตลาดสดเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่าผู้บริโภคกลุ่มตัวอย่างในตลาดสดเขตเทศบาลนครเชียงใหม่มีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการบริโภคผักพื้นบ้านในระดับปานกลาง

ยุพวัลย์ (2540) ศึกษาความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับตำบลเกี่ยวกับการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธีในจังหวัดเชียงใหม่พบว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับตำบลส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกับ พจนารต (2541) ศึกษาความรู้ ทักษะ ทักษะ ทักษะ ต่อพฤติกรรมกรรมการป้องกันอันตรายจากการทำงานของผู้จ้างในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตลวดในจังหวัดปทุมธานี พบว่าผู้จ้างมีพฤติกรรม ความรู้และทักษะต่อการป้องกันอันตรายจากการทำงานอยู่ในระดับปานกลางและผู้จ้างที่มีเพศ ระดับการศึกษา ที่แตกต่างกัน มีความรู้เรื่องการป้องกันอันตรายจากการทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อรชร (2538) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ ความเข้าใจของผู้ป่วยที่ประสบภัยจากรถต่อพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ.2535 กรณีศึกษา โรงพยาบาลพระบาทพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี พบว่า ปัจจัยส่วนตัว ได้แก่ ระดับอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของผู้ป่วยที่ประสบภัยจากรถมีผลต่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. 2535 และปัจจัยทางสังคม คือโอกาสในการรับรู้ข่าวสารของผู้ป่วยที่ประสบภัยจากรถ มีผลต่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ.2535

พระสถาพร (2551) ได้ศึกษาความรู้ความเข้าใจของพระสงฆ์เกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจของพระสงฆ์เกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่คืออายุจริงของพระสงฆ์และแหล่งข่าวสารทางโทรทัศน์หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่มีความสอดคล้องกับเกษตรทฤษฎีใหม่ ได้แก่ความขยันหมั่นเพียร(วิริยารัมภะ) และการประกอบตนให้กลมกลืนกับธรรมชาติ

ศศิวิมล (2542) ศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ ทักษะ และพฤติกรรมการบริโภคข้าวกล้องของประชาชนในกรุงเทพมหานครซึ่งพบว่าประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความรู้และพฤติกรรมการบริโภคข้าวกล้องแตกต่างกันขณะที่รัตนกร (2543) ศึกษาความรู้และการปฏิบัติในการใช้สารเคมีเพื่อการผลิตทางการเกษตรของเกษตรกรในอำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง พบว่าการปฏิบัติในการใช้สารเคมีเพื่อการผลิตทางการเกษตรของเกษตรกรระหว่างเกษตรกรเพศชายกับเกษตรกรหญิง มี

ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และธีรพงศ์ (2551) ศึกษาความรู้และการปฏิบัติเกษตรกรอินทรีย์ของกลุ่มเกษตรกรตำบลสะลวง อำเภอแม่อริม จังหวัดเชียงใหม่พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษาที่ต่างกันของเกษตรกรกลุ่มอินทรีย์มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติป้องกันกำจัดโรคและแมลงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติสถานภาพตำแหน่งทางสังคมที่ต่างกันของเกษตรกรกลุ่มอินทรีย์มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติป้องกันกำจัดโรคและแมลงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เจษฎา (2554) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความรู้และพฤติกรรมการใช้สารเคมีทางการเกษตรของเกษตรกรตำบลแม่แฝกใหม่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ขนาดพื้นที่ปลูก และประสบการณ์ในการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช

พัฒนพงศ์(2553) ศึกษาความรู้และการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรตำบลบ้านธิอำเภอ บ้านธิ จังหวัดลำพูน พบว่า ประสบการณ์การเพาะปลูกมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความรู้อย่างเข้าใจเกี่ยวกับสารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร

วรรณภัสสรณ์(2555)ศึกษาความรู้ ทักษะและการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของผู้เลี้ยงผึ้งใน จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่าประสบการณ์ในการเลี้ยงผึ้งที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของผู้เลี้ยงผึ้ง ขนาดฟาร์มผึ้งของผู้เลี้ยงผึ้งที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของผู้เลี้ยงผึ้ง

วชิระ(2541)ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ทัศนคติและการปฏิบัติในการป้องกันกำจัดหอยเชอร์รี่ ของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่พบว่า การปฏิบัติในการป้องกันกำจัดหอยเชอร์รี่ของเกษตรกรมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับขนาดพื้นที่ทำนา

สิริรัตน์ (2546) ศึกษาความรู้และการยอมรับปฏิบัติเกี่ยวกับการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร จังหวัดลำพูนพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ขนาดของพื้นที่และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติของเกษตรกร ได้แก่ อายุ และ รายได้

ใจรักษ์ (2537) ศึกษาความต้องการความรู้เกี่ยวกับสารพิษตกค้างในพืชผักของนักเรียนชั้น มัธยม สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดสมุทรปราการ พบว่านักเรียนที่มีอายุและระดับการศึกษาแตกต่างกัน ต้องการความรู้เกี่ยวกับสารพิษตกค้าง วิธีการลดปริมาณสารพิษและผลจากการบริโภคผัก ที่มีสารพิษตกค้าง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นพวรรณ (2546) ศึกษาระดับความรู้และปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ความตระหนักและการปฏิบัติของผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ ต่อการป้องกันควบคุมและแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่าผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ที่มีความแตกต่างในเรื่อง อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาหรือประสบการณ์ในการขับขี่รถ จะมีการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันควบคุมและแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศในกรุงเทพมหานครแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ต่อพงษ์ (2543) ศึกษาความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการข้าวโดยวิธีผสมผสานของเกษตรกรในเขตกรุงเทพมหานครพบว่าปัจจัยที่สัมพันธ์กับความรู้ของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ระดับการศึกษา แรงงาน สภาพการถือครองที่ดิน

วิชิต (2535) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความรู้และการปฏิบัติด้าน โคนมของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ด้าน โคนมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติคือ ระดับการศึกษา และปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติด้าน โคนมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติคือ ความรู้ด้าน โคนม

ธีรประภา (2544) ศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกัน โรคเอดส์ ของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี พบว่าความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกัน โรคเอดส์ หมายถึงมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย การติดต่อ อาการป้องกัน โรคเอดส์ การอยู่ร่วมกับผู้ป่วยติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์ ตลอดจนการปฏิบัติเมื่อติดเชื้อ มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกัน โรคเอดส์

สุนันทา (2524) ศึกษาความรู้ เรื่อง โรคความดันโลหิตสูงและการปฏิบัติตนเพื่อดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งพบว่าความรู้เรื่องโรคความดันโลหิตสูงและการปฏิบัติตนเพื่อดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง โดยมีความสัมพันธ์กันในทางบวก ดังนั้นในการส่งเสริมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง จึงควรเน้นในการให้ความรู้และทำความเข้าใจกับผู้ป่วยและญาติในการปฏิบัติตัวที่ถูกต้องเป็นประจำ โดยกระตุ้นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง

งานวิจัยเกี่ยวกับภัยพิบัติ

เกวรี และวิชัย (2554) ได้ศึกษาวิธีการพยากรณ์น้ำท่วมจากปริมาณฝน พบว่าการป้องกันอุทกภัยด้วยวิธีการต่างๆสามารถบรรเทาอุทกภัยได้ระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตามในการพยากรณ์น้ำท่วมย่อมมีความจำเป็นในการบรรเทาอุทกภัยเสมอ วิธีการพยากรณ์น้ำท่วมขึ้นอยู่กับลักษณะของพื้นที่รับน้ำ ในกรณีที่เป็นพื้นที่รับน้ำขนาดเล็ก การใช้วิธีการพยากรณ์น้ำท่วมจากฝนที่ตกในพื้นที่ น่าจะเป็นวิธีที่

เหมาะสมที่สุด ในโครงการนี้ได้เลือกสถานี E.29 ตั้งอยู่อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย ใช้วิธีการพยากรณ์ น้ำท่วมจากฝนในแต่ละพื้นที่รับน้ำ ซึ่งพิจารณาเป็นอ่างเก็บน้ำ ได้ว่าปริมาณกักเก็บในพื้นที่รับน้ำ จะแปรตามอัตราการไหลออก จากผลการเปรียบเทียบอัตราการไหลที่ได้จากการพยากรณ์กับอัตราการไหลจริงของฝนแต่ละลูกและแต่ละช่วงเวลา จะพบว่า ณ เวลาเดียวกันอัตราการไหลที่ได้จากการพยากรณ์จะมีค่ามากกว่าอัตราการไหลจริงเวลาที่เกิดอัตราการไหลสูงสุดจากการพยากรณ์และเวลาที่เกิดอัตราการไหลสูงสุดจริงจะเกิดที่เวลาใกล้เคียงกัน และเวลาที่เกิดอัตราการไหลวิกฤตจากการพยากรณ์จะเกิดก่อนการไหลวิกฤตจริงเล็กน้อย ซึ่งจะเห็นว่าวิธีการพยากรณ์ที่ศึกษานี้สามารถนำไปใช้ในการพยากรณ์อัตราการไหลที่เกิดจากฝนได้อย่างปลอดภัย เนื่องจากอัตราการไหลที่พยากรณ์ได้มีค่ามากกว่าอัตราการไหลจริง และเวลาที่เริ่มเกิดน้ำท่วมจากการพยากรณ์เกิดขึ้นก่อนเวลาที่เริ่มน้ำท่วมจริง ซึ่งจะทำให้สามารถเตรียมการป้องกันหรือช่วยเหลือได้ทันเวลาที่

อาทิตย์ (2546) ได้ศึกษาเรื่องความต้องการของผู้ประสบภัยน้ำท่วมและการจัดการแก้ไขปัญหา น้ำท่วม กรณีศึกษา : บ้านลำปาวอำเภอเขื่อนชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าความต้องการของผู้ประสบภัยน้ำท่วม มีความต้องการ 2 ช่วงคือช่วงที่น้ำท่วมและช่วงที่น้ำลด ในช่วงที่น้ำท่วม สิ่งที่ต้องการความช่วยเหลือประกอบด้วย ข้าวสาร อาหาร เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม เครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน เครื่องใช้ในครัวเรือน เงินสำหรับใช้ในชีวิตประจำวัน การดูแลสุขภาพ ส่วนความต้องการหลังน้ำลด สิ่งที่ต้องการความช่วยเหลือประกอบด้วย วัสดุซ่อมแซมบ้านเรือน ห้องน้ำห้องส้วม ความเสียหายของพืชผลทางการเกษตร พื้นที่อยู่อาศัยและที่ดินทำการเกษตรแห่งใหม่หรือปรับภูมิพื้นที่อยู่อาศัยเดิม ให้สูงขึ้นการปรับเปลี่ยนนโยบายของหัวหน้าโครงการเขื่อนลำปาว ต้องการเงินทุนเพื่อประกอบการลงทุนปลูก มันสำปะหลัง ข้าว เลี้ยงวัวควาย พาหนะส่วนกลางของชุมชนสำหรับบรรทุกพืชผักที่ปลูกส่งตลาด ตลาดสำหรับจำหน่ายพืชผักที่ราคายุติธรรม ในส่วนของการช่วยเหลือจากรัฐ สิ่งที่ผู้ประสบภัยเห็นว่าควรได้รับการปรับปรุง ประกอบด้วยความเร็วของการช่วยเหลือ เช่นวัสดุในการซ่อมแซมบ้านเรือน ความครอบคลุม ความโปร่งใส การช่วยเหลือในระยะยาว การแก้ไขปัญหา น้ำท่วม และเงินทุนในการปลูกมันสำปะหลัง เลี้ยงวัวควายและจัดหาพาหนะและตลาดจำหน่ายพืชผัก สิ่งที่ต้องการมากที่สุด คือการขอขยายขนาดความยาวของตาข่ายจับปลาจาก 100 เมตร เพิ่มอีก 30 เมตร

คำรงค์ (2552) ได้ศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550 ใน 3 ช่วง ได้แก่ ช่วงก่อนเกิดภัยพิบัติ ช่วงเกิดภัยพิบัติ และช่วงการช่วยเหลือหลังเกิดภัยพิบัติ พบว่าระดับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา

เป็นรายช่วงของการช่วยเหลือ พบว่า ช่วงก่อนเกิดภัยพิบัติอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง เนื่องจากเกษตรกรตระหนักถึงความสูญเสียที่เกิดจากภัยพิบัติซึ่งไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ แต่สามารถลดความสูญเสียได้หากมีการเตรียมความพร้อมในการรับสถานการณ์ที่ดี ช่วงเกิดภัยพิบัติ ระดับความคิดเห็นของเกษตรกรโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย มีบางประเด็นที่อยู่ในระดับไม่เห็นด้วย คือใช้สถานที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นสถานที่รับแจ้งการเกิดภัยและเป็นสถานที่ปิดประกาศรายชื่อผู้ขอรับความช่วยเหลือจากภัยพิบัติ เนื่องจากเกษตรกรมองว่าเสียเวลาเดินทางและไม่สะดวกในการไปแจ้งการเกิดภัยและตรวจสอบรายชื่อผู้ขอรับความช่วยเหลือ แต่เกษตรกรเห็นด้วยอย่างยิ่งกับการใช้สถานที่ทำการกำนัน/ผู้ใหญ่บ้านเป็นสถานที่แจ้งการเกิดภัย และปิดประกาศรายชื่อผู้ขอรับความช่วยเหลือ ส่วนช่วงการช่วยเหลือหลังเกิดภัยพิบัติ ระดับความคิดเห็น โดยรวมอยู่ในระดับไม่แน่ใจ มีประเด็นที่ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับไม่เห็นด้วย ได้แก่ อัตราค่าความช่วยเหลือต่อไร่ของข้าว พืชไร่ พืชสวนและอื่นๆ เนื่องจากเกษตรกรมองว่าอัตราการให้ความช่วยเหลือน้อยเกินไปไม่คุ้มค่ากับการลงทุน และนอกจากนี้แล้วเกษตรกรยังไม่เห็นด้วยกับการให้ความช่วยเหลือโดยวิธี โอนเงินผ่านบัญชีผู้ประสบภัย เนื่องจากขั้นตอนการปฏิบัติยุ่งยาก

เยาวชน (2549) ได้ศึกษาผลกระทบและความช่วยเหลือด้านการเกษตรแก่เกษตรกรผู้ประสบอุทกภัยในจังหวัด อุตรดิตถ์ : ศึกษากรณีปี 2548 ซึ่งพบว่า (1)เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 49.07 ปี อาชีพหลักทำนา จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.95 คน รายได้จากภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตรเฉลี่ยปีละ 195,015.54 บาท (2)พื้นที่ทำการเกษตรส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มเฉลี่ย 34.51 ไร่ (3)พื้นที่นาข้าวเสียหายเฉลี่ย 19.43 ไร่ มูลค่าทรัพย์สินที่ได้รับความเสียหายเฉลี่ย 48,724.32 บาท พื้นที่ทางการเกษตรเสียหายเฉลี่ย 19.82 ไร่ ได้รับเงินช่วยเหลือเฉลี่ยรายละ 4,024.96 บาท โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายในการขอรับเงิน เกษตรกรเห็นด้วยมากที่สุดในการให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตรของทางราชการเป็นเงินสด ซึ่งควรจ่ายเงินช่วยเหลือภายในระยะไม่เกิน 3 เดือนและสถานที่ปิดประกาศและจ่ายเอกสารควรเป็นที่ทำการกำนันผู้ใหญ่บ้าน (4)เกษตรกรมีความคิดเห็นถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากอุทกภัยในจังหวัดอุตรดิตถ์ ด้านสังคมเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยในทรัพย์สินและการให้บริการด้านการศึกษาว่ามีการเปลี่ยนแปลงที่ลดลง การให้บริการของเจ้าหน้าที่ปกครองและการให้บริการด้านสาธารณสุข ว่ามีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ด้านเศรษฐกิจเกี่ยวกับรายได้รวมของครัวเรือน รายได้รวมทางการเกษตร รายจ่ายรวมของครัวเรือน และเงินออม ว่ามีการเปลี่ยนแปลงที่ลดลง ด้านกายภาพและชีวภาพเกี่ยวกับความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่การเกษตร ว่ามีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น และด้านสภาพจิตใจเกี่ยวกับความเครียดและความวิตกกังวล ว่ามีเป็นประจำหรือบ่อยๆ และ (5)เกษตรกรมีปัญหาในระดับมากที่สุดในการให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตรของทางราชการเกี่ยวกับการได้รับเงิน

ช่วยเหลือหรือเงินชดเชยความเสียหายของพืชเกษตรจำนวนน้อยเกินไป จึงมีข้อเสนอแนะ ให้รัฐกำหนดค่าชดเชยในอัตราที่แน่นอนและคุ้มค่ากับความเสียหาย การให้ความรู้แก่เกษตรกรในการผลิตพืชชนิดลดความเสี่ยงภัยธรรมชาติ และการแจ้งเตือนการเกิดอุทกภัยล่วงหน้า

พิชญ์สินี (2550) ได้ศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ประสบอุทกภัยต่อการได้รับความช่วยเหลือด้านพืช ปี 2549 จังหวัดปทุมธานี พบว่า เกษตรกรมากกว่าครึ่งหนึ่งเป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 51.33 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร มีอาชีพหลักทำนา มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยเฉลี่ย 4.79 คน แรงงานเกษตรในครัวเรือนเฉลี่ย 2.17 คน พื้นที่ทำนาถือครองเฉลี่ย 13.25 ไร่ พื้นที่ทำไร่ถือครองเฉลี่ย 22.2 ไร่ พื้นที่ทำสวนถือครองเฉลี่ย 13.25 ไร่ พื้นที่ประมงถือครองเฉลี่ย 14.33 ไร่ เกษตรกรมากกว่าครึ่งเล็กน้อยถือครองพื้นที่โดยเช่าผู้อื่น มีรายได้ในครัวเรือน เฉลี่ย 109,550.80 บาท/ปี เกษตรกรครึ่งหนึ่งมีแหล่งเงินทุนมาจากสหกรณ์การเกษตร เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารการเกิดอุทกภัยจากผู้นำท้องถิ่น เกษตรกรมีพื้นที่ข้าวเสียหายและได้รับผลกระทบเฉลี่ย 45.16 ไร่ พื้นที่พืชไร่เสียหายจริงและได้รับผลกระทบเฉลี่ย 17.78 ไร่ พื้นที่พืชผักเสียหายจริงและได้รับผลกระทบเฉลี่ย 5.80 ไร่ และพื้นที่ไม้ผลไม่ยืนต้นเสียหายจริงและได้รับผลกระทบเฉลี่ย 9.36 ไร่ ได้รับการช่วยเหลือหลังเกิดอุทกภัยเฉลี่ย 2.52 เดือน เกษตรกรส่วนมากรับเงินช่วยเหลือที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มีค่าใช้จ่ายเป็นค่าพาหนะและน้ำมัน เชื้อเพลิง รับเงินค่าช่วยเหลือ โดยโอนเข้าบัญชีธนาคารและส่วนมากนำเงินไปซื้อปัจจัยการผลิต โดยภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือและมีความพึงพอใจต่อการได้รับความช่วยเหลือจริงในระดับมากเกือบทุกประเด็น และโดยภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย และประมาณสองในสามให้ข้อเสนอแนะว่าควรมีการปรับวิธีการให้ความช่วยเหลือให้รวดเร็วขึ้นกว่าเดิม และควรพิจารณาเกณฑ์ในการให้ความช่วยเหลือให้เป็นปัจจุบันและเหมาะสมกับสถานการณ์ความเป็นจริง

ทยาพร(2541) ได้ศึกษาสภาวะอุทกภัยและพื้นที่น้ำท่วมในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ พบว่าสาเหตุที่ทำให้เกิดอุทกภัยในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่มีสาเหตุมาจากน้ำล้นแม่น้ำปิง โดยเป็นเป็นผลจากแม่น้ำตอนต้นที่มีน้ำจากลุ่มน้ำสาขาไหลมารวมกัน ทั้งน้ำแม่จัด น้ำปิง และน้ำแม่แดง ไหลมาบรรจบกัน ซึ่งหากเกินความจุของแม่น้ำ 350 ลูกบาศก์เมตรต่อวินาทีจะไหลเอ่อเข้าท่วมบ้านเรือนประชาชนและพื้นที่บางส่วนของเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ น้ำจะท่วมขังเป็นเวลานาน ด้านการปรับตัวและการรับรู้ของประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ นั้นพบว่าประชาชนมีการติดตามข้อมูลข่าวสารด้านการเตือนภัยอุทกภัยจากกรณประกาศของทางราชการและวิทยุ ขณะเกิดอุทกภัยประชาชนส่วนใหญ่จะมีการเตรียมถุงทราย เพื่อสร้างเป็นแนวกั้นน้ำไม่ให้ไหลเข้าบ้านและมีการย้ายสิ่งของ

เครื่องใช้ต่างๆ ไปไว้ในที่ที่น้ำเข้าไม่ถึง ผลกระทบหลังจากเกิดอุทกภัยคือ ที่อยู่อาศัย สิ่งของเครื่องใช้ได้รับความเสียหาย สินค้าราคาแพงขึ้นและเกิดการเจ็บป่วย ด้านความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ต่อวิธีการแก้ไขปัญหามหาอุทกภัยที่เกิดขึ้น ได้แสดงความเห็นว่า 1) ควรมีการปรับปรุงระบบระบายน้ำในเขตพื้นที่เทศบาลนครเชียงใหม่ 2) ขุดลอกแม่น้ำปิงและท่อระบายน้ำบริเวณเขตตัวเมืองเชียงใหม่ 3) เสริมคลองริมน้ำปิงให้สูงขึ้น 4) สร้างเขื่อนกั้นน้ำที่ไหลลงสู่แม่น้ำปิง

ปิยะนุช และคณะ (2551) ได้ศึกษาวิจัยการประเมินโครงการการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยและดินโคลนถล่ม อำเภอฝาง จังหวัดอุดรธานี พบว่า 1.โครงการจ้างแรงงานเร่งด่วนช่วยเหลือผู้ประสบภัย มีผู้เข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น 92 คน จาก 40 ครัวเรือน มีวันทำงานโดยเฉลี่ย 22 วันต่อคน มีรายได้เฉลี่ยอยู่ที่ 6,300 บาทต่อครัวเรือน และรายได้จากการเข้าร่วมโครงการในครั้งนี้สามารถบรรเทาความเดือดร้อนให้ผู้ประสบภัยได้ในเบื้องต้น 21 ครัวเรือน อีก 16 ครัวเรือนระบุว่าไม่สามารถบรรเทาความเดือดร้อนให้ตนเองและครัวเรือนได้ โดยให้เหตุผลว่า รายได้น้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการและอยากให้มีจำนวนเงิน 2. โครงการสร้างอาชีพใหม่ผู้ประสบภัย 2.1) กลุ่มตัวอย่างนำไปประกอบเป็นอาชีพหลักมากที่สุดเพียงโครงการเดียวคือ ทำข้าวพันข้าวแคบ และนำไปประกอบอาชีพเสริมมากที่สุดคือ โครงการแปรรูปผลไม้ตามฤดูกาล ในส่วนของโครงการที่กลุ่มตัวอย่างไม่นำไปประกอบเป็นอาชีพ คือโครงการถักไม้กวาด 2.2) ด้านรายได้ในการประกอบอาชีพ พบว่าโครงการที่มีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อเดือนสูงที่สุด คือโครงการทำข้าวพันข้าวแคบ 2.3) โครงการช่วยเหลือเด็กกำพร้าเนื่องจากประสบอุทกภัยน้ำท่วม ผลการวิจัยพบว่า เด็กกำพร้าทั้งหมดได้รับเงินช่วยเหลือจากกระทรวงการคลัง กรณีบิดา มารดา หรือทั้งบิดามารดาเสียชีวิต กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มอบทุนการศึกษา และมีเด็กกำพร้าจำนวน 1 คนที่ได้รับการช่วยเหลือจากประชาสงเคราะห์จังหวัดส่งไปศึกษาต่อยังโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 25 จังหวัดแพร่ ซึ่งเป็นโรงเรียนในพระราชานุเคราะห์ที่รับนักเรียนที่มีฐานะยากจนเท่านั้นให้เข้าศึกษาจนจบ ม.6 โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆทั้งสิ้น

หทัย(2549)ได้ศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจของปัญหามหาอุทกภัยในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ด้านความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับปัญหามหาอุทกภัยพบว่าประชาชนเห็นว่าสาเหตุของการเกิดปัญหามหาอุทกภัยเกิดจากท่อระบายน้ำที่มีไม่เพียงพอหรือมีแต่ใช้งานไม่ได้และมีการบุกรุกสร้างสิ่งกีดขวางทางลำนน้ำเช่นร้านอาหาร โรงแรมเป็นต้นนอกจากนี้ประชาชนยังเห็นว่าอุทกภัยที่เกิดขึ้นในปีพ.ศ. 2548 มีระดับความรุนแรงมากเพราะประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีการเตรียมตัวรับมือกับสถานการณ์อุทกภัยและขณะเกิดอุทกภัยประชาชนได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานของภาครัฐในรูปของเครื่อง

อุปโภคบริโภคแต่ภายหลังจากเกิดอุทกภัยแล้วประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานของภาครัฐ

มนัส (2548) ได้ศึกษาการตอบสนองต่อพิบัติภัยของประชาชน: บทวิเคราะห์กรณีของประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่ามนุษย์แต่ละคนและในแต่ละชุมชนมีรูปแบบหรือแบบแผนการตอบสนองต่อพิบัติภัยที่แตกต่างกันออกไป การตอบสนองต่อพิบัติภัยที่มีประสิทธิภาพคือจะต้องถูกต้องเหมาะสม และทันต่อเหตุการณ์ซึ่งสามารถช่วยลดความสูญเสียและบรรเทาความเดือดร้อนจากความเสียหายได้ แต่หากการตอบสนองไม่มีประสิทธิภาพก็ทำให้เกิดความเสียหายได้มากเช่นกัน ด้านพฤติกรรม การตอบสนองต่อพิบัติภัยของมนุษย์ส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับตัวเองเป็นอันดับแรกตามด้วยสมาชิกในครอบครัวทรัพย์สินของตนและสุดท้ายคือชุมชน สำหรับพฤติกรรม การตอบสนองต่อพิบัติภัยของคนไทยไม่มีความแตกต่างไปจากการตอบสนองของชนชาติอื่น กล่าวคือ การตอบสนองสามารถแบ่งได้เป็น 3 ช่วงเวลาคือ ก่อนเกิดภัยพิบัติ ขณะเกิดภัยพิบัติ และหลังจากเกิดภัยพิบัติ ด้านการตอบสนองที่มีประสิทธิภาพนั้น ส่วนใหญ่มักจะพบหลังจากการเกิดภัยพิบัติ โดยเฉพาะภัยพิบัติที่เกิดจากธรรมชาติ ส่วนมากไม่สามารถคาดการณ์การเกิดเป็นเวลาล่วงหน้าได้ ทำให้ไม่สามารถเตรียมพร้อมรับมือต่อภัยพิบัติที่เกิดขึ้นนั้นๆ ได้ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของนักวิชาการส่วนหนึ่งที่ว่านักภูมิศาสตร์และนักพฤติกรรมศาสตร์สิ่งแวดล้อมที่สนใจเรื่องของพิบัติภัยเป็นกรณีพิเศษมักให้ความสนใจและมุ่งประเด็นการวิจัยไปที่การแสดงพฤติกรรมของประชาชนภายหลังการเกิดภัยพิบัติเป็นอันดับแรก โดยพฤติกรรมของประชาชนที่ตอบสนองขณะเกิดภัยพิบัติถูกให้ความสนใจในลำดับรองลงมา นอกจากนี้ยังพบว่างานที่ศึกษาเกี่ยวกับการตอบสนองต่อพิบัติภัยของประชาชนก่อนเกิดเหตุการณ์พบว่า มีค่อนข้างน้อย นอกจากนี้ประชาชนยังเห็นว่าอุทกภัยที่เกิดขึ้นในปีพ.ศ. 2548 มีระดับความรุนแรงมาก เพราะประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีการเตรียมตัวรับมือกับสถานการณ์อุทกภัยและขณะเกิดอุทกภัยประชาชนได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานของภาครัฐในรูปของเครื่องอุปโภคบริโภค แต่ภายหลังจากเกิดอุทกภัยแล้วประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานของภาครัฐ

ภานุพงศ์ (2555) ได้ศึกษาการตอบสนองของประชาชนต่อภัยพิบัติน้ำท่วมกรณีศึกษาตำบลหนองหอย อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สาเหตุของการเกิดอุทกภัยในพื้นที่ตำบลหนองหอย เนื่องจากมีฝนตกหนักติดต่อกันเป็นเวลานาน ส่งผลให้น้ำป่าปั้งล้นตลิ่งและไหลทะลักเข้าท่วมบ้านเรือนของประชาชนเพราะลำน้ำปั้งหรือคลองน้ำสาขามีความคับแคบและตื้นเขิน เมื่อมีระดับน้ำเพิ่มมากขึ้น จึงมีส่วนทำให้เกิดน้ำล้นตลิ่งและเกิดอุทกภัย รวมทั้งเกิดจากการปล่อยน้ำจากเขื่อนแม่

จัด ประกอบกับตัวเมืองเชียงใหม่ไม่มีระบบป้องกันน้ำล้นตลิ่ง เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ระดับความรุนแรงของการเกิดอุทกภัยเพิ่มมากขึ้นและส่งผลกระทบต่อจำนวนมากตามมา นอกจากนี้เป็นผลกระทบจากปัญหาน้ำล้นลำเหมืองธรรมชาติที่มีอยู่ภายในพื้นที่ที่ส่งผลให้เกิดปัญหาน้ำท่วมอย่างฉับพลัน และเกิดจากการที่ท่อระบายน้ำ/ทางระบายน้ำจากถนนที่มีอยู่รอบพื้นที่ตำบลหนองหอย มีจำนวนไม่เพียงพอ เมื่อมีปริมาณน้ำที่มากและอยู่ในระดับสูง ทำให้ไม่สามารถระบายน้ำได้ จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้น้ำเอ่อล้นท่วมในพื้นที่ การตอบสนองของประชาชนต่อภัยพิบัติน้ำท่วม ก่อนเกิดอุทกภัย ประชาชนมีการเตรียมตัวเพื่อเป็นการรับมือกับอุทกภัยที่เกิดขึ้น เช่น การเก็บสิ่งของต่างๆ ไว้บนที่สูงกว่าระดับน้ำท่วม การติดตามข้อมูลเกี่ยวกับการพยากรณ์อากาศ ปริมาณน้ำฝน ข่าวสารการแจ้งเตือนและเฝ้าระวังการเกิดอุทกภัย การเตรียมอาหารและน้ำดื่มไว้ การอพยพสมาชิกในครัวเรือนไปอยู่ในที่ปลอดภัย เป็นต้น ขณะเกิดอุทกภัยประชาชนมีการปฏิบัติดังนี้ การกั้นกระสอบทรายเพื่อไม่ให้ระดับน้ำในบ้านเพิ่มสูงขึ้นจากเดิม การออกไปให้ความช่วยเหลือเพื่อนบ้านหรือคนในชุมชน การสูบน้ำออกจากตัวบ้าน ฯลฯ โดยไม่รอเพียงส่วนราชการมาให้ความช่วยเหลือ หลังจากเกิดอุทกภัย ประชาชนมีการปรับปรุงซ่อมแซมบ้านเรือนในส่วนที่เสียหาย การทำความสะอาดบ้านเรือนที่อยู่อาศัย การยอมรับและปรับสภาพจิตใจต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น หลังจากเกิดอุทกภัยส่วนใหญ่ยังคงอาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลหนองหอย เพราะมีความรู้สึกผูกพันในวิถีชีวิตหรือที่อยู่อาศัยเดิมและด้วยข้อจำกัดด้านเศรษฐกิจ ทำให้ไม่สามารถย้ายไปอยู่ที่อื่นได้ และประชาชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมับชุมชนสำหรับการจัดการแก้ไขปัญหาอุทกภัยที่เกิดขึ้นร่วมกันเป็นบางครั้ง ปัจจัยภายใน ด้านประสบการณ์ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตอบสนองของประชาชนต่อภัยพิบัติน้ำท่วมในพื้นที่ตำบลหนองหอยมากที่สุด รองลงมาคือ ปัจจัยภายใน ด้านความรู้สึกผูกพันกับพื้นที่ ปัจจัยภายนอก ด้านข่าวสารข้อมูลและลักษณะกายภาพของพื้นที่ รวมทั้งปัจจัยเพิ่มเติมด้านระบบการแจ้งเตือนภัย เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตอบสนองของประชาชนต่อภัยพิบัติน้ำท่วมในพื้นที่ตำบลหนองหอยตามลำดับ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือเกษตรกรที่ทำการเกษตรในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา ที่เคยประสบภัยพิบัติทางการเกษตรในช่วงฤดูการผลิต 2554/2555-2555/2556 มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 1,290 รายตามที่เคยแจ้งความเสียหายและขอรับความช่วยเหลือจากองค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา โดยทำการสุ่มตัวอย่างเกษตรกรตามขนาดของกลุ่มตัวอย่างของประชากร

กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จากสูตรของ Taro Yamane (สุวิมล, 2542) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากรทั้งหมด

e = ค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มที่กำหนดว่าจะให้มีระดับนัยสำคัญที่ 0.05

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าในสูตร } n &= \frac{1290}{1 + 1290(.05)^2} \\ &= 305.32 \end{aligned}$$

เพราะฉะนั้นได้กลุ่มตัวอย่าง 305 รายจากจำนวนประชากรทั้งหมด

การสุ่มตัวอย่าง (Sampling)

สุ่มตัวอย่างโดยใช้ความน่าจะเป็น (Probability Sampling) ด้วยการสุ่มตัวอย่างอย่างเป็นระบบ (Systematic Random Sampling) (ประกอบ, 2542) โดยใช้บัญชีรายชื่อของเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตร ปีการผลิต 2554/2555 - 2555/2556 ตามขนาดของตัวอย่างที่คำนวณได้ คำนวณหาสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน (ตารางที่ 3.1)

ตารางที่ 3.1 การคำนวณหาสัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง

หมู่บ้าน	จำนวนเกษตรกร (ราย)	คำนวณสัดส่วน	ตัวอย่างจำนวนตัวอย่าง
หนองห้า	80	$\frac{(305 \times 80)}{1,290} = 18.91$	19
ห้วยน้ำดิบ	69	$\frac{(305 \times 69)}{1,290} = 16.31$	16
ท่าศาลา	127	$\frac{(305 \times 127)}{1,290} = 30.02$	30
ส้ม	142	$\frac{(305 \times 142)}{1,290} = 33.57$	34
สี่แยกน้อย	229	$\frac{(305 \times 229)}{1,290} = 54.14$	54
วังคิน	100	$\frac{(305 \times 100)}{1,290} = 23.64$	24
ใหม่สันตึง	81	$\frac{(305 \times 81)}{1,290} = 19.15$	19
สันป่าซาง	160	$\frac{(305 \times 160)}{1,290} = 37.82$	38
ใหม่สามัคคี	82	$\frac{(305 \times 82)}{1,290} = 19.38$	19

ตารางที่ 3.1 การคำนวณหาสัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

หมู่บ้าน	จำนวนเกษตรกร (ราย)	คำนวณสัดส่วน	ตัวอย่างจำนวนตัวอย่าง
น้ำดิบสามัคคี	76	$\frac{(305 \times 76)}{1,290} = 17.96$	18
หนองห่ายสามัคคี	83	$\frac{(305 \times 83)}{1,290} = 19.62$	20
อึ้งครักษ์	34	$\frac{(305 \times 34)}{1,290} = 8.03$	8
ใหม่อึ้งครักษ์	27	$\frac{(305 \times 27)}{1,290} = 6.38$	6
รวม	1,290		305

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายละเอียดของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด (Close-ended Question) และคำถามปลายเปิด (Open-ended Question) แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลปัจจัยทางเศรษฐกิจ และสังคมและ ภัยพิบัติที่เกิดขึ้นกับตัวของเกษตรกร

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติด้านการเกษตรที่เกิดขึ้นในตำบลช่วงเปา

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติทางการเกษตร

ลักษณะของเครื่องมือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกร โดยมีลักษณะคำถามแบบปลายปิดได้แก่

- 1) ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลเศรษฐกิจและสังคม
 - เพศ
 - อายุ
 - ระดับการศึกษา
 - ระยะเวลาประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรม
 - สถานภาพในสังคม
 - ขนาดพื้นที่ถือครองทางการเกษตร
 - ชนิด/ประเภทของพืชหรือสัตว์ที่ประกอบอาชีพการเกษตร
 - รอบ/ฤดูกาลผลิตในแต่ละปี
- 2) ข้อมูลเกี่ยวกับภัยพิบัติที่เกิดขึ้นกับตัวเกษตรกร
 - ภัยพิบัติที่เกษตรกรได้รับผลกระทบ
 - พืชหรือสัตว์ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ
 - จำนวนครั้งที่เกษตรกรได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติในแต่ละปี (พ.ศ.2554-พ.ศ. 2556)
 - การแข่งขันทะเบียนเกษตรกรกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง
 - การแข่งขันทะเบียนผู้ปลูกพืช/ข้อมูลการเพาะปลูกพืชในฤดูกาลนั้น
 - การปฏิบัติ เมื่อประสบภัยพิบัติทางการเกษตร
 - ปัจจัยที่ได้รับความช่วยเหลือ
 - หน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือเกษตรกร

ตอนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรในบริบทของภัยพิบัติใน ตำบลช่วงเปาอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ลักษณะคำถามแบบปลายปิด

โดยจะใช้วิธีการสร้างคำถามแบบตอบถูกหรือผิด โดยคะแนนของผู้ตอบกำหนดให้

ตอบได้ถูกต้อง ให้คะแนน 1 คะแนน

ตอบไม่ถูกต้อง ให้คะแนน 0 คะแนน

- 1) แบบสอบถามแบบสอบถามด้านความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรในบริบทของ ภัยพิบัติทางการเกษตรที่เกิดขึ้นในตำบลช่วงเป้าจำนวน 24 ข้อ

แบ่งระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยพิบัติด้านการเกษตรตามที่เกษตรกรตอบแบบสอบถามถูกต้องออกเป็น 3 ระดับ คือ

เกษตรกรตอบคำถามถูก 1-8 ข้อ = มีความรู้ความเข้าใจในระดับน้อย

เกษตรกรตอบคำถามถูก 9-16 ข้อ = มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง

เกษตรกรตอบคำถามถูก 17-24 ข้อ = มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก

- 2) แบบสอบถามแบบสอบถามด้านการปฏิบัติของเกษตรกรในบริบทของ ภัยพิบัติทางการเกษตรที่เกิดขึ้นในตำบลช่วงเป้าจำนวน 10 ข้อ

แบ่งระดับปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติด้านการเกษตรตามที่เกษตรกรตอบแบบสอบถามถูกต้องออกเป็น 3 ระดับ คือ

เกษตรกรตอบคำถามถูก 0-3 ข้อ = มีการปฏิบัติเกี่ยวกับภัยพิบัติในระดับ น้อย

เกษตรกรตอบคำถามถูก 4-6 ข้อ = มีการปฏิบัติเกี่ยวกับภัยพิบัติในระดับ ปานกลาง

เกษตรกรตอบคำถามถูก 7-10 ข้อ = มีการปฏิบัติเกี่ยวกับภัยพิบัติในระดับ มาก

ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติทางการเกษตรเป็นคำถามในลักษณะปลายเปิด (Open-ended Questions) โดยให้เกษตรกรแสดงความคิดเห็น

3.3 การทดสอบแบบสอบถาม

การทดสอบความถูกต้องของเนื้อหา (Content Validity)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องที่ตรงของเนื้อหา (Content Validity) ปรับปรุงและแก้ไขให้ถูกต้องเพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการจะวัดมากยิ่งขึ้น

การทดสอบความเชื่อถือได้ (Reliability) ของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยทำการทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ด้วยวิธี ที่ผ่านการตรวจสอบแก้ไขตามคำแนะนำของคณะกรรมการที่ปรึกษา ไปทดสอบกับเกษตรกรที่ไม่ใช่กลุ่มประชากรที่ต้องการศึกษาและนำมาปรึกษาคณะกรรมการอีกครั้งเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมก่อนที่จะนำไปใช้สัมภาษณ์เกษตรกรในพื้นที่วิจัยต่อไปโดยการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ใช้วิธีการหาความคงที่ภายในโดยใช้สูตร Kuder-Richardson KR-20 เท่ากับ 0.81 (ภาคผนวก ข)

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอน คือ

- 1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เก็บข้อมูล โดยการนำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์เกษตรกรเป็นรายบุคคลโดยสัมภาษณ์ตัวแทนของครัวเรือน ที่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจภัยพิบัติทางการเกษตร
- 2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงาน เอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ตลอดจนข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิจัยครั้งนี้

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมได้ทั้งหมดจะถูกนำมาตรวจสอบความเรียบร้อย และความถูกต้องแล้วจึงนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science, SPSS for Window)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย

- 1) การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล ทางเศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกร ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การหาค่าร้อยละ (Percentage) ความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าต่ำสุด (Minimum) และค่าสูงสุด (Maximum) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของประชากร
- 2) การวิเคราะห์ข้อมูลภัยพิบัติที่เกิดขึ้นกับตัวเกษตรกร ใช้ค่าสถิติร้อยละ (Percentage)
- 3) การศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตร ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การหาค่าร้อยละ (Percentage) ความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าต่ำสุด (Minimum) และค่าสูงสุด (Maximum)
- 4) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regression analysis) และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามด้วยค่าทดสอบไคสแควร์ (Chi-Square Test)

สูตรการหาค่าไคสแควร์ (Chi-square Test)

$$X^2 = \frac{\sum(O - E)^2}{E}$$

กำหนดให้ X^2 = ค่าไคสแควร์ (Chi-square)

\sum = ผลรวม

O = ค่าความถี่ที่ได้จากการสังเกต (Observed Frequency)

E = ความถี่ที่ได้ตามทฤษฎีหรือตามที่คาดหวัง
(Expected Frequency)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลวังเปา อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่โดยศึกษาจากเกษตรกรในตำบลวังเปา อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ในช่วงฤดูการผลิต 2554/2555-2555/2556 มี ตามที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตร (ระบบฐานข้อมูลเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2556) โดยมีผลการวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรและ ภัยพิบัติที่เกิดขึ้นกับตัวของเกษตรกร

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลด้าน

4.2.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยพิบัติด้านการเกษตร

4.2.2 ด้านการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติด้านการเกษตร

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติทางการเกษตร

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์และ หาความแตกต่างระหว่างตัวแปร ดังนี้

4.4.1 ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตร

4.4.2 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลวังเปา

4.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลปัจจัยทางเศรษฐกิจ และสังคมและ ภัยพิบัติที่เกิด
ขึ้นกับตัวของเกษตรกร

4.1.1 เพศ

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 54.67 เป็นเพศชาย และเป็นเพศหญิงร้อยละ 45.24 (ตารางที่ 4.1)

ตารางที่ 4.1 เพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	167	54.76
หญิง	138	45.24
รวม	305	100

4.1.2 ช่วงอายุ

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรมีอายุ ระหว่าง 41-50 ปี มากที่สุดร้อยละ 45.90 รองลงมาคืออายุ ระหว่าง 51 ปีขึ้นไปร้อยละ 35.09 อายุ ระหว่าง 31-40 ปีร้อยละ 17.04 และอายุต่ำกว่า 30 ปี น้อยที่สุด ร้อยละ 1.96 (ตารางที่ 4.2)

ตารางที่ 4.2 ช่วงอายุของเกษตรกร

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 32 ปี	29	9.51
33-42ปี	58	19.01
43-52ปี	132	43.28
53-62ปี	72	23.60
63 ปีขึ้นไป	14	4.59
รวม	305	100

อายุต่ำสุด 23ปี

อายุสูงสุด

66 ปี

อายุเฉลี่ย 46.79 ปี

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 9.678

4.1.3 ระดับการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรมีระดับการศึกษา อยู่ที่ ป.1-ป.6มากที่สุดร้อยละ 54.10 รองลงมา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช./อนุปริญญา/ปวส. ร้อยละ 24.59 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 19.34 และไม่ได้รับการศึกษาจำนวน น้อยที่สุด ร้อยละ 1.97 (ตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.3 ระดับการศึกษาของเกษตรกร

การศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เคยได้รับการศึกษา	2	1.97
ป. 1 -ป. 6	165	54.10
มัธยมศึกษาตอนต้น	59	19.34
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช./ อนุปริญญา/ปวส.	75	24.59
รวม	305	100

4.1.4 ระยะเวลาประกอบอาชีพเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรมีระยะเวลาประกอบอาชีพเกษตรกร ระหว่าง 21-30 ปี มากที่สุดร้อยละ 49.18 รองลงมา มีระยะเวลาประกอบอาชีพเกษตรกร น้อยกว่า 20 ปี ร้อยละ 31.47 ระยะเวลาประกอบอาชีพเกษตรกรระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 18.36 และระยะเวลาประกอบอาชีพเกษตรกรมากกว่า 40 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 0.99 (ตารางที่ 4.4)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4.4 ระยะเวลาประกอบอาชีพเกษตรกรของเกษตรกร

ระยะเวลาประกอบอาชีพ เกษตรกร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 20 ปี	96	31.47
21 ปี-30 ปี	150	49.18
31 ปี-40 ปี	56	18.36
มากกว่า 40 ปี	3	0.99
รวม	305	100

ระยะเวลาประกอบอาชีพต่ำสุด	15 ปี	ระยะเวลาประกอบอาชีพสูงสุด	43 ปี
ระยะเวลาประกอบอาชีพเฉลี่ย	26 ปี	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	.895

4.1.5 สถานภาพในสังคม

จากการศึกษาพบว่า สถานภาพในสังคม ส่วนใหญ่ เป็นบุคคลธรรมดาทั่วไป ร้อยละ 71.10 รองลงมาเป็นกลุ่มผู้นำชุมชน/ผญบ./กรรมการหมู่บ้าน ร้อยละ 10.49 กลุ่มผู้นำเยาวชนผู้นำเกษตรกร/อสม. ร้อยละ 10.16 และเป็น สมาชิก อบต. น้อยที่สุด ร้อยละ 5.25(ตารางที่ 4.5)

ตารางที่ 4.5 สถานภาพในสังคม

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กลุ่มผู้นำชุมชน/ผญบ./กรรมการหมู่บ้าน	32	10.49
สมาชิก อบต.	16	5.25
ผู้นำเยาวชน/ผู้นำเกษตรกร/อสม.	31	10.16
บุคคลทั่วไป	226	71.10
รวม	305	100

4.1.6 ขนาดพื้นที่ถือครองทางการเกษตร

4.1.6.1 ที่อยู่อาศัยของตนเอง จากการศึกษพบว่าเกษตรกรมีพื้นที่อยู่อาศัยของตนเอง ขนาด 0.5 ไร่ มากที่สุด ร้อยละ 51.5 รองลงมา มีพื้นที่อยู่อาศัยของตนเอง ขนาด

0.75 ไร่ จำนวน ร้อยละ 30.8 และมีพื้นที่อยู่อาศัยของตนเองขนาด 1 ไร่ น้อย ที่สุดร้อยละ 17.7 (ตารางที่ 4.6)

ตารางที่ 4.6 ที่อยู่อาศัยของตนเอง

ปริมาณพื้นที่(ไร่)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
0.5 ไร่	157	51.5
0.75 ไร่	94	30.8
1 ไร่	54	17.7
รวม	305	100

ที่อยู่อาศัยต่ำสุด 0.5 ไร่ ที่อยู่อาศัยสูงสุด 1 ไร่
 ที่อยู่อาศัยเฉลี่ย 0.75 ไร่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .190

4.1.6.2 ที่ดินทำการเกษตรของตนเอง จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรมีพื้นที่ดินทำการเกษตรของตนเอง ขนาด 3-5 ไร่ มากที่สุด ร้อยละ 62.41 รองลงมามีที่ดินทำการเกษตรของตนเอง ขนาด ต่ำกว่า 6-10 ไร่ ร้อยละ 16.79 มีที่ดินทำการเกษตรของตนเอง ขนาดต่ำกว่า 3 ไร่ ร้อยละ 15.33 และมีที่ดินทำการเกษตรของตนเอง มากกว่า 10 ไร่ น้อยที่สุด ร้อยละ 5.47 (ตารางที่ 4.7)

ตารางที่ 4.7 ที่ดินทำการเกษตรของตนเอง

ปริมาณพื้นที่(ไร่)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 3 ไร่	42	15.33
3-5 ไร่	171	62.41
6-10 ไร่	46	16.79
มากกว่า 10 ไร่	15	5.47
รวม	274	100

ที่ดินทำการเกษตรต่ำสุด 1 ไร่ ที่ดินทำการเกษตรสูงสุด 12 ไร่
 ที่ดินทำการเกษตรเฉลี่ย 4.07 ไร่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.06

4.1.6.3 ที่ดินเช่าทำการเกษตร จากการศึกษาพบว่ามีเกษตรกรเช่าที่ทำการเกษตร มากที่สุด ขนาด 3-5 ไร่ ร้อยละ 67.74 รองลงมาพบว่าเกษตรกรเช่าที่ทำการเกษตร

ขนาด 6-10 ไร่ ร้อยละ 23.66 และเกษตรกรเช่าที่ทำการเกษตรน้อยที่สุด ต่ำกว่า 3 ไร่ ร้อยละ 8.60 (ตารางที่ 4.8)

ตารางที่ 4.8 ที่ดินเช่าทำการเกษตร

ปริมาณพื้นที่(ไร่)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 3 ไร่	16	8.60
3-5 ไร่	126	67.74
6-10 ไร่	44	23.66
รวม	186	100

ที่ดินเช่าทำการเกษตรต่ำสุด 2 ไร่ ที่ดินเช่าทำการเกษตรสูงสุด 7 ไร่
 ที่ดินเช่าทำการเกษตรเฉลี่ย 4.85 ไร่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.27

4.1.6.4 สรุปพื้นที่ถือครองทำการเกษตร(ที่ดินทำการเกษตรของตนเองและที่ดินเช่าทำการเกษตร) จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรมีพื้นที่ทำการเกษตร มากที่สุด ขนาด 3-5 ไร่ ร้อยละ 64.64 รองลงมาพบว่ามีเกษตรกรมีพื้นที่ทำการเกษตร ขนาด 6-10 ไร่ ร้อยละ 19.52 เกษตรกรมีพื้นที่ทำการเกษตร ขนาด ต่ำกว่า 3 ไร่ ร้อยละ 12.58 และเกษตรกรมีพื้นที่ทำการเกษตรขนาดมากกว่า 10 ไร่ มีจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 3.25 (ตารางที่ 4.9)

ตารางที่ 4.9 สรุปพื้นที่ทำการเกษตร

ปริมาณพื้นที่(ไร่)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 3 ไร่	58	12.58
3-5 ไร่	298	64.64
6-10 ไร่	90	19.52
มากกว่า 10 ไร่	15	3.25
รวม	461	100

พื้นที่ทำการเกษตรต่ำสุด 1 ไร่ พื้นที่ทำการเกษตรสูงสุด 12 ไร่
 พื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 4.71 ไร่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.36

4.1.7 ชนิด/ประเภทของพืชหรือสัตว์ที่ประกอบอาชีพการเกษตร

ด้านการปลูกข้าว จากการศึกษพบว่าเกษตรกรปลูกข้าว ขนาด 3 ไร่ มีจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 48.34 รองลงมาคือเกษตรกรที่ปลูกข้าว ขนาด 2 ไร่ ร้อยละ 36.97 เกษตรกรที่ปลูกข้าว ขนาด 4 ไร่ขึ้นไป ร้อยละ 7.58 และ เกษตรกรที่ปลูกข้าว ขนาด 1 ไร่ มีจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 7.11 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.10)

ตารางที่ 4.10 ปลูกข้าว

n = 211

ปลูกข้าว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ขนาด 1 ไร่	15	7.11
ขนาด 2 ไร่	78	36.97
ขนาด 3 ไร่	102	48.34
ขนาด 4 ไร่ ขึ้นไป	16	7.58
รวม	211	100

ปลูกข้าวต่ำสุด 1 ไร่ ปลูกข้าวสูงสุด 5 ไร่
 ปลูกข้าวเฉลี่ย 2.66 ไร่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .92

ด้านการปลูกลำไย จากการศึกษพบว่าเกษตรกรปลูกลำไยขนาด 3 ไร่ มากที่สุด ร้อยละ 71.11 รองลงมาเป็นเกษตรกรที่ปลูกลำไยขนาด น้อยกว่า 3 ไร่ ร้อยละ 16.06 และเกษตรกรที่ปลูกลำไยขนาด มากกว่า 5 ไร่ มีจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 12.84 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.11)

ตารางที่ 4.11 ปลูกลำไย

n = 218

ปลูกลำไย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 3 ไร่	35	16.06
3-5 ไร่	155	71.11
มากกว่า 5 ไร่	28	12.84
รวม	218	100

ปลูกลำไยต่ำสุด 1 ไร่ ปลูกลำไยสูงสุด 8 ไร่
 ปลูกลำไยเฉลี่ย 3.71 ไร่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.82

ด้านการปลูกข้าวโพด จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรที่ปลูกข้าวโพด ขนาด 3-5 ไร่มีจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 50.30 รองลงมา มีเกษตรกรที่ปลูกข้าวโพด น้อยกว่า 3 ไร่ ร้อยละ 46.06 และขนาดมากกว่า 5 ไร่ มีจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 3.64 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.12)

ตารางที่ 4.12 ปลูกข้าวโพด n = 165

ปลูกข้าวโพด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 3 ไร่	76	46.06
3-5 ไร่	83	50.30
มากกว่า 5 ไร่	6	3.64
รวม	165	100

ปลูกข้าวโพดต่ำสุด 2 ไร่ ปลูกข้าวโพดสูงสุด 5 ไร่
 ปลูกข้าวโพดเฉลี่ย 2.80 ไร่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .91

ด้านการปลูกผักต่างๆหรือถั่ว จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรปลูกผักต่างๆ หรือถั่วขนาด 1 ไร่มีจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 58.06 และปลูกผักต่างๆ หรือถั่วขนาด 0.5 ไร่ ร้อยละ 41.94 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.13)

ตารางที่ 4.13 ปลูกผักต่างๆ หรือถั่ว n = 31

ผักต่างๆ หรือถั่ว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
0.5 ไร่	13	41.94
1 ไร่	18	58.06
รวม	31	100

ปลูกผักต่างๆ หรือถั่วต่ำสุด 0.5 ไร่ ปลูกผักต่างๆ หรือถั่วสูงสุด 1 ไร่
 ปลูกผักต่างๆ หรือถั่วเฉลี่ย .75 ไร่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .25

สรุปการประกอบอาชีพด้านการปลูกพืช ส่วนใหญ่เป็นการเพาะปลูกลำไยมากที่สุด ร้อยละ 34.88 รองลงมาคือ การปลูกข้าว ร้อยละ 33.76 และปลูกข้าวโพด ร้อยละ 26.40 ปลูกถั่วและผักอื่นๆ น้อยที่สุด ร้อยละ 4.96 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.14)

ตารางที่ 4.14 สรุปการประกอบอาชีพด้านการปลูกพืช

n = 625

การปลูกพืช	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ลำไย	218	34.88
ข้าว	211	33.76
ข้าวโพด	165	26.40
ผักต่างๆ ถั่ว	31	4.96

ปลูกพืชต่ำสุด 0.5 ไร่ ปลูกพืชสูงสุด 8 ไร่
 ปลูกพืชเฉลี่ย 2.95 ไร่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.43

ด้านการเลี้ยงสัตว์ จากการศึกษาพบว่าเกษตรกร จำนวนมากที่สุดที่เลี้ยงไก่หรือเป็ดจำนวน 6-10 ตัว ร้อยละ 45.08 เกษตรกรที่เลี้ยงไก่หรือเป็ด จำนวน 1-5 ตัว ร้อยละ 35.25 และเกษตรกรจำนวนน้อยที่สุดที่เลี้ยงไก่หรือเป็ดจำนวนมากกว่า 10 ตัวร้อยละ 19.67 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.15)

ตารางที่ 4.15 เลี้ยงไก่/เป็ด

n = 122

เลี้ยงไก่/เป็ด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จำนวน1-5 ตัว	43	35.25
จำนวน 6-10ตัว	55	45.08
จำนวนมากกว่า 10ตัว	24	19.67
รวม	122	100

เลี้ยงไก่หรือเป็ด ต่ำสุด 4 ตัว เลี้ยงไก่หรือเป็ด สูงสุด 30 ตัว
 เลี้ยงไก่หรือเป็ด เฉลี่ย 8.66 ตัว ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.57

การเลี้ยงโคหรือกระบือ จากการศึกษาพบว่าเกษตรกร จำนวนมากที่สุด ที่เลี้ยงโคหรือกระบือจำนวน 1-5 ตัว ร้อยละ 77.08เกษตรกรที่เลี้ยงโคหรือกระบือจำนวน 6-10 ตัว ร้อยละ 18.75 และเกษตรกรจำนวนน้อยที่สุด เลี้ยงโคหรือกระบือ จำนวนมากกว่า 10 ตัวร้อยละ 4.17ตามลำดับ (ตารางที่ 4.16)

ตารางที่ 4.16 เลี้ยงโค/กระบือ

n = 48

เลี้ยงโค/กระบือ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จำนวน1-5ตัว	37	77.08
จำนวน6-10ตัว	9	18.75
จำนวนมากกว่า 10 ตัว	2	4.17
รวม	48	100

เลี้ยงโค/กระบือต่ำสุด 1 ตัว เลี้ยงโค/กระบือสูงสุด 8 ตัว
 เลี้ยงโค/กระบือเฉลี่ย 3.88 ตัว ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.52

การเลี้ยงสุกร จากการศึกษาพบว่ามีเกษตรกรที่เลี้ยงสุกร จำนวน 1-3 ตัว ร้อยละ 77.78 และมีเกษตรกรที่เลี้ยงสุกร จำนวนมากกว่า 3 ตัวร้อยละ 22.22(ตารางที่4.17)

ตารางที่ 4.17 เลี้ยงสุกร

n = 9

เลี้ยงสุกร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จำนวน 1-3ตัว	7	77.78
จำนวน มากกว่า 3 ตัว	2	22.22
รวม	9	100

เลี้ยงสุกรต่ำสุด 2 ตัว เลี้ยงสุกรสูงสุด 15 ตัว
 เลี้ยงสุกรเฉลี่ย 5.2 ตัว ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.13

สรุปการประกอบอาชีพด้านการเลี้ยงสัตว์ เกษตรกรมีการเลี้ยงไก่หรือเป็ดมากที่สุดร้อยละ 68.16 รองลงมาคือเลี้ยงโคหรือกระบือ ร้อยละ 26.82 และเลี้ยงสุกรน้อยที่สุด ร้อยละ 5.02ตามลำดับ (ตารางที่ 4.18)

ตารางที่ 4.18 สรุปการประกอบอาชีพด้านการเลี้ยงสัตว์

n = 179

การเลี้ยงสัตว์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไก่/เป็ด	122	68.16
โค/กระบือ	48	26.82
สุกร	9	5.02
รวม	179	100

เลี้ยงสัตว์ต่ำสุด 1 ตัว เลี้ยงสัตว์สูงสุด 30 ตัว
เลี้ยงสัตว์เฉลี่ย 7.46 ตัว ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.19

จากการศึกษาชนิด/ประเภทของพืชหรือสัตว์ที่ประกอบอาชีพการเกษตร พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการปลูกพืช มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 77.74 และด้านปศุสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 22.26 (ตารางที่ 4.19)

ตารางที่ 4.19 สรุปรูปชนิด/ประเภทของพืชหรือสัตว์ที่ประกอบอาชีพการเกษตร $n = 804$

ประกอบอาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การปลูกพืช	625	77.74
เลี้ยงสัตว์	179	22.26

4.1.8 รอบ/ฤดูกาลผลิตในแต่ละปี

จากการศึกษาพบว่ามีการผลิต 2 ครั้ง/ปี มากที่สุดร้อยละ 75.74 รองลงมาคือ ผลิต 3 ครั้ง/ปี ร้อยละ 19.7 และผลิต 1 ครั้ง/ปี น้อยที่สุด ร้อยละ 4.59 (ตารางที่ 4.20)

ตารางที่ 4.20 รอบ/ฤดูกาลผลิตในแต่ละปี

รอบ/ฤดูกาลผลิตในแต่ละปี	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1 ครั้ง/ปี	14	4.59
2 ครั้ง/ปี	231	75.74
3 ครั้ง/ปี	60	19.67
รวม	305	100

4.1.9 ภัยพิบัติที่เกษตรกรได้รับผลกระทบในช่วงปี พ.ศ. 2554-พ.ศ. 2556

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติทางการเกษตรต่างๆ ดังนี้ มีเกษตรกรได้รับผลกระทบจากภัยโรคและแมลงระบาดมากที่สุด ร้อยละ 52.01 รองลงมาได้รับผลกระทบจากवादภัย ร้อยละ 26.05 ได้รับผลกระทบจากอุทกภัยเป็นลำดับที่สาม ร้อยละ 17.83 และได้รับผลกระทบจากภัยแล้งน้อยที่สุด คน ร้อยละ 4.11 (ตารางที่ 4.21)

ตารางที่ 4.21 กัญพิบัติที่เกษตรกรได้รับผลกระทบ ในช่วงปี พ.ศ. 2554-พ.ศ. 2556 n= 1,290

กัญพิบัติที่เกษตรกรได้รับผลกระทบ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ผลกระทบจากภัยโรคและแมลงระบาด	671	52.01
ผลกระทบจากอุทกภัย	230	17.83
ผลกระทบจากवादภัย	336	26.05
ผลกระทบจากภัยแล้ง	53	4.11

หมายเหตุ ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

4.1.10 พืชหรือสัตว์เลี้ยงที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ ในช่วงปี พ.ศ. 2554-พ.ศ. 2556

ผลกระทบจากภัยพิบัติด้านการปลูกพืช พบว่าส่วนใหญ่ ลำไย ได้รับผลกระทบมากที่สุด ร้อยละ 46.64 ข้าวได้รับผลกระทบรองลงมา ร้อยละ 28.30 และข้าวโพดได้รับผลกระทบน้อยที่สุด ร้อยละ 25.06 ส่วนด้านการเลี้ยงสัตว์ไม่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ(ตารางที่ 4.22)

ตารางที่ 4.22 พืชหรือสัตว์เลี้ยงที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ ในช่วงปี พ.ศ. 2554-พ.ศ. 2556

n = 431

ผลกระทบจากภัยพิบัติ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ข้าวโพด	108	25.06
ลำไย	201	46.64
ข้าว	122	28.30

หมายเหตุ ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

4.1.11 จำนวนครั้งที่เกษตรกรได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติในแต่ละปี (พ.ศ.2554-พ.ศ.2556)

จากการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่มีเกษตรกรได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติจำนวน 3 ครั้ง/ปี มากที่สุด ร้อยละ 36.55 รองลงมา มีเกษตรกรได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติจำนวน 2 ครั้ง/ปี ร้อยละ 34.48 และเกษตรกรได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติจำนวน 1 ครั้ง/ปี ร้อยละ 28.97 ตามลำดับ(ตารางที่ 4.23)

ตารางที่ 4.23 จำนวนครั้งที่เกษตรกรได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติในแต่ละปี (พ.ศ.2554-พ.ศ.2556)

จำนวนครั้งที่เกษตรกรได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1 ครั้ง/ปี	127	41.64
2 ครั้ง/ปี	145	47.54
3 ครั้ง/ปี	31	10.16
มากกว่า 3 ครั้ง/ปี	2	0.65
รวม	305	100

4.1.12 การแข่งขันทะเบียนเกษตรกร กับหน่วยงานราชการ

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรแข่งขันทะเบียนเกษตรกรกับหน่วยงานราชการ มากที่สุด ร้อยละ 84.92 และเกษตรกรที่ไม่ได้แข่งขันทะเบียนเกษตรกรกับหน่วยงานราชการ ร้อยละ 15.08 (ตารางที่ 4.24)

ตารางที่ 4.24 การแข่งขันทะเบียนเกษตรกร กับหน่วยงานราชการ

การแข่งขันทะเบียนเกษตรกร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
แข่งขันทะเบียนเกษตรกร	259	84.92
ไม่แข่งขันทะเบียนเกษตรกร	46	15.08
รวม	305	100

4.1.13 การขึ้นทะเบียนผู้ปลูกพืชหรือแจ้งข้อมูลการเพาะปลูกพืชในฤดูกาลนั้น กับทางหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่แข่งขันทะเบียนผู้ปลูกพืชหรือแจ้งข้อมูลการเพาะปลูกพืชในฤดูกาลนั้น กับทางหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ร้อยละ 64.92 และเกษตรกรที่แข่งขันทะเบียนผู้ปลูกพืชหรือแจ้งข้อมูลการเพาะปลูกพืชในฤดูกาลนั้น กับทางหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ร้อยละ 35.08 (ตารางที่ 4.25)

ตารางที่ 4.25 การขึ้นทะเบียนผู้ปลูกพืชหรือแจ้งข้อมูลการเพาะปลูกพืชในฤดูกาลนั้น กับทางหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง

การแจ้งขึ้นทะเบียนผู้ปลูกพืช	จำนวน (คน)	ร้อยละ
แจ้งขึ้นทะเบียนผู้ปลูกพืชในฤดูกาล	107	35.08
ไม่แจ้งขึ้นทะเบียนผู้ปลูกพืชในฤดูกาล	198	64.92
รวม	305	100

4.1.14 การปฏิบัติเมื่อประสบภัยพิบัติทางการเกษตร

จากการศึกษาพบว่าการปฏิบัติเมื่อประสบภัยพิบัติทางการเกษตรส่วนใหญ่เกษตรกรแจ้งผู้ใหญ่บ้าน/สมาชิก อบต./ผู้นำชุมชน มากที่สุด ร้อยละ 76.67 รองลงมาไม่มีการดำเนินการใดๆทั้งสิ้น ร้อยละ 20.0 และ แจ้งองค์การบริหารส่วนตำบล น้อยที่สุด ร้อยละ 3.33 (ตารางที่ 4.26)

ตารางที่ 4.26 การปฏิบัติเมื่อประสบภัยพิบัติทางการเกษตร n = 330

การปฏิบัติเมื่อประสบภัยพิบัติทางการเกษตร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
แจ้งผู้ใหญ่บ้าน/สมาชิก อบต./ผู้นำชุมชน	253	76.67
แจ้งองค์การบริหารส่วนตำบล	11	3.33
ไม่ดำเนินการใดๆทั้งสิ้น	66	20.0

หมายเหตุ ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

4.1.15 ปัจจัยที่เกษตรกรได้รับความช่วยเหลือ

จากการศึกษาพบว่าปัจจัยที่เกษตรกรได้รับความช่วยเหลือมากที่สุด คือเงิน ร้อยละ 54.13 ปัจจัยที่เกษตรกรได้รับความช่วยเหลือรองลงมา คือสารเคมีหรือยาฆ่าแมลง ร้อยละ 44.53 และปัจจัยที่เกษตรกรได้รับความช่วยเหลือเป็นกิ่งพันธุ์หรือเมล็ดพันธุ์น้อยที่สุด ร้อยละ 1.33 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.27)

ตารางที่ 4.27 ปัจจัยที่เกษตรกรได้รับความช่วยเหลือ

n = 375

ปัจจัยที่เกษตรกรได้รับความช่วยเหลือ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เงิน	203	54.13
กิ่งพันธุ์/เมล็ดพันธุ์	5	1.33
สารเคมี/ยาฆ่าแมลง	167	44.53

หมายเหตุ ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

4.1.16 หน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่าหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือเกษตรกรมากที่สุด คือ องค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา ร้อยละ 71.47 รองลงมาคือสำนักงานเกษตรอำเภอจอมทอง ร้อยละ 17.01 และอำเภอจอมทองและป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอจอมทองน้อยที่สุด ร้อยละ 11.52 ตามลำดับ(ตารางที่ 4.28)

ตารางที่ 4.28 หน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือเกษตรกร

n = 382

หน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือเกษตรกร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
องค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา	273	71.47
อำเภอจอมทองและป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	44	11.52
สำนักงานเกษตรอำเภอจอมทอง	65	17.01

หมายเหตุ ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

4.2 ตอนที่ 2 ข้อมูลความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติด้านการเกษตรที่เกิดขึ้นในตำบลช่วงเปา

4.2.1 ด้านความรู้ความเข้าใจ พิจารณาความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติด้านการเกษตรในแต่ละประเด็น ดังต่อไปนี้

4.2.1.1 ภัยพิบัติทางการเกษตรที่เกิดขึ้นในตำบลช่วงเปา

ภัยพิบัติที่เกษตรกรตำบลช่วงเปาประสบ ได้แก่ ภัยแล้ง วัตภัย อุทกภัย พบว่าเกษตรกรตอบได้ถูกต้อง ร้อยละ 55.08 ตอบไม่ถูกต้องร้อยละ 44.92

เกษตรกรในตำบลช่วงเปา ประสบกับภัยหนาว ทำให้พืชผลทางการเกษตรได้รับความเสียหาย พบว่าเกษตรกรตอบได้ถูกต้องร้อยละ 39.67 มีเกษตรกรตอบไม่ถูกต้อง ร้อยละ 60.33

โรคและแมลงศัตรูพืช ระบาด ถือเป็นภัยพิบัติทางการเกษตร ประเภทหนึ่งในตำบลช่วงเปา พบว่าเกษตรกรตอบได้ถูกต้อง ร้อยละ 80.33ตอบไม่ถูกต้อง ร้อยละ 19.67

เกษตรกรในตำบลช่วงเปา เคยประสบภัยดินโคลนถล่มพบว่าเกษตรกรตอบได้ถูกต้อง ร้อยละ 100ตอบไม่ถูกต้อง ร้อยละ 0

พืชผลทางการเกษตร หลายชนิด หลายประเภท ของเกษตรกรหนึ่งคน มีความเป็นไปได้ที่จะ ได้รับความเสียหายจากภัยพิบัติในคราวเดียวกันพบว่าเกษตรกรตอบได้ถูกต้อง ร้อยละ 73.11ตอบไม่ ถูกต้อง ร้อยละ 26.89

4.2.1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องภัยพิบัติทางการเกษตร

องค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา มีบทบาทโดยตรงในการรับผิดชอบ เกี่ยวกับการให้ความ ช่วยเหลือเกษตรกรเมื่อเกิดภัยพิบัติทางการเกษตรพบว่าเกษตรกรตอบได้ถูกต้อง ร้อยละ 64.92ตอบไม่ ถูกต้อง ร้อยละ 35.08

ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอจอมทองและสำนักงานเกษตรอำเภอจอมทองเกี่ยวข้องกับการ รับผิดชอบและให้ความช่วยเหลือเกษตรกรเมื่อเกิดภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลช่วงเปาพบว่า เกษตรกรตอบได้ถูกต้อง ร้อยละ 60.33ตอบไม่ถูกต้อง ร้อยละ 39.67

ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัด เกี่ยวข้องกับการ รับผิดชอบและการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรเมื่อเกิดภัยพิบัติทางการเกษตรพบว่าเกษตรกรตอบได้ ถูกต้อง ร้อยละ 60.66ตอบไม่ถูกต้อง ร้อยละ 39.34

ท้องที่ที่เกิดภัยพิบัตินั้น ต้องประกาศเป็นพื้นที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน โดยผู้ว่าราชการ จังหวัด ผู้ประสบภัยจึงจะได้รับการชดเชย เยียวยา ตามหลักเกณฑ์ของทางราชการพบว่าเกษตรกร ตอบได้ถูกต้อง ร้อยละ 60.33ตอบไม่ถูกต้อง ร้อยละ 39.67

เกษตรกรต้องแจ้งขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับองค์การบริหารส่วนตำบลเท่านั้นพบว่าเกษตรกร ตอบได้ถูกต้อง ร้อยละ 43.28เกษตรกรตอบไม่ถูกต้อง ร้อยละ 56.72

หน่วยงานที่รับผิดชอบขึ้นทะเบียนเกษตรกรโดยตรงคือ สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงาน ประมงอำเภอพบว่าเกษตรกรตอบได้ถูกต้อง ร้อยละ 46.23ตอบไม่ถูกต้อง ร้อยละ 53.77

ผู้ขอขึ้นทะเบียนจะขอขึ้นทะเบียน ได้ ณ สถานที่ที่เป็นภูมิลำเนาตามทะเบียนบ้านหรือณสถานที่
ประกอบการเกษตรแต่ต้องขอขึ้นทะเบียนเพียงที่เดียว พบว่าเกษตรกรตอบได้ถูกต้อง ร้อยละ 64.59
ตอบไม่ถูกต้อง ร้อยละ 35.41

ผู้ขอขึ้นทะเบียนเกษตรเป็นใครก็ได้ในครัวเรือนเกษตรและจะขึ้นทะเบียนได้หนึ่งคนเท่านั้น
โดยแจ้งข้อมูลข้อมูลการประกอบการเกษตรทั้งหมดพบว่าเกษตรกรตอบได้ถูกต้อง ร้อยละ 62.95ตอบ
ไม่ถูกต้อง ร้อยละ 37.05

องค์กรปกครองท้องถิ่นสามารถใช้งบประมาณของตนช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติได้ตามอำนาจ
หน้าที่โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยประกาศภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พบว่าเกษตรกรตอบได้ถูกต้อง ร้อยละ
51.47ตอบไม่ถูกต้อง ร้อยละ 48.53

4.2.1.3 การได้รับความช่วยเหลือด้านปัจจัยต่างๆ

เมื่อเกิดภัยพิบัติทางการเกษตรจะได้รับความช่วยเหลือเป็นเงินเท่านั้นพบว่าเกษตรกรตอบได้
ถูกต้อง ร้อยละ 38.36 ตอบไม่ถูกต้อง ร้อยละ 61.64

เมื่อเกิดภัยพิบัติทางการเกษตรจะได้รับความช่วยเหลือเป็นเงินหรือปัจจัยอื่นๆ ตามความ
เหมาะสม เช่นปุ๋ย สารเคมี เมล็ดพันธุ์พบว่าเกษตรกรตอบได้ถูกต้อง ร้อยละ 63.28ตอบไม่ถูกต้อง ร้อย
ละ 36.72

เมื่อภัยพิบัติทางการเกษตรเกิดขึ้นแล้ว ท่านคิดว่าเกษตรกรจะได้รับค่าชดเชย ช่วยเหลือเท่ากับ
ผลผลิตที่สูญเสียหรือได้รับความเสียหายไปพบว่าเกษตรกรตอบได้ถูกต้อง ร้อยละ 29.51ตอบไม่
ถูกต้อง ร้อยละ 70.49

เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์หรือประมงในตำบลช่วงเปา เมื่อได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ จะได้รับ
ความช่วยเหลือจากสำนักงานเกษตรอำเภอจอมทองพบว่าเกษตรกรตอบได้ถูกต้อง ร้อยละ 40ส่วน
เกษตรกรที่ตอบไม่ถูกต้อง ร้อยละ 60

เกษตรกรจะได้รับความช่วยเหลือจากองค์การบริหารส่วนตำบลหรือหน่วยงานราชการ เมื่อผ่าน
การตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วว่าเป็นเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติพบว่าเกษตรกรตอบได้ถูกต้อง ร้อยละ
64.59ตอบไม่ถูกต้อง ร้อยละ 36.41

เกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติ ต้องเป็นผู้ที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร เท่านั้น จึงได้รับความช่วยเหลือ
เมื่อประสบภัยพิบัติพบว่าเกษตรกรตอบได้ถูกต้อง ร้อยละ 39.67ตอบไม่ถูกต้อง ร้อยละ 60.33

เกษตรกรผู้ประกอบอาชีพประมงน้ำจืด ที่ประสบภัยพิบัติ จะได้รับความช่วยเหลือจากสำนักงานประมงอำเภอพบว่าเกษตรกรตอบได้ถูกต้อง ร้อยละ 53.44เกษตรกรที่ตอบไม่ถูกต้อง ร้อยละ 46.56

เกษตรกรผู้ประกอบอาชีพประมงน้ำจืด ที่ขึ้นทะเบียนประกอบอาชีพประมงแล้วเท่านั้น เมื่อประสบภัยพิบัติ จึงจะได้รับความช่วยเหลือจากสำนักงานประมงอำเภอพบว่าเกษตรกรตอบได้ถูกต้อง ร้อยละ 45.25ตอบไม่ถูกต้อง ร้อยละ 54.75

เกษตรกรต้องเสียค่าใช้จ่ายในการขอรับความช่วยเหลือพบว่าเกษตรกรตอบได้ถูกต้อง ร้อยละ 54.75เกษตรกรที่ตอบไม่ถูกต้อง ร้อยละ 45.25

ระยะเวลาในการดำเนินการให้ความช่วยเหลือไม่เกิน 3 เดือนพบว่าเกษตรกรตอบได้ถูกต้อง ร้อยละ 54.75ตอบไม่ถูกต้อง ร้อยละ 45.25(ตารางที่ 4.29)

ตารางที่ 4.29 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยพิบัติด้านการเกษตรที่เกิดขึ้นในตำบลช่วงเปา

ความรู้ความเข้าใจภัยพิบัติด้านการเกษตร	ตอบได้ถูกต้อง		ตอบไม่ถูกต้อง	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
-ภัยพิบัติทางการเกษตรที่เกิดขึ้นในตำบลช่วงเปา				
1.ภัยพิบัติที่เกษตรกรตำบลช่วงเปาประสบได้แก่ ภัยแล้ง วิกฤตภัย อุทกภัย	168	55.08	137	44.92
2. เกษตรกรในตำบลช่วงเปา ประสบกับภัยหนาว ทำให้พืชผลทางการเกษตรได้รับความเสียหาย	121	39.67	184	60.33
3. โรคและแมลงศัตรูพืช ระบาด ถือเป็นภัยพิบัติทางการเกษตร ประเภทหนึ่งในตำบลช่วงเปา	245	80.33	60	19.67
4. เกษตรกรในตำบลช่วงเปา เคยประสบภัยดินโคลนถล่ม	305	100	0	0
5. เป็นไปได้ว่าเกษตรกรหนึ่งคน มีพืชผลทางการเกษตร หลายชนิด ประเภท ได้รับความเสียหายจากภัยพิบัติในคราวเดียวกัน	223	73.11	82	26.89

ตารางที่ 4.29 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยพิบัติด้านการเกษตรที่เกิดขึ้นในตำบลช่วงเปา (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจภัยพิบัติด้านการเกษตร	ตอบได้ถูกต้อง		ตอบไม่ได้ถูกต้อง	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
-หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องภัยพิบัติทางการเกษตร				
6. องค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา มีบทบาทโดยตรงในการรับผิดชอบ เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรเมื่อเกิดภัยพิบัติทางการเกษตร	198	64.92	107	35.08
7. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอจอมทองและสำนักงานเกษตรอำเภอจอมทองเกี่ยวข้องกับการรับผิดชอบและให้ความช่วยเหลือเกษตรกรเมื่อเกิดภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลช่วงเปา	184	60.33	121	39.67
8. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัด เกี่ยวข้องกับการรับผิดชอบและการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรเมื่อเกิดภัยพิบัติทางการเกษตร	185	60.66	120	39.34
9. ท้องที่ที่เกิดภัยพิบัตินั้น ต้องประกาศเป็นพื้นที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน โดยผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ประสบภัยจึงจะได้รับการชดเชย เยียวยา ตามหลักเกณฑ์ของทางราชการ	184	60.33	121	39.67
10. เกษตรกรต้องแจ้งขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับองค์การบริหารส่วนตำบลเท่านั้น	132	43.28	173	56.72
11. หน่วยงานที่รับผิดชอบขึ้นทะเบียนเกษตรกร โดยตรงคือ สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานประมงอำเภอ	141	46.23	164	53.77
12. ผู้ขอขึ้นทะเบียนจะขอขึ้นทะเบียนได้ ณ สถานที่ที่เป็นภูมิลำเนาตามทะเบียนบ้านหรือ ณ สถานที่ประกอบกิจการเกษตรแต่ต้องขอขึ้นทะเบียนเพียงที่เดียว	197	64.59	108	35.41

ตารางที่ 4.29 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยพิบัติด้าน การเกษตรที่เกิดขึ้นในตำบลช่วงเปา (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจภัยพิบัติด้านการเกษตร	ตอบได้ถูกต้อง		ตอบไม่ถูกต้อง	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องภัยพิบัติทางการเกษตร				
13. ผู้ขอขึ้นทะเบียนเกษตรกรเป็นใครก็ได้ในครัวเรือน เกษตรและจะขึ้นทะเบียนได้หนึ่งคนเท่านั้น โดยแจ้ง ข้อมูลข้อมูลการประกอบการเกษตรทั้งหมด	192	62.95	113	37.05
14. องค์กรปกครองท้องถิ่นสามารถใช้งบประมาณของ ตนช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติได้ตามอำนาจหน้าที่โดย ไม่จำเป็นต้องอาศัยประกาศภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน	157	51.47	148	48.53
- การได้รับความช่วยเหลือด้านปัจจัยต่างๆ				
15. เมื่อเกิดภัยพิบัติทางการเกษตรจะได้รับความ ช่วยเหลือเป็นเงินเท่านั้น	117	38.36	188	61.64
16. เมื่อเกิดภัยพิบัติทางการเกษตรจะได้รับความ ช่วยเหลือเป็นเงินหรือปัจจัยอื่นๆ ตามความเหมาะสม เช่นปุ๋ย สารเคมี เมล็ดพันธุ์	193	63.28	112	36.72
17. เมื่อภัยพิบัติทางการเกษตรเกิดขึ้นแล้ว ท่านคิดว่า เกษตรกรจะได้รับค่าชดเชย ช่วยเหลือเท่ากับผลผลิตที่ สูญเสียหรือได้รับความเสียหายไป	90	29.51	215	70.49
18. เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์หรือประมงในตำบลช่วงเปา เมื่อได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ จะได้รับความ ช่วยเหลือจากสำนักงานเกษตรอำเภอจอมทอง	122	40	183	60
19. เกษตรกรจะได้รับความช่วยเหลือจากองค์กร บริหารส่วนตำบลหรือหน่วยงานราชการ เมื่อผ่านการ ตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วว่าเป็นเกษตรกรผู้ประสบภัย พิบัติ	197	64.59	108	36.41

ตารางที่ 4.29 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยพิบัติด้าน
การเกษตรที่เกิดขึ้นในตำบลช่วงเปา (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจภัยพิบัติด้านการเกษตร	ตอบได้ถูกต้อง		ตอบไม่ถูกต้อง	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
- การได้รับความช่วยเหลือด้านปัจจัยต่างๆ				
20. เกษตรกรผู้ที่ประสบภัยพิบัติ ต้องเป็นผู้ที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร เท่านั้น จึงได้รับความช่วยเหลือเมื่อประสบภัยพิบัติ	121	39.67	184	60.33
21. เกษตรกรผู้ประกอบอาชีพประมงน้ำจืด ที่ประสบภัยพิบัติ จะได้รับความช่วยเหลือจากสำนักงานประมงอำเภอ	163	53.44	142	46.56
22. เกษตรกรผู้ประกอบอาชีพประมงน้ำจืด ที่ขึ้นทะเบียนประกอบอาชีพประมงแล้วเท่านั้น เมื่อประสบภัยพิบัติ จึงจะได้รับความช่วยเหลือจากสำนักงานประมงอำเภอ	138	45.25	167	54.75
23. เกษตรกรต้องเสียค่าใช้จ่ายในการขอรับความช่วยเหลือ	167	54.75	138	45.25
24. ระยะเวลาในการดำเนินการให้ความช่วยเหลือไม่เกิน 3 เดือน	167	54.75	138	45.25

ข้อที่ 1,3,5,6,7,8,9,11,12,13,14,16,19,20,22,24 เป็นข้อความที่ผู้ตอบต้องตอบถูก จึงจะได้คะแนน 1 คะแนน

ข้อที่ 2,4,10,15,17,18,21,22,23 เป็นข้อความที่ผู้ตอบต้องตอบผิด จึงจะได้ คะแนน 1 คะแนน

สรุปความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยพิบัติด้านการเกษตร

ผู้วิจัยได้แบ่งระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยพิบัติด้านการเกษตรตามที่เกษตรกรตอบแบบสอบถามถูกต้องออกเป็น 3 ระดับ คือ

- 1) เกษตรกรตอบคำถามถูก 1-8 ข้อ = มีความรู้ความเข้าใจในระดับน้อย
- 2) เกษตรกรตอบคำถามถูก 9-16 ข้อ = มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง
- 3) เกษตรกรตอบคำถามถูก 17-24 ข้อ = มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยพิบัติด้านการเกษตรโดยรวมในระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 13.47 พิจารณาแต่ละระดับพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยพิบัติด้านการเกษตรในระดับปานกลาง ร้อยละ 44.26 รองลงมา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยพิบัติด้านการเกษตรในระดับมาก ร้อยละ 36.72 และที่เหลืออีก ร้อยละ 19.02 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยพิบัติด้านการเกษตรในระดับน้อย (ตารางที่ 4.30)

ตารางที่ 4.30 สรุปความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยพิบัติด้านการเกษตร

ตอบคำถามเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตร	จำนวนคน	ร้อยละ	ระดับความรู้
1-8ข้อ	58	19.02	น้อย
9-16 ข้อ	135	44.26	ปานกลาง
17-24ข้อ	112	36.72	มาก
รวม	305	100	ปานกลาง

คะแนนต่ำสุด 5 คะแนน	ค่าเฉลี่ย	13.47
คะแนนสูงสุด 22 คะแนน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	4.72

4.2.2 ด้านการปฏิบัติ พิจารณาด้านการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติด้านการเกษตรในแต่ละประเด็น ดังต่อไปนี้

การขึ้นทะเบียนเกษตรกร ก่อนวันที่เกิดภัยพิบัติ จึงได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐ พบว่าเกษตรกรตอบได้ถูกต้อง ร้อยละ 68.9 ตอบไม่ถูกต้อง ร้อยละ 31.1

การแจ้งขึ้นทะเบียนผู้ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ หรือทำการประมง ในแต่ละฤดูกาลเพาะปลูก เช่น ข้าว นาปี ข้าวนาปรัง พืชผักสวนครัว เพื่อ เป็นฐานข้อมูลในการขอรับการช่วยเหลือ เมื่อเกิดภัยพิบัติ พบว่าเกษตรกรตอบได้ถูกต้อง ร้อยละ 44.3 ตอบไม่ถูกต้อง ร้อยละ 55.7

เกษตรกรแจ้งความเสียหายเต็มพื้นที่ทั้งหมดที่ประกอบการเกษตร แม้ว่าประสบภัยพิบัติแค่ส่วนหนึ่งพบว่าเกษตรกรตอบได้ถูกต้อง ละ 43.3 ตอบไม่ถูกต้อง ร้อยละ 56.7

เกษตรกรแจ้งข้อมูล พื้นที่ความเสียหายที่เป็นจริงกับผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน หรือ ที่องค์การบริหารส่วนตำบล พบว่าเกษตรกรตอบได้ถูกต้อง ร้อยละ 72.8ตอบไม่ถูกต้อง ร้อยละ 27.2

เกษตรกรแจ้งข้อมูลความเสียหายได้ที่ผู้นำชุมชน/ ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตท้องที่ที่ตนเองอาศัย หรือที่ตนประกอบการเกษตร พบว่าเกษตรกรตอบได้ถูกต้อง ร้อยละ 75.4 ร้อยละ 24.6

เกษตรกรแจ้งข้อมูลความเสียหายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลที่เกิดเหตุภัยพิบัติ พบว่าเกษตรกรตอบได้ถูกต้อง ร้อยละ 60.7 ตอบไม่ถูกต้อง ร้อยละ 39.3

เกษตรกรแจ้งข้อมูลความเสียหาย โดยเลือกแจ้งทางใดทางหนึ่ง ป้องกันการแจ้งความเสียหายซ้ำซ้อนพบว่าเกษตรกรตอบได้ถูกต้อง ร้อยละ 58.4ตอบไม่ถูกต้อง ร้อยละ 41.6

สามีและภรรยา แยกกันแจ้งความเสียหายเพื่อรับผลประโยชน์และความช่วยเหลือจากหน่วยงานรัฐพบว่าเกษตรกรตอบได้ถูกต้อง ร้อยละ 51.5 ตอบไม่ถูกต้อง ร้อยละ 48.5

ในกรณีที่พื้นที่ทำการเกษตรอยู่คนละท้องที่ เกษตรกรแจ้งความเสียหายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในท้องที่ตามภูมิลำเนาและท้องที่ที่เกิดเหตุภัยพิบัติ พบว่าเกษตรกรตอบได้ถูกต้อง ร้อยละ 50.5 ตอบไม่ถูกต้อง ร้อยละ 49.5

บุคคลในครัวเรือนคนใดก็ได้ สามารถแจ้งความเสียหายเมื่อประสบภัยพิบัติ พบว่าเกษตรกรตอบได้ถูกต้องร้อยละ 69.8 ตอบไม่ถูกต้อง ร้อยละ 30.2(ตารางที่ 4.31)

ตารางที่ 4.31 ด้านการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรที่เกิดขึ้นในตำบลช่วงเปา

การปฏิบัติ	ตอบได้ถูกต้อง		ตอบไม่ถูกต้อง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.เกษตรกรขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก) ก่อนวันที่เกิดภัยพิบัติจึงได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐบาล	210	68.85	95	31.15
2.เกษตรกร แจ้งขึ้นทะเบียนผู้ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ หรือทำการประมง ในแต่ละฤดูกาลเพาะปลูก เช่น ข้าวนาปี ข้าวนาปรัง พืชผักสวนครัว เพื่อ เป็นฐานข้อมูลในการขอรับการช่วยเหลือ เมื่อเกิดภัยพิบัติขึ้น	135	44.26	170	55.74

ตารางที่ 4.31 ด้านการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรที่เกิดขึ้นในตำบลช่วงเปา (ต่อ)

การปฏิบัติ	ตอบได้ถูกต้อง		ตอบไม่ถูกต้อง	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3.เกษตรกรแจ้งความเสียหายเต็มพื้นที่ทั้งหมดที่ประกอบกรเกษตร แม้ว่าจะประสบภัยพิบัติแค่ส่วนหนึ่ง	132	43.28	173	56.72
4.เกษตรกรแจ้งข้อมูล พื้นที่ความเสียหายที่เป็นจริงกับผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน หรือ ที่องค์การบริหารส่วนตำบล	222	72.79	83	27.21
5.เกษตรกรแจ้งข้อมูลความเสียหายได้ที่ผู้นำชุมชน/ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตท้องที่ที่ตนเองอาศัย หรือที่ตนประกอบกรเกษตร	230	75.41	75	24.59
6.เกษตรกรแจ้งข้อมูลความเสียหายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลที่เกิดเหตุภัยพิบัติ	185	60.66	120	39.34
7.เกษตรกรแจ้งข้อมูลความเสียหาย โดยเลือกแจ้งทางใดทางหนึ่ง ป้องกันการแจ้งความเสียหายซ้ำซ้อน	178	58.36	127	41.64
8.สามีและภรรยาแยกกันแจ้งความเสียหายเพื่อรับผลประโยชน์และความช่วยเหลือจากหน่วยงานรัฐ	157	51.48	148	48.52
9.ในกรณีพื้นที่ทำการเกษตรอยู่คนละท้องที่เกษตรกรแจ้งความเสียหายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในท้องที่ตามภูมิลำเนาและท้องที่ที่เกิดเหตุภัยพิบัติ	210	68.85	95	31.15
10.บุคคลในครัวเรือนคนใดก็ได้ สามารถแจ้งความเสียหายเมื่อประสบภัยพิบัติ	135	44.26	170	55.74

ข้อความที่ 1,2,4,5,6,7,9,10, เป็นข้อความที่ผู้ตอบต้องตอบถูก จึงจะได้ คะแนน 1 คะแนน

ข้อความที่ 3,5, 8 เป็นข้อความที่ผู้ตอบต้องตอบผิด จึงจะได้ คะแนน 1 คะแนน

เมื่อพิจารณาด้านการปฏิบัติเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรที่เกิดขึ้นในตำบลช่วงเปาพบว่าไม่มีข้อความที่เกษตรกรตอบถูกต้องร้อยละ 100 ส่วนข้อความที่เกษตรกรตอบมากที่สุด มี 1 ข้อ คือเกษตรกรแจ้งข้อมูลความเสียหายได้ที่ผู้นำชุมชนหรือผู้ใหญ่บ้าน ในเขตท้องที่ที่ตนเองอาศัยหรือที่ตนประกอบการเกษตรและข้อที่เกษตรกรตอบถูกน้อยที่สุด มี 1 ข้อ คือ เกษตรกรแจ้งความเสียหายเต็มพื้นที่ทั้งหมดที่ประกอบการเกษตร แม้ว่าจะประสบภัยพิบัติแค่ส่วนหนึ่ง(ตารางที่ 4.23)

สรุปการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติด้านการเกษตร

ผู้วิจัยได้แบ่งระดับปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติด้านการเกษตรตามที่เกษตรกรตอบแบบสอบถามถูกต้องออกเป็น 3 ระดับ คือ

- 1) เกษตรกรตอบคำถามถูก 0-3 ข้อ = มีการปฏิบัติเกี่ยวกับภัยพิบัติในระดับน้อย
- 2) เกษตรกรตอบคำถามถูก 4-6 ข้อ = มีการปฏิบัติเกี่ยวกับภัยพิบัติในระดับปานกลาง
- 3) เกษตรกรตอบคำถามถูก 7-10 ข้อ = มีการปฏิบัติเกี่ยวกับภัยพิบัติในระดับมาก

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีการปฏิบัติเกี่ยวกับภัยพิบัติด้านการเกษตรในระดับปานกลางร้อยละ 46.6 รองลงมา มีการปฏิบัติเกี่ยวกับภัยพิบัติด้านการเกษตรในระดับมาก ร้อยละ 39.3 และอีกร้อยละ 14.1 มีการปฏิบัติเกี่ยวกับภัยพิบัติด้านการเกษตรในระดับน้อย ดังนั้น โดยรวมเกษตรกรจึงมีการปฏิบัติเกี่ยวกับภัยพิบัติด้านการเกษตรในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 5.30)(ตารางที่ 4.32)

ตารางที่ 4.32 สรุปการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติด้านการเกษตร

ตอบคำถามเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตร	จำนวนคน	ร้อยละ	ระดับการปฏิบัติ
0-3 ข้อ	43	14.1	น้อย
4-6ข้อ	142	46.6	ปานกลาง
7-10 ข้อ	120	39.3	มาก
รวม	305	100	ปานกลาง

คะแนนต่ำสุด 1 คะแนน	ค่าเฉลี่ย	5.30
คะแนนสูงสุด 10 คะแนน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	2.23

4.3 ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบล ช่วงเปา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

ปัญหาและอุปสรรค

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้แสดงความคิดเห็นถึงปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลช่วงเปา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

ปัญหาและอุปสรรคด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร คือการประชาสัมพันธ์การขึ้นทะเบียนเกษตรกรไม่ทั่วถึงร้อยละ 65.90 และการประชาสัมพันธ์การรับแจ้งความเสียหายผู้ประสบภัยไม่ทั่วถึง ร้อยละ 36.06

ปัญหาและอุปสรรคด้านการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัย เกษตรกรแสดงความคิดเห็น คือ อัตราการช่วยเหลือน้อยเกินไป ร้อยละ 39.67 และการขาดความรวดเร็วในการดำเนินการช่วยเหลือ ร้อยละ 24.92

ปัญหาและอุปสรรคด้านสถานที่ในการติดต่อประสานงานเกษตรกรแสดงความคิดเห็นร้อยละ 42.30 คือสถานที่ติดต่อประชาชนชื่อผู้ประสบภัยไม่เหมาะสม และร้อยละ 26.23 เห็นว่าสถานที่ผู้ประสบภัยเดินทางไปรับความช่วยเหลือไม่เหมาะสม

ปัญหาและอุปสรรคด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ เกษตรกร เห็นว่าการสำรวจความเสียหายล่าช้า ร้อยละ 54.43 และรายชื่อเกษตรกรตกหล่น ร้อยละ 24.59 (ตารางที่ 4.33)

ตารางที่ 4.33 ปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลช่วงเปา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

ปัญหาและอุปสรรค	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสาร		
1. การประชาสัมพันธ์การขึ้นทะเบียนเกษตรกรไม่ทั่วถึง	201	65.90
2. การประชาสัมพันธ์การรับแจ้งความเสียหายผู้ประสบภัยไม่ทั่วถึง	110	36.06
การช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัย		
2. ขาดความรวดเร็วในการดำเนินการช่วยเหลือ	121	39.67
3. อัตราการช่วยเหลือน้อยเกินไป	76	24.92

ตารางที่ 4.33 ปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลช่วงเปา อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ (ต่อ)

ปัญหาและอุปสรรค	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สถานที่ในการติดต่อประสานงาน		
1.สถานที่ติดต่อประกาศรายชื่อผู้ประสบภัยไม่เหมาะสม	129	42.30
2.สถานที่ผู้ประสบภัยเดินทางไปรับความช่วยเหลือไม่เหมาะสม	80	26.23
การให้บริการของเจ้าหน้าที่		
1. การสำรวจความเสียหายล่าช้า	166	54.43
2. รายชื่อเกษตรกร ตกหล่น	75	24.59

หมายเหตุ ตอบ ได้มากกว่า 1 คำตอบ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลช่วงเปา อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นมากที่สุด คือ ควรมีการอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกร ด้านภัยพิบัติทางการเกษตรการขึ้นทะเบียนเกษตรกร เพื่อให้มีความสำคัญกับเรื่องภัยพิบัติทางการเกษตร ร้อยละ 96.72 รองลงมาเห็นว่า ควรประชาสัมพันธ์การขึ้นทะเบียนเกษตรกรให้ทั่วถึง ร้อยละ 95.08 ข้อเสนอแนะว่าควรประชาสัมพันธ์การรับแจ้งความเสียหายผู้ประสบภัยให้ทั่วถึง ร้อยละ 93.44 ส่วนข้อเสนอแนะว่าพิจารณาเกณฑ์ในการช่วยเหลือให้เป็นปัจจุบันและเหมาะสมกับสถานการณ์ความเป็นจริง ร้อยละ 91.47 ข้อเสนอแนะว่าควรปรับลดขั้นตอนในการช่วยเหลือให้เร็วขึ้น ร้อยละ 90.49 ข้อเสนอแนะว่าสถานที่ติดต่อประกาศควรเป็นที่ทำการผู้ใหญ่บ้านและหอประชุมหมู่บ้านและองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อความสะดวกในการตรวจสอบของเกษตรกร ร้อยละ 85.90 และข้อเสนอแนะว่าควรเพิ่มอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การดำเนินงานรวดเร็วขึ้น มีจำนวนน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 84.26 (ตารางที่ 4.34)

ตารางที่ 4.34 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลช่วงเปา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

ข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ควรประชาสัมพันธ์การขึ้นทะเบียนเกษตรกรให้ทั่วถึง	290	95.08
2. ควรประชาสัมพันธ์การรับแจ้งความเสียหายผู้ประสบภัยให้ทั่วถึง	285	93.44
3. ควรมีการอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกร ด้านภัยพิบัติทางการเกษตร การขึ้นทะเบียนเกษตรกร เพื่อให้มีความสำคัญกับเรื่องภัยพิบัติทางการเกษตร	295	96.72
4. ปรับลดขั้นตอนในการช่วยเหลือให้เร็วขึ้น	276	90.49
5. พิจารณาเกณฑ์ในการช่วยเหลือให้เป็นปัจจุบันและเหมาะสมกับสถานการณ์ความเป็นจริง	279	91.47
6. สถานที่ติดต่อประสานงานที่ทำการผู้ใหญ่บ้านและหอประชุม หมู่บ้านและองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อความสะดวกในการตรวจสอบของเกษตรกร	262	85.90
7. เพิ่มอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การดำเนินงานรวดเร็วขึ้น	257	84.26

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

4.4 ตอนที่ 4 การหาความสัมพันธ์และ หาความแตกต่างระหว่างตัวแปร

4.4.1 ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจ และการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตร

การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจ และการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตร ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุ เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระหลายตัวว่าตัวแปรอิสระแต่ละตัวมีความสัมพันธ์ในทิศทางใด (เชิงบวกหรือเชิงลบ) กับตัวแปรตาม และมีระดับความสัมพันธ์มากน้อยเพียงใด(สุชาติ,2555)

4.4.1.1 ตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์

ในการวิเคราะห์ถดถอยพหุ ผู้วิจัยใช้ตัวแปรตาม และตัวแปรอิสระ ดังนี้

ตัวแปรตาม คือ ระดับความรู้ความเข้าใจ และการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตร เป็นค่าตัวเลขที่ได้มาจากค่าเฉลี่ยรวมของระดับความรู้ความเข้าใจ และการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรได้แก่ ความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตร โดยใช้ข้อมูลจากตารางที่ 4.4

ตัวแปรอิสระ ที่ใช้ในการวิเคราะห์มีจำนวนทั้งหมด 13 ตัวแปร ได้แก่ 1.เพศ 2.อายุ 3.ระดับการศึกษา 4.ระยะเวลาประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรม 5.สถานภาพในสังคม 6.ขนาดของพื้นที่ถือครองทางการเกษตร 7.ชนิด/ประเภทของพืชที่ประกอบอาชีพการเกษตร 8.รอบ/ฤดูกาลผลิตในแต่ละปี 9.ภัยพิบัติที่เกษตรกรได้รับผลกระทบ 10.การแจ้งขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง 11.หน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือเกษตรกร

ผลการวิเคราะห์เบื้องต้นเกี่ยวกับตัวแปรที่จะเข้าสมการ พบว่าเกษตรกรร้อยละ 54.76 เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 42 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีระยะเวลาประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรมเฉลี่ย 21.55 ปี สถานภาพในสังคมเป็นบุคคลทั่วไป มีขนาดของพื้นที่ถือครองทางการเกษตร 6.98 ไร่ มีการปลูกพืชเฉลี่ย 2.95 ไร่ มีรอบ/ฤดูกาลผลิตในแต่ละปี 2.16 ครั้งต่อปี มีภัยพิบัติที่เกษตรกรได้รับผลกระทบ 1.70 ครั้งต่อปี มีการแจ้งขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง และมีหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือเกษตรกรเฉลี่ย .91 หน่วยงาน เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรอยู่ในระดับปานกลาง ในด้านการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรอยู่ในระดับปานกลางดังตารางที่ 4.35 ดังนี้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4.35 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ตัวแปรอิสระ		
1. เพศ	0.45	0.49
2. อายุ (ปี)	42.00	0.76
3. ระดับการศึกษา (ปี)	7.94	3.12
4. ระยะเวลาประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรม (ปี)	21.55	11.67
5. สถานภาพในสังคม	3.56	0.92
6. ขนาดของพื้นที่ถือครองทางการเกษตร (ไร่)	6.98	2.73
7. ชนิด/ประเภทของพืชที่ประกอบอาชีพการเกษตร (ไร่)	2.95	1.43
8. รอบ/ฤดูกาลผลิตในแต่ละปี (ครั้งต่อปี)	2.16	0.49
9. ภัยพิบัติที่เกษตรกรได้รับผลกระทบ (ครั้งต่อปี)	1.70	0.67
10. การแข่งขันทะเบียนเกษตรกร กับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง	0.61	0.48
11. หน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือเกษตรกร (หน่วยงาน)	0.91	0.28
ตัวแปรตาม		
1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตร	0.56	0.19
2. การปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตร	0.59	0.22

4.4.1.2 การทดสอบสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เลือกนำมาศึกษา โดยการหาค่าสหสัมพันธ์ (Item-test Correlation) และอธิบายค่าความสัมพันธ์ตามกฎ Rule of Thumb ของ Guildford and Fruchten(1973) (กัลยา, 2555)ดังนี้

$r \leq .20$	หมายความว่า	ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในระดับน้อยมาก
$r \leq .20 - .40$	หมายความว่า	ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในระดับน้อย
$r \leq .40 - .70$	หมายความว่า	ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง
$r \leq .70 - .90$	หมายความว่า	ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
$r \leq .90$	หมายความว่า	ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก

หากมีค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสูงกว่า 0.8 แสดงว่าตัวแปรคู่หนึ่งมีความสัมพันธ์กันสูง ก่อให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยตัวเอง (Multicollinearity) เป็นการละเมิดข้อสมมุติฐานที่กำกับเทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยพหุ ที่ว่าตัวแปรอิสระทุกตัวแปรต้องเป็นอิสระกัน (สุชาติ, 2555) โดยการเกิดปัญหา Multicollinearity นั้น มีผลดังนี้

- 1) ผลการทดสอบ F และ t ซัดแย้งกัน
- 2) สัมประสิทธิ์ความถดถอยเปลี่ยนไปเมื่อมีตัวแปรอิสระในสมการเพิ่มขึ้น
- 3) สัมประสิทธิ์ความถดถอยมีเครื่องหมายตรงข้ามกับที่ควรจะเป็น
- 4) ค่าพารามิเตอร์ของตัวแปรอิสระเกิดความผิดพลาดและไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
- 5) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของค่าประมาณของค่าสัมประสิทธิ์จะมีค่ามากขึ้นจากความเป็นจริง

วิธีการแก้ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยตัวเอง (Multicollinearity) ได้แก่

- 1) ทำการตัดตัวแปรอิสระบางตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันมากบางตัวแปรออกไปโดยพิจารณาจากความสำคัญของตัวแปรด้วยทฤษฎี
- 2) รวมตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันไว้ด้วยกัน โดยใช้เทคนิค Factor analysis (กัลยา, 2555)

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่นำเข้าสู่สมการ โดยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้กับตัวแปรต่างๆ ดังต่อไปนี้

ตัวแปรตาม Y_1 = ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตร
 Y_2 = ระดับการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตร

ตัวแปรอิสระ X_1 = เพศ
 X_2 = อายุ
 X_3 = ระดับการศึกษา
 X_4 = ระยะเวลาประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรม
 X_5 = สถานภาพในสังคม
 X_6 = ขนาดของพื้นที่ถือครองทางการเกษตร

- X_7 = ชนิด/ประเภทของพืชที่ประกอบอาชีพการเกษตร
 X_8 = รอบ/ฤดูกาลผลิตในแต่ละปี
 X_9 = ภัยพิบัติที่เกษตรกรได้รับผลกระทบ
 X_{10} = การแข่งขันทะเบียนเกษตรกรกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง
 X_{11} = หน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือเกษตรกร

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ดังกล่าว ปรากฏดังตาราง ต่อไปนี้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved

ตารางที่ 4.36 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ถดถอยพหุเมื่อตัวแปรตาม คือ ระดับความความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตร

ตัวแปร Y_1	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6	X_7	X_8	X_9	X_{10}	X_{11}	X_{12}	
Y_1	1.000	.438**	.352**	-.325**	.349**	-.237**	-.332**	-.143*	-.154**	-.037	-.244**	.133*	-.285**
X_1		1.00	.292**	-.139*	.298**	.123*	.050	.179**	.180**	-.263**	-.101	.160**	.029
X_2			1.00	-.584**	.921**	.038	.245**	.274**	.279**	.123*	.225**	.106	-.121*
X_3				1.000	-.612**	.008	-.139*	-.366**	-.354**	-.032	-.213**	-.004	.141*
X_4					1.000	.013	.208**	.276**	.272**	.131*	.212**	.093	-.127*
X_5						1.000	.005	-.202**	-.179**	-.258**	-.020	-.254**	.185**
X_6							1.000	.610**	.595**	-.062	.261**	.058	.108
X_7								1.000	.610**	-.051	-.061	.033	.165**
X_8									1.000	.973**	.211**	.018	.157**
X_9										1.000	.320**	-.140*	.097
X_{10}											1.000	-.039	.264**
X_{11}												1.000	-.148**
X_{12}													1.000

จากตารางที่ 4.36 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เลือกนำมาศึกษา โดยการหาค่าสหสัมพันธ์ (Item-test Correlation) จากการคำนวณ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Person Product Moment Correlation) พบว่า ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กันสูงกว่า 0.8 และมีนัยสำคัญทางสถิติ ก่อให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยตัวเอง (Multicollinearity) เป็นการละเมิดข้อสมมุติฐานที่กำกับเทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยพหุ ที่ว่าตัวแปรอิสระทุกตัวต้องเป็นอิสระกัน (สุชาติ, 2555) จำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่

- 1) อายุ มีความสัมพันธ์กับ ระยะเวลาประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ($r = .921^{**}$)
- 2) ขนาดของพื้นที่ถือครองทางการเกษตร มีความสัมพันธ์กับ ชนิด/ประเภทของพืชที่ประกอบอาชีพการเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ($r = .973^{**}$)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงแก้ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยตัวเอง (Multicollinearity) โดยตัดตัวแปรออก 2 ตัวแปร ได้แก่ อายุ และชนิด/ประเภทของพืชที่ประกอบอาชีพการเกษตร เนื่องจากเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญกับตัวแปรตาม (ความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตร) น้อยกว่าระยะเวลาประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรม และขนาดของพื้นที่ถือครองทางการเกษตร แล้ววิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรใหม่อีกครั้ง ผลดังตารางที่ 4.37 และ ตารางที่ 4.38

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4.37 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ถดถอยพหุเมื่อตัวแปรตาม คือ ระดับความความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตร

ตัวแปร Y_1	X_1	X_3	X_4	X_5	X_6	X_7	X_9	X_{10}	X_{11}	X_{12}	
Y_1	1.000	.438**	-.325**	.349**	-.237**	-.332**	-.143*	-.037	-.244**	.133*	-.285**
X_1		1.00	-.139*	.298**	.123*	.050	.179**	-.263**	-.101	.160**	.029
X_3			1.000	-.612**	.008	-.139*	-.366**	-.032	-.213**	-.004	.141*
X_4				1.000	.013	.208**	.276**	.131*	.212**	.093	-.127*
X_5					1.000	.005	-.202**	-.258**	-.020	-.254**	.185**
X_6						1.000	.610**	-.062	.261**	.058	.108
X_7							1.000	-.051	-.061	.033	.165**
X_9								1.000	.320**	-.140*	.097
X_{10}									1.000	-.039	.264**
X_{11}										1.000	-.148**
X_{12}											1.000

ตารางที่ 4.38 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ถดถอยพหุเมื่อตัวแปรตาม คือ ระดับการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตร

ตัวแปร	Y_2	X_1	X_3	X_4	X_5	X_7	X_9	X_{10}	X_{11}	X_{12}
Y_2	1.000	.090	-.114	.195	-.087	-.017	-.053	-.062	.204	-.212
X_1		1.00	-.139*	.298	.123	.179	-.263	-.101	.160	-.029
X_3			1.000	-.612	.008	-.366	-.032	-.213	-.004	.141
X_4				1.000	.013	.276	.131	.212	.093	-.127
X_5					1.000	-.202	-.258	-.020	-.254	.185
X_7						1.000	-.051	-.061	.033	.165
X_9							1.000	.320	-.140	.097
X_{10}								1.000	-.039	.264
X_{11}									1.000	-.148
X_{12}										1.000

4.4.1.3 การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยพิบัติทาง การเกษตร

จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุ โดยการนำตัวแปรอิสระ 9 ตัวแปร เข้าในสมการแล้วคำนวณโดยใช้วิธีปกติ (Enter) ปรากฏว่าได้ค่า $F = 40.230$; $Sig = 0.000$ (ตารางที่ 4.12) หมายความว่า มีตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามในรูปเชิงเส้น

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงพหุ (Multiple coefficient of determination, R^2) ปรากฏว่า R^2 มีค่าเท่ากับ 0.551 หมายความว่าตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถอธิบายการผันแปร (การเปลี่ยนแปลง) ของตัวแปรตาม (ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตร) ได้ร้อยละ 55.1

ในบรรดาตัวแปรอิสระที่นำเข้ามาสมการ 9 ตัวแปร มีตัวแปรจำนวน 7 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หรือต่ำกว่า ได้แก่ 1.เพศ 2.ระดับการศึกษา 3.ระยะเวลาประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรม 4.สถานภาพในสังคม 5.ขนาดของพื้นที่ถือครองทางการเกษตร 6.รอบ/ฤดูกาลผลิตในแต่ละปี 7.ภัยพิบัติที่เกษตรกรได้รับผลกระทบ

โดยตัวแปรทั้ง 7 ตัว มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามในเชิงบวกทั้งหมด ตัวแปรทั้งหมดที่นำมาวิเคราะห์ สามารถเขียนเป็นสมการถดถอยพหุ ได้ดังนี้

$$Y_1 = 1.104 + 0.194X_1 - 0.022X_3 + 0.002X_4 - 0.076X_5 - 0.030X_6 + 0.41X_8 - 0.037X_9 - 0.013X_{10} - 0.066X_{11}$$

$$(15.164)(10.770)**(-6.645)**(2.183)*(-7.859)*(-8.255)**(2.225)**(-2.602)*(-0.776) \quad (-1.244)$$

* Significance ของสถิติทดสอบ $t \leq$ ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4.39 การวิเคราะห์ถดถอยพหุ ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรเกี่ยวกับ ภัยพิบัติทางการเกษตร

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย(b)	t	P-value
1. เพศ	.194	10.770	.000**
2. ระดับการศึกษา (ปี)	-.022	-6.645	.000**
3. ระยะเวลาประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรม (ปี)	.0022	.183	.030*
4. สถานภาพในสังคม	-.076	-7.859	.000**
5. ขนาดของพื้นที่ถือครองทางการเกษตร (ไร่)	-.030	-8.255	.000**
6. รอบ/ฤดูกาลผลิตในแต่ละปี (ครั้งต่อปี)	.041	2.225	.027*
7. ภัยพิบัติที่เกษตรกรได้รับผลกระทบ (ครั้งต่อปี)	-.037	-2.602	.010*
8. การแข่งขันทะเบียนเกษตรกร กับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง	-.013	-.776	.438
9. หน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือเกษตรกร (หน่วยงาน) ค่าคงที่	-.038 1.104	-1.244 15.164	.214 .000***
R² = .551 SEE = .134 F = 40.230 P-value = .000			

4.4.1.4 การพิสูจน์สมมติฐาน

การวิเคราะห์ถดถอยพหุในตารางที่ 4.39 สรุปได้ว่ามีตัวแปรอิสระ 7 ตัวที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม (ความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตร) จึงพิสูจน์สมมติฐานได้ว่า มีปัจจัยที่สัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลช่วงเป่า ปัจจัยดังกล่าวได้แก่ เพศ ระดับการศึกษาระยะเวลาประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรมสถานภาพในสังคมขนาดของพื้นที่ถือครองทางการเกษตรรอบ/ฤดูกาลผลิตในแต่ละปีและภัยพิบัติที่เกษตรกรได้รับผลกระทบ โดยปัจจัยทั้ง 7 ตัว มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตร

4.4.1.5 การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทาง
การเกษตร

จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุ โดยการนำตัวแปรอิสระ 9 ตัวแปร เข้าในสมการแล้วคำนวณโดยใช้วิธีปกติ (Enter) ปรากฏว่าได้ค่า $F = 58.261$; $Sig = 0.000$ (ตารางที่ 4.12) หมายความว่า มีตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามในรูปเชิงเส้น

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงพหุ (Multiple coefficient of determination, R^2) ปรากฏว่า R^2 มีค่าเท่ากับ 0.615 หมายความว่าตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถอธิบายการผันแปร (การเปลี่ยนแปลง) ของตัวแปรตาม (ระดับการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตร) ได้ร้อยละ 61.5

ในบรรดาตัวแปรอิสระที่นำเข้าสู่สมการ 9 ตัวแปร มีตัวแปรจำนวน 3 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หรือต่ำกว่า ได้แก่ 1.ระยะเวลาประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรม 2.การแจ้งขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง 3.หน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือเกษตรกร

โดยตัวแปรทั้ง 3 ตัว มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามในเชิงบวกทั้งหมด ตัวแปรทั้งหมดที่นำมาวิเคราะห์ สามารถเขียนเป็นสมการถดถอยพหุ ได้ดังนี้

$$Y_2 = 0.690 - 0.003X_1 + 0.000X_3 + 0.003X_4 - 0.011X_5 - 0.003X_6 - 0.15X_8$$

$$(5.939) \quad (0.120) \quad (-0.23) \quad (2.403)^* \quad (-0.685) \quad (-0.559) \quad (-0.528)$$

$$- 0.009X_9 + 0.068X_{10} + 0.112X_{11}$$

$$(-0.413) \quad (2.491)^* \quad (-2.294)^*$$

* Significance ของสถิติทดสอบ $t \leq$ ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4.40 การวิเคราะห์ถดถอยพหุ ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตร

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย(b)	t	P-value
1. เพศ	-.003	.120	.904
2. ระดับการศึกษา (ปี)	.00	-.023	.982
3. ระยะเวลาประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรม (ปี)	.003	2.403	.017*
4. สถานภาพในสังคม	-.011	-.685	.494
5. ขนาดของพื้นที่ถือครองทางการเกษตร (ไร่)	-.003	-.559	.577
6. รอบ/ฤดูกาลผลิตในแต่ละปี (ครั้งต่อปี)	-.015	-.528	.598
7. ภัยพิบัติที่เกษตรกรได้รับผลกระทบ (ครั้งต่อปี)	-.009	-.413	.680
8. การแข่งขันทะเบียนเกษตรกรกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง	.068	2.491	.013*
9. หน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือเกษตรกร (หน่วยงาน)	.112	-2.294	.023*
ค่าคงที่	.690	5.939	.000***
R² = .615		SEE = .214	F = 58.261
			P-value = .000

4.4.1.6 การพิสูจน์สมมติฐาน

การวิเคราะห์ถดถอยพหุในตารางที่ 4.40 สรุปได้ว่ามีตัวแปรอิสระ 3 ตัวที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม (การปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตร) จึงพิสูจน์สมมติฐานได้ว่า มีปัจจัยที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลช่วงเปา ปัจจัยดังกล่าว ได้แก่ ระยะเวลาประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรม การแข่งขันทะเบียนเกษตรกรกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือเกษตรกร โดยปัจจัยทั้ง 3 ตัว มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตร

4.4.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลวังเปา

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรกับการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลวังเปา พบว่า

เกษตรกรที่มีความรู้ความเข้าใจน้อย ร้อยละ 12.31 มีการปฏิบัติเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรในระดับปานกลาง รองลงมา ร้อยละ 5.90 มีการปฏิบัติเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรในระดับน้อย และมีส่วนน้อย ร้อยละ 1.31 มีการปฏิบัติเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรในระดับมาก

เกษตรกรที่มีความรู้ความเข้าใจปานกลาง ร้อยละ 18.36 มีการปฏิบัติเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรในระดับปานกลาง รองลงมา ร้อยละ 17.38 มีการปฏิบัติเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรในระดับมาก และเกษตรกร ร้อยละ 8.20 มีการปฏิบัติเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรในระดับน้อย

เกษตรกรที่มีความรู้ความเข้าใจมาก ร้อยละ 20.0 มีการปฏิบัติเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรในระดับมาก และเกษตรกร ร้อยละ 16.72 มีการปฏิบัติเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรในระดับปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปรากฏว่า มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติโดยค่าไคสแควร์ (X^2) ที่คำนวณได้เท่ากับ 55.69 มีค่ามากกว่าค่าในตารางที่เท่ากับ 18.47 ในระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.001 df. = 4 เพราะฉะนั้นจึงสรุปได้ว่าความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลวังเปาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 4.41)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4.41 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลช่วงเปา

ความรู้ ความเข้าใจ	การปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทาง การเกษตรในตำบลช่วงเปา			รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	
	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	
ความรู้ความ เข้าใจน้อย	18 (5.90)	37 (12.13)	4 (1.31)	59 (19.34)
ความรู้ความ เข้าใจปานกลาง	25 (8.20)	56 (18.36)	53 (17.38)	134 (43.94)
ความรู้ ความเข้าใจมาก	0 (0)	51 (16.72)	61 (20.0)	112 (36.72)
รวม	43 (14.10)	144 (47.21)	118 (38.69)	305 (100)

χ^2 ที่คำนวณได้ = 55.695 χ^2 ตารางที่ 0.05 = 18.47 df. = 4 sig = .000
(มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลช่วงเปา อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ในครั้งนี้ เป็นวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรและเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และภัยพิบัติทางการเกษตรที่เกิดขึ้นกับตัวของเกษตรกร กับความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลช่วงเปา และเพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลช่วงเปา อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ข้อมูลส่วนบุคคล

เกษตรกรจำนวนทั้งสิ้น 305 ราย เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ร้อยละ 54.76 ส่วนใหญ่มีอายุ 41-50 ปีมากที่สุด ร้อยละ 45.90 ด้านการศึกษา ส่วนใหญ่จบชั้น ป.1-ป. 6 ร้อยละ 54.10 ระยะเวลาในการประกอบอาชีพเกษตรกรรวม 21-30 ปี ร้อยละ 49.18 สถานภาพในสังคมส่วนใหญ่เป็นบุคคลทั่วไป ร้อยละ 71.10 พื้นที่ถือครองทำการเกษตร ขนาด 3-5 ไร่ ร้อยละ 64.64 มีรอบหรือฤดูกาลผลิตส่วนใหญ่ผลิต 2 ครั้ง/ปี ร้อยละ 75.74

ชนิดหรือประเภทของพืชที่ประกอบอาชีพการเกษตร มีการปลูกพืชมากที่สุด ร้อยละ 77.74 และเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 22.26 โดยในด้านพืชปลูกลำไยมากถึงร้อยละ 34.88 ด้านการเลี้ยงสัตว์มีการเลี้ยงไก่หรือเป็ดมากที่สุดร้อยละ 68.16

ในด้านการปลูกพืช แบ่งเป็น 1) ปลูกลำไย ส่วนใหญ่มีเกษตรกรปลูกลำไยขนาด 3 ไร่-5 ไร่ ร้อยละ 71.11 2) ปลูกข้าว ส่วนใหญ่มีเกษตรกรปลูกข้าวขนาด 3 ไร่ ร้อยละ 48.34 3) ปลูกข้าวโพด

ส่วนใหญ่เกษตรกรปลูกข้าวโพดขนาด 3-5 ไร่ ร้อยละ 50.30 และ 4)ปลูกผักต่างๆและถั่ว ขนาด 1 ไร่ ร้อยละ 58.06

ด้านการเลี้ยงสัตว์ แบ่งเป็น 1)เลี้ยงไก่หรือเป็ด จำนวน 6-10 ตัว ร้อยละ 45.08)เลี้ยงโคหรือกระบือ จำนวน1-5 ตัว ร้อยละ 77.083)เลี้ยงสุกร จำนวน 1-3 ตัว ร้อยละ 77.78

5.1.2 ภัยพิบัติที่เกิดขึ้นกับตัวเกษตรกร

ภัยพิบัติที่เกษตรกรได้รับ ผลกระทบมากที่สุด คือภัยจากโรคและแมลงศัตรูพืชระบาด ร้อยละ 52.01พืชที่ได้รับผลกระทบ คือลำไยได้รับผลกระทบมากที่สุด ร้อยละ 46.64จำนวนครั้งที่เกษตรกรได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ ส่วนใหญ่คือ 3ครั้ง/ปี ร้อยละ 34.75มีการแจ้งขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับหน่วยงานราชการ ร้อยละ 84.92การขึ้นทะเบียนผู้ปลูกพืชหรือแจ้งข้อมูลการเพาะปลูกพืชในฤดูกาลนั้นกับทางหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง มีการแจ้งขึ้นทะเบียนเป็นส่วนน้อย ร้อยละ35.08 การปฏิบัติเมื่อประสบภัยพิบัติทางการเกษตร ส่วนใหญ่เกษตรกรจะแจ้ง ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. หรือผู้นำชุมชน ร้อยละ76.67 ปัจจัยที่เกษตรกรได้รับความช่วยเหลือมากที่สุดคือเงิน ร้อยละ 54.13หน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือเกษตรกร คือองค์กรปกครองท้องถิ่น ร้อยละ71.47

5.1.3 ความรู้ความเข้าใจ ของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลช่วงเปา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

ผลการศึกษาความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลช่วงเปา ในแต่ละด้านพบว่า

5.1.3.1 ภัยพิบัติทางการเกษตรที่เกิดขึ้นในตำบลช่วงเปา ภัยพิบัติที่เกษตรกรตำบลช่วงเปาประสบ ได้แก่ ภัยแล้ง ว่างทกภัย เกษตรกรตอบได้ถูกต้อง ร้อยละ 55.08 เกษตรกรในตำบลช่วงเปา ประสบกับภัยหนาว ทำให้พืชผลทางการเกษตรได้รับความเสียหายพบว่าเกษตรกรตอบไม่ถูกต้อง ร้อยละ 60.33โรคและแมลงศัตรูพืช ระบาด ถือเป็นภัยพิบัติทางการเกษตร ประเภทหนึ่งในตำบลช่วงเปา เกษตรกรตอบได้ถูกต้อง ร้อยละ 80.33 เกษตรกรในตำบลช่วงเปาเคยประสบภัยดินโคลนถล่มตอบได้ถูกต้อง ร้อยละ 100 พืชผลทางการเกษตร หลายชนิด หลายประเภท ของเกษตรกรหนึ่งคน มีความเป็นไปได้ที่จะได้รับความเสียหายจากภัยพิบัติในคราวเดียวกันพบว่าเกษตรกรตอบได้ถูกต้อง ร้อยละ 73.11

5.1.3.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องภัยพิบัติทางการเกษตร องค์การบริหารส่วนตำบล ช่างเปา มีบทบาทโดยตรงในการรับผิดชอบ เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือ เกษตรกรเมื่อเกิดภัยพิบัติทางการเกษตรพบว่าเกษตรกรตอบได้ถูกต้อง ร้อยละ 64.92 ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอจอมทองและสำนักงานเกษตร อำเภอจอมทองเกี่ยวข้องกับการรับผิดชอบและให้ความช่วยเหลือเกษตรกรเมื่อ เกิดภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลช่างเปาพบว่าเกษตรกรตอบได้ถูกต้อง ร้อย ละ 60.33 ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตร จังหวัด เกี่ยวข้องกับการรับผิดชอบและการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรเมื่อเกิด ภัยพิบัติทางการเกษตรเกษตรกรตอบได้ถูกต้อง ร้อยละ 60.66 ท้องที่ที่เกิดภัย พิบัตินั้น ต้องประกาศเป็นพื้นที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน โดยผู้ว่าราชการ จังหวัด ผู้ประสบภัยจึงจะได้รับการชดเชย เยียวยา ตามหลักเกณฑ์ของทาง ราชการเกษตรกรตอบได้ถูกต้อง ร้อยละ 60.33 เกษตรกรต้องแจ้งขึ้นทะเบียน เกษตรกรกับองค์การบริหารส่วนตำบลเท่านั้นพบว่าเกษตรกรตอบไม่ถูกต้อง ร้อยละ 56.72 หน่วยงานที่รับผิดชอบขึ้นทะเบียนเกษตรกรโดยตรงคือ สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานประมงอำเภอพบว่าเกษตรกรตอบไม่ถูกต้อง ร้อยละ 53.77 ผู้ขอขึ้นทะเบียนจะขอขึ้นทะเบียนได้ ณ สถานที่ที่เป็นภูมิลำเนา ตามทะเบียนบ้านหรือ ณ สถานที่ประกอบการเกษตรแต่ต้องขอขึ้นทะเบียนเพียง ที่เดียว พบว่าเกษตรกรตอบได้ถูกต้อง ร้อยละ 64.59 ผู้ขอขึ้นทะเบียนเกษตรกรเป็น ใครก็ได้ในครัวเรือนเกษตรและจะขึ้นทะเบียนได้หนึ่งคนเท่านั้น โดยแจ้งข้อมูล ข้อมูลการประกอบการเกษตรทั้งหมดพบว่าเกษตรกรตอบได้ถูกต้อง ร้อยละ 62.95 องค์กรปกครองท้องถิ่นสามารถใช้งบประมาณของตนช่วยเหลือ ผู้ประสบภัยพิบัติได้ตามอำนาจหน้าที่โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยประกาศภัยพิบัติ กรณีฉุกเฉิน พบว่าเกษตรกรตอบได้ถูกต้อง ร้อยละ 51.47

5.1.3.3 การได้รับความช่วยเหลือด้านปัจจัยต่างๆ เมื่อเกิดภัยพิบัติทางการเกษตรจะได้รับความช่วยเหลือเป็นเงินเท่านั้นพบว่าเกษตรกรตอบไม่ถูกต้อง ร้อยละ 61.64 เมื่อ เกิดภัยพิบัติทางการเกษตรจะได้รับความช่วยเหลือเป็นเงินหรือปัจจัยอื่นๆ ตาม ความเหมาะสม เช่นปุ๋ย สารเคมี เมล็ดพันธุ์พบว่าเกษตรกรตอบได้ถูกต้อง ร้อย ละ 63.28 เมื่อภัยพิบัติทางการเกษตรเกิดขึ้นแล้ว เกษตรกรจะได้รับความช่วยเหลือเท่ากับผลผลิตที่สูญเสียหรือได้รับความเสียหายไปพบว่าเกษตรกรตอบ ไม่ถูกต้อง ร้อยละ 70.49 เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์หรือประมงในตำบลช่างเปาเมื่อ

ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ จะได้รับความช่วยเหลือจากสำนักงานเกษตร
อำเภอจอมทองพบว่าเกษตรกรตอบไม่ถูกต้อง ร้อยละ 60 เกษตรกรจะได้รับความ
ช่วยเหลือจากองค์การบริหารส่วนตำบลหรือหน่วยงานราชการ เมื่อผ่าน
การตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วว่าเป็นเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติพบว่าเกษตรกร
ตอบได้ ร้อยละ 64.59 เกษตรกรผู้ที่ประสบภัยพิบัติ ต้องเป็นผู้ที่ขึ้นทะเบียน
เกษตรกร เท่านั้น จึงได้รับความช่วยเหลือเมื่อประสบภัยพิบัติพบว่าเกษตรกร
ตอบตอบไม่ถูกต้อง ร้อยละ 60.33 เกษตรกรผู้ประกอบอาชีพประมงน้ำจืด ที่
ประสบภัยพิบัติ จะได้รับความช่วยเหลือจากสำนักงานประมงอำเภอพบว่า
เกษตรกรตอบไม่ถูกต้อง ร้อยละ 46.56 เกษตรกรผู้ประกอบอาชีพประมงน้ำจืด
ที่ขึ้นทะเบียนประกอบอาชีพประมงแล้วเท่านั้น เมื่อประสบภัยพิบัติ จึงจะได้รับความ
ช่วยเหลือจากสำนักงานประมงอำเภอพบว่าเกษตรกรตอบไม่ถูกต้อง ร้อย
ละ 54.75 เกษตรกรต้องเสียค่าใช้จ่ายในการขอรับความช่วยเหลือพบว่าเกษตรกร
ตอบได้ถูกต้อง ร้อยละ 57.75 ระยะเวลาในการดำเนินการให้ความช่วยเหลือไม่
เกิน 3 เดือนพบว่าเกษตรกรตอบได้ถูกต้อง ร้อยละ 54.75

จากการศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยพิบัติด้านการเกษตร โดยส่วนใหญ่พบว่าเกษตรกรมี
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยพิบัติด้านการเกษตรในระดับปานกลาง ร้อยละ 44.26

5.1.4 การปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลช่วงเป่า อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

ผลการศึกษาการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลช่วงเป่า การขึ้น
ทะเบียนเกษตรกร ก่อนวันที่เกิดภัยพิบัติ จึงได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐ เกษตรกรตอบได้
ถูกต้อง ร้อยละ 68.9 การแจ้งขึ้นทะเบียนผู้ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ หรือทำการประมง ในแต่ละฤดูกาล
เพาะปลูก เช่น ข้าวนาปี ข้าวนาปรัง พืชผักสวนครัว เพื่อ เป็นฐานข้อมูลในการขอรับการช่วยเหลือ เมื่อ
เกิดภัยพิบัติ พบว่าเกษตรกรตอบไม่ถูกต้อง ร้อยละ 55.7 เกษตรกรแจ้งความเสียหายเต็มพื้นที่ทั้งหมดที่
ประกอบการเกษตร แม้ว่าจะประสบภัยพิบัติแค่ส่วนหนึ่งเกษตรกรตอบไม่ถูกต้อง ร้อยละ 56.7
เกษตรกรแจ้งข้อมูล พื้นที่ความเสียหายที่เป็นจริงกับผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน หรือ ที่องค์การบริหาร
ส่วนตำบล พบว่าเกษตรกรตอบได้ถูกต้อง ร้อยละ 72.8 เกษตรกรแจ้งข้อมูลความเสียหายได้ที่ผู้นำ
ชุมชน/ ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตท้องที่ที่ตนเองอาศัย หรือที่ตนประกอบการเกษตร พบว่าเกษตรกรตอบได้
ถูกต้อง ร้อยละ 75.4 เกษตรกรแจ้งข้อมูลความเสียหายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลที่เกิดเหตุภัยพิบัติ
พบว่าเกษตรกรตอบได้ถูกต้องร้อยละ 60.7 เกษตรกรแจ้งข้อมูลความเสียหาย โดยเลือกแจ้งทางใดทาง

หนึ่ง ป้องกันการแจ้งความเสียหายซ้ำซ้อนพบว่าเกษตรกรตอบได้ถูกต้อง ร้อยละ 58.4 สามีและภรรยา แยกกันแจ้งความเสียหายเพื่อรับผลประโยชน์และความช่วยเหลือจากหน่วยงานรัฐพบว่าเกษตรกร ตอบได้ถูกต้อง ร้อยละ 51.5 ในกรณีที่พื้นที่ทำการเกษตรอยู่คนละท้องที่ เกษตรกรแจ้งความเสียหาย กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในท้องที่ตามภูมิลำเนาและท้องที่ที่เกิดเหตุภัยพิบัติ พบว่าเกษตรกรตอบได้ ถูกต้อง ร้อยละ 50.5 บุคคลในครัวเรือนคนใดก็ได้ สามารถแจ้งความเสียหายเมื่อประสบภัยพิบัติ พบว่าเกษตรกรตอบได้ถูกต้อง ร้อยละ 69.8

จากการศึกษาการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติด้านการเกษตร โดยส่วนใหญ่พบว่า เกษตรกรมีการปฏิบัติเกี่ยวกับภัยพิบัติด้านการเกษตรในระดับปานกลาง ร้อยละ 46.6

5.1.5 วิเคราะห์ความสัมพันธ์และ หาคความแตกต่างระหว่างตัวแปร

ความสัมพันธ์ของลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม ภัยที่เกิดขึ้นกับตัวเกษตรกร กับความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตร ได้ทำการวิเคราะห์ ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ คือ Statistical Package for the Social Science, SPSS

จากการทดสอบสมมติฐาน โดยการใช้ความสัมพันธ์ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุเพื่อหา ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระหลายตัว พบว่ามีปัจจัยที่สัมพันธ์กับความรู้ความ เข้าใจของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลช่วงเปา ปัจจัยดังกล่าวได้แก่ เพศ ระดับ การศึกษาระยะเวลาประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรม สถานภาพในสังคม ขนาดของพื้นที่ถือครอง ทางการเกษตร รอบ/ฤดูกาลผลิตในแต่ละปี และภัยพิบัติที่เกษตรกรได้รับผลกระทบ โดยปัจจัยทั้ง 7 ตัว มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตร และ พบว่ามีปัจจัยที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลช่วงเปา ปัจจัยดังกล่าวได้แก่ ระยะเวลาประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรม การแจ้งขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับ หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือเกษตรกร โดยปัจจัยทั้ง 3 ตัว มี ความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตร

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรตาม คือความรู้ความเข้าใจกับการ ปฏิบัติของเกษตรกร พบว่าความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรมี ความสัมพันธ์กับการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตร อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ หมายความว่า ความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัย พิบัติทางการเกษตรในตำบลช่วงเปาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5.1.6 ปัญหาและอุปสรรค

ในการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงปัญหาต่างๆคือ เกษตรกรเห็นควรมีการอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรด้านภัยพิบัติทางการเกษตรการขึ้นทะเบียนเกษตรกร เพื่อให้ความสำคัญกับเรื่องภัยพิบัติทางการเกษตร ร้อยละ 65.90 รองลงมาคือ การสำรวจความเสียหายล่าช้า ร้อยละ 54.43 สถานที่ติดประกาศรายชื่อผู้ประสบภัยไม่เหมาะสม ร้อยละ 42.30 ขาดความรวดเร็วในการดำเนินการช่วยเหลือ ร้อยละ 39.67 ตามลำดับ

จากข้อเสนอแนะของเกษตรกร พบว่า สถานที่ติดประกาศควรเป็นที่ทำการผู้ใหญ่บ้านและหอประชุมหมู่บ้านและองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อความสะดวกในการตรวจสอบของเกษตรกร ร้อยละ 96.72 ควรประชาสัมพันธ์การขึ้นทะเบียนเกษตรกรให้ทั่วถึง ร้อยละ 95.08 ควรประชาสัมพันธ์การรับแจ้งความเสียหายผู้ประสบภัยให้ทั่วถึง ร้อยละ 93.44 พิจารณาเกณฑ์ในการช่วยเหลือให้เป็นปัจจุบันและเหมาะสมกับสถานการณ์ความเป็นจริงร้อยละ 91.47 ควรปรับลดขั้นตอนในการช่วยเหลือให้เร็วขึ้น ร้อยละ 90.49 สถานที่ติดประกาศควรเป็นที่ทำการผู้ใหญ่บ้านและหอประชุมหมู่บ้านและองค์การบริหารส่วนตำบล ร้อยละ 85.90 และควรเพิ่มอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การดำเนินงานรวดเร็วขึ้น มีจำนวนน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 84.26

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาใคร่ที่จะเสนอข้อคิดเห็นบางประการอันจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจตลอดจนการปฏิบัติที่ถูกต้องเมื่อเกิดเหตุภัยพิบัติทางการเกษตรคือควรมีการจัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตร ให้เกษตรกรเห็นถึงความสำคัญในการขึ้นทะเบียนเกษตรกร การขึ้นทะเบียนการปลูกพืชในฤดูกาล เช่น ข้าว ข้าวโพด ถั่วลิสง การขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการเลี้ยงสัตว์น้ำ เพื่อรักษาสิทธิประโยชน์ของตนเอง เมื่อเกิดเหตุภัยพิบัติทางการเกษตรขึ้น เพื่อการตรวจสอบข้อมูลของทางราชการ ป้องกันการสวมสิทธิ์ การแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จ เกษตรกรจะได้รับทราบถึงกฎเกณฑ์ในการช่วยเหลือและปัจจัยต่างๆที่พึงได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการ นอกจากนี้ควรมีการประชาสัมพันธ์การขึ้นทะเบียนเกษตรกรให้ทั่วถึง การขึ้นทะเบียนการปลูกพืชตามฤดูกาล ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่จะสับสนการขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับการขึ้นทะเบียนปลูกพืชตามฤดูกาล ทั้งนี้หน่วยงานองค์กรปกครองท้องถิ่นอาจมีบทบาทช่วยเหลือรับขึ้นทะเบียนเกษตรกรร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอที่เป็นผู้มีหน้าที่โดยตรงในการรับขึ้นทะเบียนเกษตรกร เพื่อที่องค์กรปกครองท้องถิ่นใช้เป็นฐานข้อมูลในการพิจารณาช่วยเหลือเกษตรกรเมื่อเกิดภัยพิบัติขึ้น เพราะบางกรณีอาจต้องใช้งบประมาณของท้องถิ่นในการช่วยเหลือเกษตรกร และเป็นการให้บริการเกษตรกรในท้องที่เพื่อประหยัดเวลาและการเดินทางไปยังขึ้นทะเบียนเกษตรกรยังสำนักงานเกษตรอำเภอ

5.1.7 การพิสูจน์สมมติฐาน

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามด้วยวิธีการวิเคราะห์ถดถอย พบว่า มีตัวแปรอิสระมากกว่า 1 ตัว ในสมการที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม จึงพิสูจน์สมมติฐานได้ว่ามีปัจจัยที่สัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลวังเปา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

5.2อภิปรายผลการศึกษาคำรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลวังเปา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

5.2.1 การศึกษาคำรู้ความเข้าใจของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลวังเปา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

พบว่าในภาพรวมเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาคำรู้ความเข้าใจของประชาชนกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา พบว่า คำรู้ความเข้าใจของประชาชนกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาอยู่ในระดับปานกลาง(ขนาดคณิศร,2545) และสอดคล้องกับการศึกษาคำรู้เกี่ยวกับการบริโภคพื้นฐานของผู้บริโภคในตลาดสดเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ผลการศึกษาพบว่าผู้บริโภคกลุ่มตัวอย่างในตลาดสดเขตเทศบาลนครเชียงใหม่มีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการบริโภคผักพื้นบ้านในระดับปานกลาง (เขาวงกต,2540) เช่นเดียวกันกับการศึกษาคำรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับตำบลเกี่ยวกับการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธีในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับตำบลส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี อยู่ในระดับปานกลาง (ยุพวัลย์,2540) พิจารณาประเด็นความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรในด้านภัยพิบัติที่เกิดขึ้นในตำบลวังเปาพบว่าเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะประเด็นย่อยเรื่องโรคและแมลงศัตรูพืชขนาดที่เกษตรกรตอบได้เฉลี่ย ร้อยละ 80 อาจเป็นเพราะเกษตรกร ต้องเผชิญกับผลกระทบจากโรคและแมลงศัตรูพืชขนาดอยู่ตลอดทั้งปีและประเด็นย่อยเรื่องการประสบภัยจากดินโคลนถล่มที่เกษตรกรตอบได้เฉลี่ย ร้อยละ 100 เพราะในตำบลวังเปาไม่เคยประสบภัยพิบัติประเภทนี้ นั่นเอง

พิจารณาประเด็นความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรในด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องภัยพิบัติทางการเกษตรพบว่าเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาคำรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรในอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่าระดับความรู้เกี่ยวกับการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชมีคะแนนความรู้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชอยู่ในระดับปานกลาง (ชายันต์,2544)ซึ่งในหัวข้อที่ว่าองค์การบริหาร

ส่วนตำบลช่วงเปามีบทบาทโดยตรงในการรับผิดชอบ เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรเมื่อเกิดภัยพิบัติทางการเกษตร เกษตรกรตอบถูกมากที่สุด ร้อยละ 64.9 ทั้งที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ต่างก็มีบทบาทหน้าที่ในการช่วยเหลือเกษตรกรเมื่อเกิดเหตุภัยพิบัติทางการเกษตร เช่นเดียวกัน เพียงแต่องค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา อยู่ใกล้ชิดกับเกษตรกรมากที่สุด เกษตรกรเลยคิดว่าหน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบล น่าจะเป็นหน่วยงานแรกและหน่วยงานหลักที่ให้ความช่วยเหลือเกษตรกรได้มากที่สุด

พิจารณาประเด็นความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรในด้านการได้รับความช่วยเหลือด้านปัจจัยต่างๆพบว่าเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลางซึ่งประเด็นที่ว่าเมื่อเกิดภัยพิบัติทางการเกษตรจะได้รับความช่วยเหลือเป็นเงินหรือปัจจัยอื่นๆ ตามความเหมาะสม เช่นปุ๋ย สารเคมี เมล็ดพันธุ์เกษตรกรตอบได้ถูกต้อง ร้อยละ 63.3 อาจเนื่องมาจากการได้รับความช่วยเหลือ ชดเชยจากหน่วยงานราชการเมื่อเกิดภัยพิบัติทางการเกษตรอยู่เสมอ และประเด็นที่ว่าเมื่อภัยพิบัติทางการเกษตรเกิดขึ้นแล้ว เกษตรกรจะได้รับค่าชดเชยช่วยเหลือเท่ากับผลผลิตที่สูญเสียหรือได้รับความเสียหายไป เกษตรกรตอบถูกน้อย ร้อยละ 29.51อาจเป็นเพราะเกษตรกรคิดว่า เมื่อเกิดความเสียหายทางการเกษตรก็จะได้รับมูลค่าชดเชยความเสียหายเท่ากับสูญเสียไป ทั้งที่การช่วยเหลือ หรือชดเชยจะทำได้แค่บางส่วนเท่านั้น ไม่ได้ช่วยเหลือเต็มจำนวน โดยอยู่ในกฎเกณฑ์ที่ระเบียบกฎหมายกำหนดไว้

5.2.2 ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลช่วงเปา

5.2.2.1 ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตร

ความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรอยู่ในระดับปานกลางโดยมีปัจจัยที่สัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตร อันได้แก่เพศ ระดับการศึกษาระยะเวลาประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรมสถานภาพในสังคมขนาดของพื้นที่ถือครองทางการเกษตรรอบ/ฤดูกาลผลิตในแต่ละปีภัยพิบัติที่เกษตรกรได้รับผลกระทบ

- 1) เพศ ความแตกต่างด้านเพศมีผลต่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาความรู้ ทักษะคิด ต่อพฤติกรรม การป้องกันอันตรายจากการทำงานของลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตลวดในจังหวัดปทุมธานีพบว่าลูกจ้างที่มีเพศแตกต่างกัน มีความรู้เรื่องการป้องกันอันตรายจากการทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

(พจนารถ,2541)และสอดคล้องกับการศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคิดและพฤติกรรมกรการบริ โภคข้าวกล้องของประชาชนใน กรุงเทพมหานคร พบว่าประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความรู้และพฤติกรรมกรการบริ โภคข้าวกล้องแตกต่างกัน (ศศิวิมล,2542)

2) ระดับการศึกษาความแตกต่างด้านการศึกษาที่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยพิบัติทางด้านการเกษตรสอดคล้องกับการศึกษาความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการข้าวโดยวิธีผสมผสานของเกษตรกรในเขต กรุงเทพมหานคร พบว่าปัจจัยที่สัมพันธ์กับความรู้ของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ระดับการศึกษา แรงงาน สภาพการถือครองที่ดิน (ต่อพงษ์,2543)สอดคล้องกับการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความรู้และการปฏิบัติ ด้าน โคนมของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ ด้าน โคนมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติคือ ระดับการศึกษา (วิจิต, 2535) สอดคล้องกับการศึกษาความรู้ ทักษะคิด ต่อพฤติกรรมกรการป้องกันอันตราย จากการทำงานของลูกจ้างใน โรงงานอุตสาหกรรมผลิตลวดในจังหวัด ปทุมธานีพบว่าลูกจ้างที่มีระดับการศึกษา ที่แตกต่างกัน มีความรู้เรื่องการ ป้องกันอันตรายจากการทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (พจนารถ,2541) และสอดคล้องกับสอดคล้องกับการศึกษาการเปิดรับ ข่าวสาร ความรู้ ทักษะคิดและพฤติกรรมกรการบริ โภคข้าวกล้องของประชาชน ในกรุงเทพมหานคร พบว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมกรการบริ โภคข้าวกล้องแตกต่างกัน (ศศิวิมล,2542)

3) ระยะเวลาประกอบอาชีพเกษตรกรความแตกต่างด้านระยะเวลาประกอบ อาชีพมีผลต่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยพิบัติทางด้านการเกษตร สอดคล้องกับการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความรู้และพฤติกรรมกรการใช้สารเคมี ทางกรเกษตรของเกษตรกรตำบลแม่แฝกใหม่ อำเภอสันทราย จังหวัด เชียงใหม่จากการศึกษาพบว่า พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ประสบการณ์ในการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช (เจษฎา, 2554) สอดคล้องกับการศึกษาความรู้ความตระหนัก และการปฏิบัติ ของผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ในกรุงเทพมหานครต่อการป้องกัน ควบคุมและ

แก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ ผลการศึกษาพบว่าผู้ขับขีรถจักรยานยนต์ที่มีความแตกต่างในเรื่องระยะเวลา หรือประสบการณ์ในการขับขีรถ จะมีความรู้เกี่ยวกับการป้องกัน ควบคุมและแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ ของผู้ขับขีรถจักรยานยนต์ในกรุงเทพมหานครแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (นพวรรณ, 2546) สอดคล้องกับการศึกษาความรู้และการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรตำบลบ้านธิอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูนพบว่าความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์การเพาะปลูกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (พัฒพงษ์, 2553)

- 4) สถานภาพในสังคมความแตกต่างด้านสถานภาพมีผลต่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตร
- 5) ขนาดพื้นที่ถือครองทำการเกษตรความแตกต่างของพื้นที่ถือครองการเกษตร มีผลต่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตร สอดคล้องกับการศึกษาความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการข้าวโดยวิธีผสมผสานของเกษตรกรในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าปัจจัยที่สัมพันธ์กับความรู้ของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ สภาพการถือครองที่ดิน (ต่อพงษ์, 2543) สอดคล้องกับ การศึกษาความรู้และการยอมรับปฏิบัติเกี่ยวกับการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรจังหวัดลำพูน พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ขนาดของพื้นที่ (สิริรัตน์, 2546) สอดคล้องกับการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความรู้และพฤติกรรมการใช้สารเคมีทางการเกษตรของเกษตรกรตำบลแม่แฝกใหม่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่จากการศึกษาพบว่าขนาดพื้นที่ปลูกพืชมีความสัมพันธ์กับความรู้ในการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญ (เจษฎา, 2554) เนื่องจากเกษตรกรที่มีพื้นที่ปลูกมากจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรมากกว่าเกษตรกรที่มีพื้นที่ปลูกน้อย เพราะมีความกระตือรือร้น มีความสนใจมากกว่า
- 6) รอบ/ฤดูกาลผลิตในแต่ละปีความแตกต่างด้านรอบหรือฤดูกาลผลิตมีผลต่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรแตกต่างกัน

- 7) ภัยพิบัติที่เกษตรกรได้รับผลกระทบความแตกต่างด้านภัยพิบัติที่เกษตรกรได้รับมีผลต่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรแตกต่างกัน

5.2.2.2 ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตร

เกษตรกรมีการปฏิบัติเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรในอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์พบว่าเกษตรกรมีการปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกต้องและปลอดภัยอยู่ในระดับปานกลาง (ชายันต์, 2544) โดยมีปัจจัยที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตร อันได้แก่ ระยะเวลาประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรม การแจ้งขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือเกษตรกร

- 1) ระยะเวลาประกอบอาชีพเกษตรกรความแตกต่างด้านระยะเวลาประกอบอาชีพมีผลต่อการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตร สอดคล้องกับการศึกษาความรู้ ทักษะและการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของผู้เลี้ยงผึ้งในจังหวัดเชียงใหม่จากการศึกษาพบว่า พบว่าประสบการณ์ในการเลี้ยงผึ้งที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของผู้เลี้ยงผึ้ง (วรรณภัสสรณ์, 2555) สอดคล้องกับการศึกษาความรู้ความตระหนักและการปฏิบัติ ของผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ในกรุงเทพมหานครต่อการป้องกัน ควบคุมและแก้ไขปัญหาหมอกพิษทางอากาศ พบว่าผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ที่มีความแตกต่างในเรื่อง ระยะเวลาหรือประสบการณ์ในการขับขี่รถ จะมีการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันควบคุมและแก้ไขปัญหาหมอกพิษทางอากาศในกรุงเทพมหานครแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (นพวรรณ, 2546)
- 2) การแจ้งขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องความแตกต่างด้านการแจ้งขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องมีผลต่อการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรแตกต่างกัน
- 3) หน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือเกษตรกรความแตกต่างด้านหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือเกษตรกรมีผลต่อการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรแตกต่างกัน

5.2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลวังเปา

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรตาม คือความรู้ความเข้าใจกับการปฏิบัติของเกษตรกร พบว่าความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ยิ่งทางสถิติกล่าวคือ เกษตรกรที่มีความรู้ความเข้าใจมากมีแนวโน้มจะมีการปฏิบัติเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลวังเปา ได้มากกว่าเกษตรกรที่มีความรู้ความเข้าใจน้อยสอดคล้องกับการศึกษาความรู้ เรื่อง โรคความดันโลหิตสูงและการปฏิบัติตนเพื่อดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งพบว่าความรู้เรื่องโรคความดันโลหิตสูงและการปฏิบัติตนเพื่อดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงโดยมีความสัมพันธ์กันในทางบวก ดังนั้นในการส่งเสริมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง จึงควรเน้นในการให้ความรู้และทำความเข้าใจกับผู้ป่วยและญาติในการปฏิบัติตัวที่ถูกต้องเป็นประจำ โดยกระตุ้นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง (สุนันทา, 2524) และสอดคล้องกับการศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันโรคเอดส์ ของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษาพบว่าความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันโรคเอดส์ หมายถึงมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย การติดต่อ อาการป้องกัน โรคเอดส์ การอยู่ร่วมกับผู้ป่วยติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์ ตลอดจนการปฏิบัติเมื่อติดเชื้อ มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันโรคเอดส์ (ธีรประภา, 2544)

5.3 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรที่มีปัจจัยทางด้านเพศ ระดับการศึกษาระยะเวลาประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรมสถานภาพในสังคมขนาดของพื้นที่ถือครองทางการเกษตรรอบ/ฤดูกาลผลิตในแต่ละปีภัยพิบัติที่เกษตรกรได้รับผลกระทบ อันเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจของเกษตรกร และปัจจัยทางด้านระยะเวลาประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรมการแจ้งขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือเกษตรกรเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลวังเปา ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ดังนี้

ผลจากการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปปรับปรุงวางแผนยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองท้องถิ่นในการเผยแพร่ข้อมูล ความรู้ ในเรื่องภัยพิบัติทางการเกษตรแก่เกษตรกร ควรให้มีการสนับสนุน

ถ่ายทอดความรู้ ความสำคัญของการขึ้นทะเบียนเกษตรกร การขึ้นทะเบียนผู้ปลูกพืชในแต่ละฤดูกาล ตลอดจนระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับภัยพิบัติทางการเกษตร วิธีการปฏิบัติตนเมื่อเกษตรกรประสบภัยพิบัติ ทั้งนี้ จะเป็นการรักษาสิทธิประโยชน์ของเกษตรกรแล้ว ยังเป็นการช่วยให้การทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐทำงาน ตรวจสอบข้อมูล ข้อเท็จจริงได้รวดเร็วขึ้น ป้องกันการแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จ หรือสวมรอยเป็นผู้ประสบภัยเพื่อขอรับความช่วยเหลือ ทั้งนี้ หน่วยงานภาครัฐควรเปิดโอกาสให้เกษตรกรเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรให้ความช่วยเหลือที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด เปิดโอกาสให้เกษตรกรร่วมเป็นคณะกรรมการในการสำรวจความเสียหาย จะได้ข้อมูลผู้ประสบภัยที่ใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุด

5.4 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลช่วงเปา ซึ่งการวิจัยครั้งนี้เป็นเพียงกลุ่มตัวอย่างในตำบลช่วงเปา เพียงตำบลเดียว ควรมีการศึกษาวิจัยกลุ่มตัวอย่างผู้ประสบภัยพิบัติทางการเกษตรกลุ่มอื่นๆ พืช หรือสัตว์ ชนิด หรือประเภทอื่นๆ เพื่อจะได้เปรียบเทียบข้อมูล ปรับปรุง หรือพิจารณาเกณฑ์ในการปฏิบัติ เกณฑ์ในการให้ความช่วยเหลือเกษตรกร ให้เหมาะสม ต่อไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

เอกสารอ้างอิง

- [กรมป้องกันฯ, 2550] กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. 2550. พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการฝ่ายพลเรือนกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย.
- [กรมส่งเสริมคุณภาพฯ, 2550] กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. 2550. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.deqp.go.th>.
- [กรมอุตุนิยมวิทยา, 2551] กรมอุตุนิยมวิทยา. 2551. “ภัยธรรมชาติในประเทศไทย”. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.tmd.go.th/info/risk.pdf>.
- [กระทรวงการคลัง, 2551] กระทรวงการคลัง. 2551. หลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินพ.ศ.2551.
- [กระทรวงเกษตรฯ, 2552] กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2552. หลักเกณฑ์วิธีปฏิบัติปลีกย่อยเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตรผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2552.
- [กระทรวงเกษตรฯ, 2554] กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2554. เกณฑ์และอัตราการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยปี 2554 กรณีพิเศษ. 2554
- [กัลยา วานิชย์บัญชา, 2555] กัลยา วานิชย์บัญชา. 2555. การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. กรุงเทพฯ: ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [กิริติ บุญเจือ, 2525] กิริติ บุญเจือ. 2525. วิธีการศึกษาทั่วไปแบบบูรณาการสมบูรณเริ่มต้นมนุษย์รู้จักอย่างไร. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- [เกวรี พลเกิด, 2544] เกวรี พลเกิด และวิชัย โทมนตรี. 2544. การศึกษาวิธีการพยากรณ์น้ำท่วมจากปริมาณฝน. ขอนแก่น: ภาควิชาวิศวกรรมเกษตร คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- [เกษม วัฒนชัย,2544] เกษม วัฒนชัย.2544. “นโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ”ThailandEducation. (พฤษภาคม)
- [เกศินี จุฑาวิจิตร,2540] เกศินี จุฑาวิจิตร.2540.การศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น.นครปฐม:เพชรเกษมการพิมพ์.
- [ขณาลักษณ์ ตฤณวรรณ,2545] ขณาลักษณ์ ตฤณวรรณ.2545. “ความรู้ความเข้าใจของประชาชนกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา”.วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- [คลังข้อมูลสภาพน้ำ,2555] คลังข้อมูลสภาพน้ำ. 2555. บันทึกเหตุการณ์มหาอุทกภัยปี 2554. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา:
<http://www.thaiwater.net/current/flood54.html>.
- [งานป้องกันฯ,2556] งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย องค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา. 2556. ข้อมูลการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติทางด้านการเกษตร 2554-2556. สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา.
- [งานนโยบายและแผน,2556] งานนโยบายและแผน องค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา. 2556. แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2556-2558). องค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา.
- [จักรกริช ใจดี,2542] จักรกริช ใจดี. 2542. “ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตร”.กรุงเทพมหานคร:วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- [เจษฎา เจริญสุข,2554] เจษฎา เจริญสุข. 2554. ปัจจัยที่มีผลต่อความรู้และพฤติกรรมการใช้สารเคมีทางการเกษตรของเกษตรกรตำบลแม่แฝกใหม่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต(เกษตรศาสตร์) สาขาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- [ใจรักษ์ สมนทรัพย์,2537] ใจรักษ์ สมนทรัพย์. 2537. “ความต้องการความรู้เกี่ยวกับสารพิษตกค้างในพืชผักของนักเรียนชั้นมัธยม สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดสมุทรปราการ” วิทยานิพนธ์รัฐวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- [จำนง พรายแถมแข,2535] จำนง พรายแถมแข. 2535. เทคนิคการวัดและประเมินผลการเรียนรู้กับการสอนซ่อมเสริม(ตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- [ชายนต์ คำมา,2544] ชายนต์ คำมา. 2544. “ความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรในอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์”การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [ดำรง ปลั่งกลาง,2552] ดำรง ปลั่งกลาง.2552. “ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- [ต่อพงษ์ จันทร์พวง. 2543] ต่อพงษ์ จันทร์พวง. 2543. “ความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการข้าว โดยวิธีผสมผสาน ของเกษตรกรในเขตกรุงเทพมหานคร”.การค้นคว้าอิสระปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [ทยาพร โชติจรุงเกียรติ,2541] ทยาพร โชติจรุงเกียรติ. 2541. “การศึกษาสภาวะอุทกภัยและพื้นที่น้ำท่วมในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่”. การค้นคว้าแบบอิสระวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภูมิศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [ธรรมรส โชติคุณุช,2519] ธรรมรส โชติคุณุช. 2519. มนุษยสัมพันธ์.กรุงเทพมหานคร : พิงเนศ.

- [ธีรประภา ทองวิเศษ,2544] ธีรประภา ทองวิเศษ.2544.ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกัน โรคเอดส์ ของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี.การศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- [ธีรพงศ์ มนต์แก้ว,2551] ธีรพงศ์ มนต์แก้ว. 2551 ความรู้และการปฏิบัติเกษตรอินทรีย์ของกลุ่มเกษตรกรตำบลสะลวง อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่.การค้นคว้าอิสระปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [ชเนศวร์ เจริญเมือง,2549] ชเนศวร์ เจริญเมือง. 2549.เชียงใหม่ก้าวสู่ปี 2549. วารสารเชียงใหม่ปริทัศน์ฉบับเดือนมกราคม.
- [นพวรรณ จตุรนต์รัศมี,2546] นพวรรณ จตุรนต์รัศมี. 2546. ระดับความรู้และปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ความตระหนักและการปฏิบัติของผู้ขับปี่รถจักรยานยนต์ ต่อการป้องกันควบคุมและแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศในกรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- [นรินทร์ชัย พัฒนพงศา,2542] นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. 2542. การสื่อสารรณรงค์เชิงยุทธศาสตร์เพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมมนุษย์เน้นการเจาะกลุ่ม. เชียงใหม่: ภาควิชาส่งเสริมและเผยแพร่การเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์,2531]บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2531. เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย. นครปฐม: ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
- [ประคอง วรรณสูตร,2542] ประคอง วรรณสูตร. 2542. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ พิมพ์ครั้งที่ 3 ฉบับปรับปรุงแก้ไข.กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [ประภาเพ็ญ สุวรรณ,2520] ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2520.ทัศนคติ : ในการวัด การเปลี่ยนแปลง และพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพมหานคร :ไทยวัฒนาพานิช.

- [ปิยะนุช แสนนง,2551] ปิยะนุช แสนนง,ภาณิศาหงษาวดี และวชิรานี ชนกุลกิจ.2551. “การประเมินผลโครงการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยและดินถล่ม อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์”.ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- [มัลลิกา มัติโก,2534] มัลลิกา มัติโก. 2534. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมและสุขภาพ.กรุงเทพมหานคร : กระทรวงสาธารณสุข.
- [ผู้จัดการออนไลน์,2555] ผู้จัดการออนไลน์. 2555. “ผลสำรวจชี้ ไทยรั้ง “เบอร์1”ดินแดนที่ประสบความสูญเสียดัง “ภัยธรรมชาติ” สูงสุดในโลก”. [ระบบออนไลน์].แหล่งที่มา :<http://www.manager.co.th/Around/ViewNews.aspx?NewsID=9550000145072&Html=1&TabID=2&> (29 พฤศจิกายน 2555).
- [พจนารถ บุญญภัทรพงษ์,2541] พจนารถ บุญญภัทรพงษ์.2541. “ความรู้ ทักษะคติ ต่อพฤติกรรม การป้องกันอันตรายจากการทำงานของลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตขวดในจังหวัดปทุมธานี”.วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- [พระสถาพร โปร่งสกุล,2551] พระสถาพร โปร่งสกุล.2551. “ความรู้ความเข้าใจของพระสงฆ์ต่อการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่”.การค้นคว้าแบบอิสระวิทยาศาสตร มหาบัณฑิตเกษตรศาสตร์ สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [พวงเพชร ชนสิน, 2535] พวงเพชร ชนสิน และอัยภูงค์ ไปราณานนท์. 2535. รายงานการวิจัยภัยธรรมชาติในภาคเหนือของไทย: เชียงใหม่. ภาควิชา ภูมิศาสตร์คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538] พวงรัตน์ ทวีรัตน์.2538.การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ :สำนักการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

- [พัฒน์พงศ์ ทิพย์วงศ์,2553] พัฒน์พงศ์ ทิพย์วงศ์.2553.ความรู้และการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรตำบลบ้านธิอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน การค้นคว้าอิสระปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [พิชญ์สินี จิระวัฒน์,2550] พิชญ์สินี จิระวัฒน์. 2550. “ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ประสบอุทกภัยต่อการได้รับความช่วยเหลือด้านพืช ปี 2549 จังหวัดปทุมธานี”. ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิตแขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- [พิชัย บุญยะกานจน,2554] พิชัย บุญยะกานจน และชูโชค อายุพงศ์.2554.ภัยพิบัติทางธรรมชาติ: สิ่งใกล้ตัวที่ควรรู้จัก.เทคโนโลยีทางด้านวิศวกรรมสำรวจกับการจัดการภัยพิบัติทางธรรมชาติ ภาควิชาวิศวกรรมโยธา คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [ไพศาล หวังพานิช,2525] ไพศาล หวังพานิช. 2525. การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- [ภาณุพงศ์ สว่างวงศ์,2555] ภาณุพงศ์ สว่างวงศ์. 2555. “การตอบสนองของประชาชนต่อภัยพิบัติน้ำท่วม: กรณีศึกษาตำบลหนองหอยอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่”. การค้นคว้าแบบอิสระวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสาธารณภัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [มนตรี จุฬาวัดทนทล,2537] มন্ত্রী จุฬาวัดทนทล.2537.ระบบการวิจัยและพัฒนาในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- [มนัส สุวรรณ. 2548] มนัส สุวรรณ. 2548.การตอบสนองต่อพิบัติภัยของประชาชน: บทวิเคราะห์กรณีของประเทศไทย. เชียงใหม่: ภาควิชาภูมิศาสตร์คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- [ยุพวัลย์ ทองใบอ่อน,2540] ยุพวัลย์ ทองใบอ่อน. 2540. ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับตำบลเกี่ยวกับการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธีในจังหวัดเชียงใหม่การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต(เกษตรศาสตร์) สาขาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [เยาวดี วิบูลย์ศรี,2540] เยาวดี วิบูลย์ศรี. 2540. การวัดผลและการสร้างแบบสอบผลสัมฤทธิ์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [เยาวภา ชัยประจง,2549] เยาวภา ชัยประจง.2549. “ผลกระทบและความช่วยเหลือด้านการเกษตรแก่เกษตรกรผู้ประสบอุทกภัยในจังหวัดอุดรดิตถ์: ศึกษากรณีปี 2548”.ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิตส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- [เยาวภา บุญญาอนุภาพ,2540] เยาวภา บุญญาอนุภาพ.2540. ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคพื้นฐานของผู้บริโภคในตลาดสดเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต(เกษตรศาสตร์) สาขาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [รติกร ณ ลำปาง,2543] รติกร ณ ลำปาง. 2543. ความรู้และการปฏิบัติในการใช้สารเคมีเพื่อการผลิตทางการเกษตรของเกษตรกรในอำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [วชิระ พระภูจำนงค์,2541] วชิระ พระภูจำนงค์. 2541. ปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ทัศนคติและการปฏิบัติในการป้องกันกำจัดหอยเชอรี่ของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต(เกษตรศาสตร์) สาขาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- [วรรณภัสสรณ์ มณีเป็ญ,2555] วรรณภัสสรณ์ มณีเป็ญ. 2555. ความรู้ ทักษะและการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของผู้เลี้ยงผึ้งในจังหวัดเชียงใหม่ วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัย (เกษตรศาสตร์) สาขาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [วิชิต อุทัยวรรณ,2535] วิชิต อุทัยวรรณ. 2535. ปัจจัยที่มีผลต่อความรู้และการปฏิบัติด้านโคนมของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต(เกษตรศาสตร์) สาขาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [ศศิวิมล ตามไท,2542] ศศิวิมล ตามไท. 2542. การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะและพฤติกรรมกรบริโภคข้าวกล้องของประชาชนในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต (นิเทศศาสตร์พัฒนาการ) ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [ศุภกนิษฐ์ พลไพรินทร์,2540] ศุภกนิษฐ์ พลไพรินทร์. 2540. เทคนิคการประมวลผล. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แพรวพิทยา.
- [ศูนย์ติดตามและแก้ไขฯ,2554] ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2554. รายงานสถานการณ์ภัยพิบัติด้านการเกษตร ณ วันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ.2554. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.moac.go.th/ewt_dl_link.php?nid=7701&filename=index (16 ธันวาคม 2554).
- [สิริรัตน์ พิษิตพร,2546] สิริรัตน์ พิษิตพร. 2546. “ความรู้และการยอมรับปฏิบัติเกี่ยวกับการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรจังหวัดลำพูน” การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต(เกษตรศาสตร์) สาขาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์,2555] สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2555. ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : เพื่อฟ้าพรินต์จำกัด.

- [สุนันทา ภูเกล้า,2543] สุนันทา ภูเกล้า. 2524.การศึกษาเรื่องโรคความดันโลหิตสูงและการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงในเขตกรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต (ครุศาสตรมหาบัณฑิต) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [สุภาภรณ์ จันทร์พัฒนา,2546] สุภาภรณ์ จันทร์พัฒนา. 2546. “ความรู้ความเข้าใจของข้าราชการที่มีต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน”. กรุงเทพมหานคร : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- [สุรัชย์ กังวล,2555] สุรัชย์ กังวล.2555.ผลกระทบจากภัยพิบัติน้ำท่วมต่อภาคการเกษตรไทย. คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- [สุวิมล ทิรกานนท์,2542] สุวิมล ทิรกานนท์. 2542.ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการ ประเมินและการวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- [สำนักงานป้องกันฯ,2554] สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัดเชียงใหม่ . 2554. แสดงข้อมูลผู้ประสบภัยพิบัติ พื้นที่เสียหายและการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย.
- [หทัย บุญธรรม,2549] หทัย บุญธรรม. 2549. “ผลกระทบทางเศรษฐกิจของปัญหาอุทก ภัยในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่”. การค้นคว้าแบบอิสระ เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [อรชร อ่อนโอภาส,2538] อรชร อ่อนโอภาส.2538. “ปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ ความเข้าใจของผู้ป่วยที่ประสบภัยจากกรดต่อพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ.2535: กรณีศึกษา โรงพยาบาลพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี”.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- [อรดิน ทางาม,2542] อรดิน ทางาม. 2542. “การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เทศกิจตาม โครงการจับปรับผู้ทิ้งขยะในที่สาธารณะเขตกรุงเทพมหานคร”.วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (กฎหมายการแพทย์และสาธารณสุข). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.

- [อาทิตย์ เลิศล้ำ,2546] อาทิตย์ เลิศล้ำ.2546. “ความต้องการของผู้ประสบภัยน้ำท่วมและการจัดการแก้ไขปัญหาน้ำท่วม กรณีศึกษา:บ้านลำปาว อำเภอเจ็อนขันธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์”. มหาวิทยาลัย สาขาสาธารณสุขศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- [อาสาตุลิต,2554] อาสาตุลิต.2554.ความรู้เรื่องภัยพิบัติ.[ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.arsadusit.com/1683(26 มกราคม 2554).
- [อุทุมพร ทองอุทัย,2533] อุทุมพร ทองอุทัย. 2533. สารระบบจำแนกของจุดมุ่งหมายการศึกษาเล่ม 1 พุทธปริเขต.กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [Good, Carter V.,1973] Good, Carter V. 1973. Dictionary of Education. New York : Mc Graw-Hill Book.
- [Nitisartruadrew,2554] Nitisartruadrew. 2554. จังหวัดที่เกิดน้ำท่วมปี 2554ทั้งหมด.[ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://sites.google.com/site/nitisartruadrew/canghwad-thi-keid-na-thwm-pi-2554-thang-h>.
- [The Lexicon Webster,1977] The Lexicon Webster. 1977. Dictionary Encyclopedia Edition. New York: The English Language Institute of America.
- [Wikstrom,S.,1994] Wikstrom,S. and R. Normann. 1994. Knowledge & Value a new perspective on corporatetransformation. New York:Routledge.

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

การค้นคว้าแบบอิสระเรื่อง

ความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลช่วงเปา

ผู้วิจัย นางสาวเรืองไร อินทรากอง

นักศึกษาปริญญาโทสาขาส่งเสริมการเกษตรคณะเกษตรศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

คำชี้แจงแบบสอบถามชุดนี้มี 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลเศรษฐกิจ และสังคมและภัยพิบัติที่เกิดขึ้นกับตัวเกษตรกร

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติด้านการเกษตรที่เกิดขึ้นในตำบลช่วงเปา

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติทางการเกษตร

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลเศรษฐกิจ และสังคม และภัยพิบัติที่เกิดขึ้นกับตัวเกษตรกรโปรดทำเครื่องหมาย/ ลงใน () หรือเติมข้อความลงในช่องว่างให้ตรงกับความเป็นจริงที่เกี่ยวข้องกับท่านหรือความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

1.1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลเศรษฐกิจและสังคม

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. อายุปี

3. ระดับการศึกษา

☐ ไม่เคยได้รับการศึกษา	☐ ป.1-ป. 4
☐ ป. 4 -ป.6	☐ มัธยมศึกษาตอนต้น
☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	☐ อนุปริญญา /ปวส.
☐ ปริญญาตรี (หรือสูงกว่า)	

4. ระยะเวลาประกอบอาชีพเกษตรกรรม.....ปี

5. สถานภาพในสังคม (สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ กำนัน	☐ ผู้ใหญ่บ้าน
☐ กรรมการหมู่บ้าน	☐ สมาชิก อบต.
☐ ผู้นำเยาวชน	☐ ผู้นำเกษตรกร
☐ อาสาปศุสัตว์	☐ อสม.
☐ อื่นๆ ระบุ.....	

6. พื้นที่ถือครองทางการเกษตร (หมายถึงมีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน)

☐ ที่ดินอยู่อาศัย	จำนวน _____ไร่
☐ ที่ดินทำการเกษตรของตนเอง	จำนวน _____ไร่
☐ ที่ดินทำการเกษตรที่เช่าผู้อื่น	จำนวน _____ไร่
รวมพื้นที่ถือครองทางการเกษตรทั้งสิ้น	จำนวน _____ไร่

7. ชนิด/ประเภทของพืชหรือสัตว์ที่ประกอบอาชีพการเกษตร

การปลูกพืช

☐ ลำไย.....ไร่	☐ ข้าวโพด.....ไร่
☐ ข้าว.....ไร่	☐ ผักต่างๆ ถั่ว.....ไร่
☐ อื่นๆระบุ.....ไร่	

การเลี้ยงสัตว์

☐ เป็ด.....ตัว	☐ ไก่.....ตัว
☐ สุกร.....ตัว	☐ โค.....ตัว
☐ กระบือ.....ตัว	☐ อื่นๆระบุ.....ตัว

8. รอบ/ฤดูกาลผลิตในแต่ละปี

1 ครั้ง/ปี

2 ครั้ง/ปี

3 ครั้ง/ปี

มากกว่า 3 ครั้ง/ปี

1.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภัยพิบัติที่เกิดขึ้นกับตัวเกษตรกร

9. ในช่วงปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2554 - พ.ศ. 2556) ท่านได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

อุทกภัย

วาตภัย

ภัยแล้ง

โรคและแมลงระบาด

อื่นๆ ระบุ.....

10. เกษตรกร ได้แจ้งขึ้นทะเบียนเกษตรกร กับหน่วยงานราชการ หรือไม่

แจ้งขึ้นทะเบียนเกษตรกร

ไม่แจ้งขึ้นทะเบียนเกษตรกร

11. การปฏิบัติเมื่อประสบภัยพิบัติทางการเกษตร(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

แจ้งผู้ใหญ่บ้าน / ส.อบต. / ผู้นำชุมชน

แจ้งองค์กรปกครองท้องถิ่น

แจ้งสำนักงานเกษตรอำเภอ/ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ

ไม่ดำเนินการใดๆทั้งสิ้น

12. ปัจจัยที่เกษตรกรได้รับความช่วยเหลือ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

เงิน

กิ่งพันธุ์/เมล็ดพันธุ์

ปุ๋ย/ฮอร์โมน

สารเคมี/ยาฆ่าแมลง

อื่นๆ ระบุ.....

13. หน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือเกษตรกร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

องค์กรปกครองท้องถิ่น

อำเภอจอมทอง และ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอจอมทอง

สำนักงานเกษตรอำเภอจอมทอง

ประมงอำเภอจอมทอง

ปศุสัตว์อำเภอจอมทอง

อื่นๆ ระบุ.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติด้านการเกษตรที่เกิดขึ้นในตำบลช่วงเปา

โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ด้านความรู้ความเข้าใจ	ถูก	ผิด
<p>1. ภัยพิบัติทางการเกษตรที่เกิดขึ้นในตำบลช่วงเปา</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ภัยพิบัติที่เกษตรกรตำบลช่วงเปา ประสบ ได้แก่ ภัยแล้ง วาตภัย อุทกภัย 2. เกษตรกรในตำบลช่วงเปา ประสบภัยหนาว ทำให้พืชผลทางการเกษตรได้รับความเสียหาย 3. โรคและแมลงศัตรูพืช ระบาด ถือเป็นภัยพิบัติทางการเกษตร ประเภทหนึ่งในตำบล ช่วงเปา 4. เกษตรกรในตำบลช่วงเปา เคยประสบภัยดิน โคลนถล่ม 5. เป็นไปได้ว่าเกษตรกรหนึ่งคน มีพืชผลทางการเกษตร หลายชนิด ประเภทได้รับความเสียหายจากภัยพิบัติในคราวเดียวกัน <p>2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องภัยพิบัติทางการเกษตร</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. องค์การบริหารส่วนตำบลช่วงเปา มีบทบาทโดยตรงในการรับผิดชอบ เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรเมื่อเกิดภัยพิบัติทางการเกษตร 7. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอจอมทองและสำนักงานเกษตรอำเภอจอมทองเกี่ยวข้องกับการรับผิดชอบและให้ความช่วยเหลือเกษตรกรเมื่อเกิดภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลช่วงเปา 8. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัด เกี่ยวข้องกับการรับผิดชอบและการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรเมื่อเกิดภัยพิบัติทางการเกษตร 9. ท้องที่ที่เกิดภัยพิบัตินั้น ต้องประกาศเป็นพื้นที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินโดยผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ประสบภัยจึงจะได้รับการชดเชย เยียวยา ตามหลักเกณฑ์ของทางราชการ 10. เกษตรกรต้องแจ้งขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับองค์การบริหารส่วนตำบลเท่านั้น 11. หน่วยงานที่รับผิดชอบขึ้นทะเบียนเกษตรกรโดยตรงคือ สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานประมงอำเภอ 		

ด้านความรู้ความเข้าใจ	ถูก	ผิด
<p>2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องภัยพิบัติทางการเกษตร</p> <p>12. ผู้ขอขึ้นทะเบียนจะขอขึ้นทะเบียนได้ ณ สถานที่ที่เป็นภูมิลำเนาตามทะเบียนบ้าน หรือ สถานที่ประกอบการเกษตรแต่ต้องขอขึ้นทะเบียนเพียงที่เดียว</p> <p>13. ผู้ขอขึ้นทะเบียนเกษตรเป็นใครก็ได้ในครัวเรือนเกษตรและจะขึ้นทะเบียนได้หนึ่งคนเท่านั้น โดยแจ้งข้อมูลข้อมูลการประกอบการเกษตรทั้งหมด</p> <p>14. องค์กรปกครองท้องถิ่นสามารถใช้งบประมาณของตนช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติได้ตามอำนาจหน้าที่โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยประกาศภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน</p> <p>3 การได้รับความช่วยเหลือด้านปัจจัยต่างๆ</p> <p>15. เมื่อเกิดภัยพิบัติทางการเกษตรจะได้รับความช่วยเหลือเป็นเงินเท่านั้น</p> <p>16. เมื่อเกิดภัยพิบัติทางการเกษตรจะได้รับความช่วยเหลือเป็นเงินหรือปัจจัยอื่นๆตามความเหมาะสม เช่น ปุ๋ย สารเคมี เมล็ดพันธุ์</p> <p>17. เมื่อภัยพิบัติทางการเกษตรเกิดขึ้นแล้ว ท่านคิดว่าเกษตรกรจะได้รับค่าชดเชยช่วยเหลือเท่ากับผลผลิตที่สูญเสียหรือได้รับความเสียหายไป</p> <p>18. เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์หรือประมงในตำบลช่วงเปา เมื่อได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ จะได้รับความช่วยเหลือจากสำนักงานเกษตรอำเภอจอมทอง</p> <p>19. เกษตรกรจะได้รับความช่วยเหลือจากองค์การบริหารส่วนตำบลหรือหน่วยงานราชการ เมื่อผ่านการตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วว่าเป็นเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติ</p> <p>20. เกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติ ต้องเป็นผู้ที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร เท่านั้น จึงได้รับความช่วยเหลือเมื่อประสบภัย</p> <p>21. เกษตรกรผู้ประกอบอาชีพประมงน้ำจืด ที่ประสบภัยพิบัติ จะได้รับความช่วยเหลือจากสำนักงานประมงอำเภอ</p> <p>22. เกษตรกรผู้ประกอบอาชีพประมงน้ำจืด ที่ขึ้นทะเบียนประกอบอาชีพประมงแล้วเท่านั้น เมื่อประสบภัยพิบัติ จึงจะได้รับความช่วยเหลือจากสำนักงานประมงอำเภอ</p> <p>23. เกษตรกรต้องเสียค่าใช้จ่ายในการขอรับความช่วยเหลือ</p> <p>24. ระยะเวลาในการดำเนินการให้ความช่วยเหลือไม่เกิน 3 เดือน</p>		
ด้านการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลช่วงเปา	ถูก	ผิด
1. เกษตรกรขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก) ก่อนวันที่เกิดภัยพิบัติจึงได้รับการช่วยเหลือ		

ด้านการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลช่วงเปา	ถูก	ผิด
<p>2. เกษตรกร แจ้งขึ้นทะเบียนผู้ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ หรือทำการประมง ในแต่ละฤดูกาลเพาะปลูก เช่น ข้าวนาปี ข้าวนาปรัง พืชผักสวนครัว เพื่อ เป็นฐานข้อมูลในการขอรับการช่วยเหลือ เมื่อเกิดภัยพิบัติขึ้น</p> <p>3. เกษตรกรแจ้งความเสียหายเต็มพื้นที่ทั้งหมดที่ประกอบการเกษตร แม้ว่า จะประสบภัยพิบัติแค่ส่วนหนึ่ง</p> <p>4. เกษตรกรแจ้งข้อมูล พื้นที่ความเสียหายที่เป็นจริงกับผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน หรือ ที่องค์การบริหารส่วนตำบล</p> <p>5. เกษตรกรแจ้งข้อมูลความเสียหายได้ที่ผู้นำชุมชน/ ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตท้องที่ที่ตนเองอาศัย หรือที่ตนประกอบการเกษตร</p> <p>6. เกษตรกรแจ้งข้อมูลความเสียหายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลที่เกิดเหตุภัยพิบัติ</p> <p>7. เกษตรกรแจ้งข้อมูลความเสียหาย โดยเลือกแจ้งทางใดทางหนึ่ง ป้องกันการแจ้งความเสียหายซ้ำซ้อน</p> <p>8. สามีและภรรยา แยกกันแจ้งความเสียหายเพื่อรับผลประโยชน์และความช่วยเหลือจากหน่วยงานรัฐ</p> <p>9. ในกรณีพื้นที่ทำการเกษตรอยู่คนละท้องที่ เกษตรกรแจ้งความเสียหายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในท้องที่ตามภูมิลำเนาและท้องที่ที่เกิดเหตุภัยพิบัติ</p> <p>10. บุคคลในครัวเรือนคนใดก็ได้ สามารถแจ้งความเสียหายเมื่อประสบภัยพิบัติ</p>		

Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติทางการเกษตร

3.1 ด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร เช่น การขึ้นทะเบียนเกษตรกร การรับแจ้งความเสียหายของผู้ประสบภัย

.....

.....

3.2 ด้านการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัย(ความรวดเร็วในการดำเนินการช่วยเหลือ ระยะเวลาที่ได้รับความช่วยเหลือ อัตราการช่วยเหลือ เงิน บัณฑิตการผลิต)

.....
.....

3.3 ด้านสถานที่ในการติดต่อประสานงาน (สถานที่ติดต่อประกาศผู้ประสบภัย สถานที่ติดต่อประกาศการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย สถานที่รับเอกสารหนังสือสำคัญรับเงินกย04 สถานที่ที่ผู้ประสบภัยเดินทางไปรับบริการช่วยเหลือเช่น ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน อปท. ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเกษตรอำเภอ รกส.)

.....
.....

3.4 ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่(การสำรวจความเสียหายโดยเจ้าหน้าที่ที่มีความล่าช้า มีรายชื่อเกษตรกรตกหล่น)

.....
.....
.....

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก ข

การทดสอบ Reliability

จากสูตร Kuder-Richardson KR-20

$$R_{tt} = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S^2} \right]$$

เมื่อ	R_{tt}	แทน	ความเที่ยงของแบบทดสอบ
	K	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	P	แทน	สัดส่วนของผู้ตอบถูก
	q	แทน	สัดส่วนของผู้ตอบผิด (1-p)
	S^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวมของแบบทดสอบ

$$S^2 = \frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N^2}$$

$$= \frac{20 (8136) - (386 \times 386)}{20 \times 20} = 34.31$$

$$R_{tt} = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S^2} \right]$$

$$= \frac{34}{34-1} \left[1 - \frac{7.31}{34.31} \right]$$

$$= 1.03 \times (1 - 0.21)$$

$$= 0.81$$

ประวัติผู้เขียน

- ชื่อ - นามสกุล นางสาวเรืองไร อินทรากอง
- วัน เดือน ปีเกิด 7 กันยายน 2520
- ประวัติการศึกษา
- ปีการศึกษา 2533 มัธยมศึกษาตอนต้น
โรงเรียนประชาพัฒนศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ
 - ปีการศึกษา 2538 มัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย จังหวัดศรีสะเกษ
 - ปีการศึกษา 2546 วิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาพืชศาสตร์
มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved